

WET TIJDELIJK HUISVERBOD

Een rapport voor de advocatuur

„Oost, West Thuis niet zo best...

Geschreven door: Daisy Althuisen

Studentnummer: Avans: 9960621 / Fontys: 2090954

Afstudeerkantoor: Advocatenkantoor De Lange C.S.

Verschijsning: 2 juni 2009 te Tilburg

WET TIJDELIJK HUISVERBOD

Een rapport voor de advocatuur

..Oost, West Thuis niet zo best...

Geschreven door: Daisy Althuizen

Studentnummer: Avans: 9960621 / Fontys: 2090954

Locatie opleiding: 's-Hertogenbosch

Stageperiode: 9 februari – 15 mei 2009

Titel scriptie: ..Oost, West Thuis niet zo best...

Afstudeerkantoor: Advocatenkantoor De Lange C.S

Afstudeermentor: Mevrouw mr. J. Zijlmans

Afstudeerdocent: Mevrouw A. Wolters

Verschijning: 2 juni 2009 te Tilburg

Voorwoord

Voor u ligt mijn scriptie die ik in het kader van mijn afstudeerstage aan de Juridische Hogeschool Avans-Fontys heb geschreven! (Wat geeft het een goed gevoel om dat eindelijk te kunnen zeggen!) Het schrijven van deze scriptie was het laatste onderdeel van de opleiding en is bedoeld als persoonlijke afsluiting. Ik heb 3,5 maand bij advocatenkantoor De Lange C.S. mogen zijn, om daar mijn scriptie te schrijven. Ook heb ik daar veel mee gewerkt en mee mogen kijken in de praktijk, waar ik bijzonder veel van heb geleerd. Door deze ervaringen ben ik weer een stapje dichterbij het maken van een keuze in wat ik na mijn studie zou willen gaan doen. Deze afgelopen maanden waren erg plezierig en ik wil dan ook iedereen van De Lange C.S. hartelijk bedanken hiervoor! In het bijzonder wil ik mevrouw mr. J. Zijlmans (De Lange C.S.) en mevrouw A. Wolters (Juridische Hogeschool) bedanken voor de goede begeleiding tijdens het afstuderen. Ik heb van beide de juiste hulp gekregen en beide hebben mij uitgedaagd in het schrijven van een goede scriptie.

Ik wens u plezier bij het lezen van mijn scriptie!

*Daisy Althuisen
2 juni 2009, Tilburg*

Inhoudsopgave

Samenvatting

Lijst met afkortingen

1. Inleiding	8
1.1 Achtergrond	8
1.2 Aanleiding & probleembeschrijving	8
1.3 Doelstelling & vraagstelling	8
1.4 Methode van onderzoek	9
1.5 Leeswijzer	9
2. Introductie	10
2.1 Wat is huiselijk geweld?	10
2.2 Achtergrond Wet Tijdelijk Huisverbod	10
2.2.1 Oostenrijk & Duitsland	11
2.2.2 Draagvlak Nederland	11
2.2.3 Tijdelijk huisverbod: bestuursrecht of strafrecht?	11
2.2.4 Inbreuk op grondrechten?!	12
3. Het tijdelijk huisverbod	12
3.1 Inhoud tijdelijk huisverbod	13
3.2 Bevoegd tot opleggen tijdelijk huisverbod	13
3.3 Criteria opleggen	14
3.4 Tijdelijk huisverbod bij kindermishandeling	15
3.5 Duur, intrekken, verlengen huisverbod	15
3.6 Tijdelijk huisverbod vs. straat- en contactverbod	16
4. Procedure omtrent de Wet tijdelijk huisverbod	18
4.1 Bestuursrechtelijke procedure tijdelijk huisverbod	18
4.1.1 Betrokken partijen	18
4.1.2 Melding/aangifte huiselijk geweld	19
4.1.3 Politie ter plaatse, eerste beoordeling	19
4.1.4 HOvJ ter plaatse, risicotaxatie	20
4.1.5 Huisverbod: Ja of nee?	20
4.1.6 Interventieteam ter plaatse en systeemgerichte hulpverlening	22
4.1.7 Registratie gegevens	23
4.1.8 Aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatste mogelijk	23
4.1.9 Advies SGH, burgemeester beoordeelt: verlengen, intrekken of aflopen	23
4.1.10 Handhaving tijdelijk huisverbod	24
4.1.11 Vergelijking uitvoering tijdelijk huisverbod West-Brabant	25

4.2	Strafrechtelijk traject omtrent huiselijk geweld	26
4.2.1	Huisverbod vanuit strafrechtelijk traject	26
4.2.2	Samenloop strafrechtelijk traject en bestuursrechtelijk traject	26
5.	Organisatie Piketdienst en vergoedingen	28
5.1	Piketdienst Wet Tijdelijk Huisverbod	28
5.2	Vergoeding voor piket	29
5.3	Vergoeding voor verzoeken VoVo	29
5.4	Vergoeding voor indienen beroep	30
6.	De rechtsmiddelen voorlopige voorziening&beroep	32
6.1	Geen bezwaar, wel VoVo en beroep	32
6.2	Procedure VoVo	33
6.3	Procedure beroep	34
6.4	Rechtsmiddelen door belanghebbenden	35
6.5	Toetsingskader	35
6.6	VoVo toegewezen/beroep gegrond?	35
7.	Inzichten uit de jurisprudentie	38
7.1	VoVo toegewezen/beroep gegrond	38
7.2	VoVo afwezen/beroep ongegrond	41
7.3	Eerste huisverbodzaak De Lange C.S	45
7.4	Inzichten en mogelijk patroon jurisprudentie	47
8.	Conclusies	50
8.1	Beoordeling huisverbod ten aanzien van VoVo/beroep	50
8.2	Verzoek VoVo & instellen beroep	50
8.3	Vergoeding vroeghulp, VoVo en beroep	51
8.4	Samenloop met strafrecht	52
8.5	Inzichten jurisprudentie	52
8.6	Aanbevelingen aan de advocatuur	53
9.	Visie en evaluatie	56
9.1	Visie	56
9.2	Evaluatie	57
	Bronnenlijst	59
	Bijlagen	62
Bijlage I:	Onderzoeksplan d.d. 20 maart 2009	63
Bijlage II:	Modelbeschikking tijdelijk huisverbod	70
Bijlage III:	RiHG	72
Bijlage IV:	Stroomschema uitvoering Wth Midden-Brabant	80
Bijlage V:	Declaratieformulier piketvergoeding	81
Bijlage VI:	Aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod	82
Bijlage VII:	Afschrift uitspraak huisverbodzaak	84

Samenvatting

In deze scriptie wordt antwoord gegeven op de volgende vraag: *Welke procedurele aspecten omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod zijn belangrijk voor de advocatuur om optimale rechtshulp aan cliënten te kunnen bieden en welke inzichten zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?* Het doel van deze scriptie is om te zorgen dat De Lange C.S. goed is voorbereid wanneer de eerste huisverbodzaken zich voordoen, aangezien deze wet erg recent is. Voor dit onderzoek is deskresearch en jurisprudentieonderzoek gedaan.

Resultaten

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd. Het tijdelijk huisverbod heeft als doel om in een situatie van huiselijk geweld of een vermoeden daarvan, escalatie te voorkomen en een periode van rust te creëren voor de betrokkenen. De pleger mag in eerste instantie gedurende 10 dagen de woning niet betreden (of zich ophouden bij) en contact opnemen met de achterblijvers. Het tijdelijk huisverbod wordt opgelegd door de burgemeester of de gemandateerde hulpofficier van justitie, bij ernstig of onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen die in de woning verblijven. De procedure van het tijdelijk huisverbod is als volgt. Een melding/aangifte kan bij de politie gedaan worden of er kan een melding bij het Steunpunt Huiselijk geweld binnenkomen. Vervolgens gaat indien nodig politie ter plaatste om een eerste beoordeling te maken. Tevens gaat een hulpofficier ter plaatste. Deze vult het Risicotaxatie-instrument in om zo te beoordelen of er een huisverbod moet worden opgelegd. Indien het huisverbod wordt opgelegd, komt direct hulpverlening tot stand. Voor de uithuisgeplaatste wordt een piketadvocaat geregeld. Er kan namelijk beroep worden ingesteld tegen een huisverbod en er kan een voorlopige voorziening worden verzocht. De voorlopige voorziening valt onder de gratis rechtsbijstand voor de uithuisgeplaatste, voor het beroep dient echter wel een toevoeging te worden aangevraagd bij de Raad voor Rechtsbijstand. De advocaat krijgt voor beide procedures een vergoeding van de Raad voor Rechtsbijstand. Ook voor het verlenen van vroeghulp krijgt de advocaat een vergoeding. De behandeling van de voorlopige voorziening vindt binnen 3 dagen plaats. Eventueel kan het beroep gelijktijdig met de voorlopige voorziening worden afgedaan. De uitspraak zal vaak ook direct volgen. Daarnaast kan het ook zijn dat de politie de pleger tevens heeft aanhouden en in verzekering heeft gesteld. Er kan dus samenloop zijn met het strafrecht. Verder worden in de jurisprudentie een aantal zaken benadrukt, namelijk ten eerste dat het huisverbod een proportionele maatregel is. Een inbreuk op o.a. 8 EVRM is daarom gerechtvaardigd. Het dient wel deugdelijk gemotiveerd te zijn. Ook een verlenging dient een goede reden te hebben. Een verlenging is niet bedoeld voor het overbruggen van andere procedures. Zodra hulpverlening is gestart kan het huisverbod worden ingetrokken, tenzij het gevaar nog niet is geweken. Een uithuisgeplaatste moet wel bereikbaar zijn voor hulpverlening. Als de uithuisgeplaatste echter tevens in detentie verkeert is het niet aan hem te wijten dat de hulpverlening nog niet is gestart. Een onjuist/onvolledig ingevulde risicotaxatie is geen reden tot het vernietigen van het huisverbod.

Conclusies

Tot slot een indicatie van de conclusies die uit dit onderzoek naar voren zijn gekomen. Van belang voor de advocatuur is ten eerste om de motivering van het huisverbod goed te beoordelen, of het door een bevoegd persoon is opgelegd en of alle wettelijke vereisten, zoals het uitreiken van de beschikking, zijn toegepast. Het is tevens erg van belang om de cliënt goed te informeren over de kosten van het verzoeken van een VoVo en het indienen van beroep. Verder is het uiteraard altijd van belang om de jurisprudentie te raadplegen bij een procedure. De belangrijkste inzichten uit de bestaande jurisprudentie zijn hierboven al beschreven. Ten slotte kan er ook samenloop zijn met het strafrecht. Dit is van belang voor de advocaat om te weten omdat er dan twee aparte procedures naast elkaar lopen.

Lijst met afkortingen

AMW	Algemeen Maatschappelijk werk
AMK	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
Art.	Artikel
ASHG	Advies en Steunpunt Huiselijk Geweld
Awb	Algemene wet bestuursrecht
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BPZ	Basispolitiezorg
BVH	Basis Voorziening Handhaving
BVRB 2000	Besluit Vergoedingen Rechtsbijstand 2000
CBK	Crisisdienst buiten kantooruren
EVRM	Europees Verdrag tot bescherming van de Rechten van de Mens en de fundamentele vrijheden
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
GMK	Gemeenschappelijke Meldkamer
Gw	Grondwet
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
IHG	Informatieknooppunt Huiselijk Geweld
IMW	Instituut voor maatschappelijk welzijn Breda
IVRK	Verdrag inzake de rechten van het kind
NJB	Nederlands Juristenblad
OM	Openbaar Ministerie
OvJ	Officier van Justitie
PV	Proces-verbaal
Rb.	Rechtbank
RC	Rechter-commissaris
RiHG	Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld
RvR	Raad voor Rechtsbijstand
SHG	Steunpunt Huiselijk Geweld
Sr	Wetboek van Strafrecht
Sv	Wetboek van Strafvordering
VoVo	Voorlopige Voorziening
Vzr.	Voorzieningenrechter
Wth	Wet tijdelijk huisverbod

1 Inleiding

In dit eerste hoofdstuk wordt de achtergrond van het onderwerp beschreven evenals de aanleiding en probleembeschrijving van dit onderzoek. Vervolgens komen de doelstelling en vraagstelling aan bod en het hoofdstuk sluit af met een leeswijzer.

1.1 Achtergrond

Er komen jaarlijks 50.000 meldingen van huiselijk geweld bij de politie binnen. Geschat wordt dat er zich per jaar zelfs meer dan 450.000 incidenten van huiselijk geweld voordoen. Huiselijk geweld is een maatschappelijk probleem in Nederland en het staat al enige tijd op de politieke agenda. Tot voor kort was de enige mogelijkheid om huiselijk geweld tegen te gaan de strafrechtelijke route. Deze route kan niet preventief worden gebruikt, maar een strafbaar feit is dan noodzakelijk. Omdat er in veel gevallen van huiselijk geweld niet direct sprake is van een strafbaar feit is het erg moeilijk om op te treden tegen plegers van huiselijk geweld.¹

Sinds 1 januari 2009 is de Wet Tijdelijk Huisverbod (hierna: Wth) in werking getreden met als doel het terugdringen van huiselijk geweld. Deze wet biedt een bestuursrechtelijke mogelijkheid om een (preventief) huisverbod van 10 dagen op te leggen aan diegene waarvan een ernstige dreiging of een vermoeden van huiselijk geweld uit gaat. Het verbod houdt in dat de pleger 10 dagen zijn of haar woning niet in mag en ook geen contact mag opnemen met de personen uit het huishouden. De periode van 10 dagen is bedoeld als afkoelingsperiode, om verdere escalatie te voorkomen. Deze periode heeft tevens als functie om de nodige hulpverlening voor de uithuisgeplaatste en de achterblijvers op te starten.

1.2 Aanleiding & probleembeschrijving

Afstudeerkantoor De Lange C.S. Advocaten en Procureurs (hierna: De Lange C.S.) heeft opdracht gegeven om te kijken hoe deze wet in de praktijk voor de advocatuur werkt. De Lange C.S. is o.a. werkzaam in het straf- en bestuursrecht. Om deze reden is de kans groot dat ze met zaken omtrent het tijdelijk huisverbod te maken krijgen. Tevens zijn zij door de Raad voor Rechtsbijstand (hierna: RvR) uitgenodigd om aan de piketdienst omtrent de Wth te nemen. Bij De Lange C.S. bestaat er onduidelijkheid over hoe de wet voor de advocatuur in de praktijk werkt. De aanleiding voor deze opdracht is de wens van De Lange C.S. om goed voorbereid te zijn wanneer de eerste huisverbodzaak zich voordoet. Verschillende vragen en onduidelijkheden die bij De Lange C.S. over de wet bestaan, zijn hoe de procedure van de Wth eruit ziet, hoe de twee rechtsmiddelen beroep en voorlopige voorziening werken, hoe de piketdienst is georganiseerd en hoe het met toevoegingen in een dergelijke zaak zit. Tevens wil De Lange C.S. weten wat de jurisprudentie die er tot op heden over is, over het tijdelijk huisverbod zegt. De Wth is natuurlijk nog maar korte tijd in werking, maar het is wel duidelijk dat er over heel Nederland al meerdere huisverboden zijn opgelegd en dat het aantal stijgende is.

1.3 Doelstelling & vraagstelling

Er is zorgvuldig gekeken naar wat De Lange C.S. wil weten over de Wet Tijdelijk Huisverbod en wat ze moet weten als de eerste zaak betreft het tijdelijk huisverbod zich voordoet. Gelet hierop, is de volgende doelstelling geformuleerd: **Op 2 juni 2009 zijn de Juridische Hogeschool Avans-Fontys en De Lange C.S. in het bezit van een rapport, waarin wordt beschreven welke aspecten omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod belangrijk zijn voor de advocatuur om optimale rechtshulp aan cliënten te kunnen bieden.**

¹ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 1.

De centrale vraagstelling die hierbij hoort is: **Welke procedurele aspecten omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod zijn belangrijk voor de advocatuur om optimale rechtshulp aan cliënten te kunnen bieden en welke inzichten zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?**

Bij deze vraagstelling zijn een aantal termen hieronder verder gedefinieerd:

1. *'procedurele aspecten'*= wettelijke voorschriften met betrekking de procedure van het tijdelijk huisverbod, besluiten van de Raad voor Rechtsbijstand met betrekking tot de piketdienst en de vergoeding die een advocaat krijgt, organisatie/uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod in de regio Midden-Brabant (en eventueel de regio West-Brabant).
2. *'optimale rechtshulp'*= rechtshulp/bijstand waarmee een zo gunstig mogelijk resultaat wordt behaald voor de cliënt.
3. *'inzichten'*= de definitie volgens Van Dale van 'inzicht' is 'een kijk op de zaak'. In dit verband wordt gekeken of de jurisprudentie reeds aanvullingen geeft op de wetsbronnen.

1.4 Methode van onderzoek

Het onderzoek heeft plaatsgevonden in een tijdsbestek van ongeveer 16 weken bij De Lange C.S. in Tilburg. Hoofdstuk 2-6 zijn beschrijvende hoofdstukken en zijn aan de hand van deskresearch gedaan. Per deelvraag zijn onderzoeksvragen gesteld om zo de deelvraag concreet in te vullen. Aan de hand van die onderzoeksvragen is ook de informatie gezocht die nodig was om die onderzoeksvragen te beantwoorden. Hoofdstuk 7 betreft jurisprudentieonderzoek. Ook hier zijn onderzoeksvragen opgesteld die bij elke uitspraak zijn gesteld en zijn beantwoord om zo een totaalbeeld te krijgen van de jurisprudentie. Er zijn vooral documenten van o.a. het Ministerie van Justitie, de Rechtspraak, de Raad voor Rechtsbijstand en het Steunpunt Huiselijk Geweld gebruikt. Door het gebruik van deze betrouwbare bronnen is de kwaliteit van het onderzoek gewaarborgd. Het volledige onderzoeksplan is opgenomen in [bijlage I](#).

1.5 Leeswijzer

De scriptie is opgebouwd aan de hand van deelvragen die voortvloeien uit de centrale vraagstelling. De volgorde van de deelvragen en dus van de hoofdstukken is bewust gekozen, zodat hier de volgorde van de procedure zoveel mogelijk in terugkomt. Deze scriptie is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 is een introductie op deze scriptie. Hierin wordt beschreven wat huiselijk geweld is en wat de achtergrond van de Wth is;
- Vervolgens komt in hoofdstuk 3 o.a. aan bod wat het huisverbod inhoud, wie bevoegd is op het op te leggen, wanneer het mag worden opgelegd en wordt een vergelijking gemaakt met het straat- en contactverbod;
- In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de bestuursrechtelijke procedure van het huisverbod en of het huisverbod ook vanuit het strafrecht kan worden opgelegd. Ook wordt beschreven of er samenloop kan bestaan tussen de bestuursrechtelijke en strafrechtelijke procedure;
- Hoofdstuk 5 betreft de organisatie van de piketdienst en de vergoeding voor de advocaat voor het bieden van rechtshulp aan een uithuisgeplaatste;
- Daarna komt in hoofdstuk 6 aan bod hoe de twee rechtsmiddelen de voorlopige voorziening en het beroep zich tegenover elkaar verhouden. Ook worden de procedurele aspecten van deze rechtsmiddelen beschreven;
- In hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de jurisprudentie en welke inzichten hieruit zijn af te leiden;
- Als laatst worden de conclusies van dit onderzoek weergegeven en worden aanbevelingen gedaan in hoofdstuk 8. Hoofdstuk 9 betreft een eigen visie op het onderwerp en een evaluatie op het onderzoek.

2 Introductie

Inleiding

Dit hoofdstuk dient als introductie voor deze scriptie. Ondanks dat het kerndeel van de scriptie vooral over de procedurele aspecten van de Wth gaat, is het goed om toch eerst even te kijken naar hoe huiselijk geweld gekenmerkt wordt. Vervolgens wordt beschreven wat de achtergrond van de Wet Tijdelijk Huisverbod is.

2.1 Wat is huiselijk geweld?

Het tijdelijk huisverbod is bedoeld om huiselijk geweld terug te dringen. Maar wat is huiselijk geweld eigenlijk precies? In het 'Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod' van het Ministerie van Justitie is dit gedefinieerd en worden kenmerken beschreven. De reden dat deze definitie is geformuleerd is omdat is gebleken dat niet iedereen dezelfde associatie heeft bij huiselijk geweld.

'Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd.' Het belangrijkste kenmerk is dat het geweld door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd. Met de 'huiselijke kring' worden (ex)partners, kinderen, gezins/familieleden en huisvrienden bedoeld. De term 'huiselijk' ziet niet zo zeer op de plek waar het geweld zich voordoet, maar meer op de relatie die het slachtoffer en de pleger met elkaar hebben. Het geweld kan in verschillende vormen voorkomen: fysieke, seksuele (kinder)mishandeling, (ex)partnergeweld, uitbuiting, verwaarlozing, belaging en bedreiging. In ieder geval alle vormen van lichamelijk, geestelijk en seksueel geweld vallen onder het geweld. Andere kenmerken van huiselijk geweld zijn dat er een relatie tussen pleger en slachtoffer is, waardoor beide, soms noodgedwongen, deel uitmaken van elkaars leefomgeving, dat het geweld een stelselmatig karakter heeft en dat er een hoog recidiverisico aanwezig is. Tevens is er in de meeste gevallen sprake van een verstoorde machtsverhouding tussen de pleger en het slachtoffer. Ook kan er sprake zijn van kindermishandeling. Indien er niet direct sprake is van kindermishandeling, zijn de kinderen in veel meeste gevallen toch getuigen van het geweld. Het geweld gaat ook vaak gepaard met andere problemen, zoals spanningen in het gezin, financiële problemen, werkloosheid, psychische problemen en verslaving.²

2.2 Achtergrond Wet Tijdelijk Huisverbod

De achtergrond van de Wth gaat ver terug. In 1984 zijn er Kamervragen gesteld over de mogelijkheid om uithuisplaatsing in situaties van huiselijk geweld in de wet vast te leggen. Toen was de Minister van Justitie van mening dat dit niet nodig was.³ In de nota 'Privé geweld - Publieke zaak' van het Ministerie van Justitie dat dateert uit 2002, is echter opgenomen dat de overheid wel degelijk een taak heeft om op te treden in situaties van privégeweld. De overheid heeft namelijk de taak om 'de veiligheid van iedere burger te verzekeren'. Vanuit dit oogpunt wordt aangegeven dat het kabinet het beleid van huiselijk geweld wil gaan intensiveren.⁴ In de nota 'Privé geweld – publieke zaak' wordt vermeld dat bij de huidige mogelijkheden die er zijn om een pleger van huiselijk geweld uit huis te plaatsen, de keus en het initiatief bij het slachtoffer ligt. De rechter heeft namelijk de mogelijkheid, om in het kader van een echtscheiding of ontbinding van geregistreerd partnerschap de één te bevelen de woning te verlaten en deze ook niet meer te betreden. Daarnaast kan het slachtoffer dan een straat- en/of contactverbod vorderen in een kort geding of de rechter vragen om een (mede)huurder geen huurder meer te laten zijn. Omdat andere landen andere mogelijkheden hebben gecreëerd om plegers van huiselijk geweld uit

² Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod Ministerie van Justitie' 2008, p. 9, 10.

³ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 5, 6.

⁴ Nota Ministerie van Justitie 2002, p. 8.

huis te plaatsen, heeft de Minister van Justitie het Verwey-Jonker Instituut verzocht om na te gaan wat andere landen voor regelingen hanteren en wat de ervaringen daarmee zijn. In 12 Europese landen bestaat de mogelijkheid om plegers van huiselijk geweld uit huis te plaatsen, waaronder in Duitsland en Oostenrijk.⁵ Er is door Verwey-Jonker in deze twee landen gedetailleerd onderzoek gedaan naar de mogelijkheid tot uithuisplaatsing.

2.2.1 Oostenrijk & Duitsland

In Oostenrijk en Duitsland bestaat de strafrechtelijke mogelijkheid tot uithuisplaatsing (in Oostenrijk vanaf 2000 en in Duitsland vanaf 2002). De politie heeft hier de bevoegdheid om een bevel te geven aan de pleger van huiselijk geweld om de woning te verlaten en niet terug te keren binnen 10 dagen. Een reden dat deze taak aan de politie is toegekend, was omdat de politie snel ter plaatse kan zijn en het gevaar kan beoordelen.⁶ Indien het slachtoffer voor langere tijd een contactverbod wenst, kan deze hiertoe een civiele vordering bij de rechtbank instellen. In Oostenrijk is tevens een hulpverleningstraject opgesteld voor het hele gezin in situaties van huiselijk geweld.⁷

2.2.2 Draagvlak Nederland

Naar aanleiding van onderzoek en op basis van de bestaande kennis werd door het Verwey-Jonker Instituut geadviseerd om door middel van crisisinterventie een mogelijkheid tot uithuisplaatsing te realiseren, om een civielrechtelijke mogelijkheid tot uithuisplaatsing te creëren en om optreden bij niet-naleving mogelijk te maken.⁸ In de nota 'Privé geweld – publieke zaak, gaf de Minister van Justitie aan in beginsel positief tegenover dit advies te staan. Vervolgens heeft het Verwey-Jonker Instituut een onderzoek uitgevoerd om erachter te komen of dergelijke mogelijkheden in Nederland gewenst zijn. De bevindingen van dit onderzoek zijn opgenomen in het rapport 'De pleger het huis uit'. Voor dit onderzoek zijn o.a. gesprekken gevoerd met politie, het Openbaar Ministerie (Hierna: OM) en de reclassering. Hieruit bleek allereerst dat bij de huidige strafrechtelijke en civielrechtelijke aanpak van huiselijk geweld knelpunten aanwezig zijn.⁹ Ten tweede kwam uit het onderzoek naar voren dat de bevindingen van de politie, het OM en de reclassering tegenover een dergelijke maatregel net als in Oostenrijk en Duitsland, erg positief waren. Conclusie van het onderzoek was, dat er een breed draagvlak is, maar dat er zeker wel een aantal randvoorwaarden moeten worden gesteld, wil een dergelijke maatregel zin hebben. Er werd aangegeven dat er in ieder geval ondersteuning van het slachtoffer en daderhulp op gang moet komen in die periode dat de pleger zijn of haar huis niet meer in mag. Tevens waren de ondervraagde partijen van mening, dat de gemeente de regie in handen moet hebben.¹⁰

2.2.3 Tijdelijk huisverbod: bestuursrecht of strafrecht?

Uit het onderzoek van Verwey-Jonker bleek dat vooral rechters in Nederland van mening zijn, dat de politie geen geschikt orgaan zou zijn om een dergelijke maatregel op te leggen. De politie moet de situatie sussen en zorgen dat het niet escaleert, maar is niet opgeleid om partijen te horen en dan onmiddellijk een dergelijke overweging te maken. De ondervraagde partijen zijn van mening dat een (hulp)officier van justitie al geschikter zou zijn voor deze taak. De vraag of het dan een bestuursrechtelijke ordemaatregel zou moeten zijn, werd vooral, door rechters en advocaten benaderd door het Verwey-Jonker Instituut, bevestigend beantwoord. De reden hiervoor was dat huiselijk geweld werd gezien als noodsituatie, waarbij dus een noodmaatregel zou horen. Een strafrechtelijke vervolging zou dan uit

⁵ Ministerie van Justitie 2002.

⁶ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 72.

⁷ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 6.

⁸ Nota Ministerie van Justitie 2002, p. 23.

⁹ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 40, 50.

¹⁰ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 62, 63.

kunnen blijven. In het bestuursrecht zijn tevens de mogelijkheden tot beroep en schorsing aanwezig en is de rechter minder lijdelijk. Er zijn meer mogelijkheden om open normen (zoals bijvoorbeeld 'gevaar voor leven') in te vullen. Naast het bestuursrecht gaven de ondervraagde rechters ook aan, voorkeur te hebben voor het civiele recht boven het strafrecht. De maatregel zou dan invulling kunnen krijgen in de zin van een soort OTS-regeling voor volwassenen, uitbreiding van de mogelijkheid tot voorlopige voorziening en uitbreiding van het kort geding in geval van echtscheiding.¹¹ In de memorie van toelichting bij de wet is beargumenteerd waarom het uiteindelijk een bestuursrechtelijke maatregel is geworden en geen strafrechtelijke. Het strafrecht blijft achter, omdat het niet preventief kan optreden. Wanneer strafrechtelijk optreden mogelijk is bij een situatie van huiselijk geweld, zal dit ook worden gedaan. Maar bij een melding van huiselijk geweld, waar geen sprake is van een strafbaar feit, maar wel van een noodsituatie, is het nodig om preventief te kunnen optreden. Zo kan escalatie worden voorkomen en hulp worden geboden. Gelet op dit doel van de maatregel, is de bevoegdheid aan de burgemeester toegekend. De burgemeester heeft al meerdere bevoegdheden om preventief op te treden, zoals bij situaties waar de openbare orde wordt verstoord of in het kader van de Wet Bopz (Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen). De bevoegdheid tot het opleggen van het huisverbod, valt echter niet zo zeer onder de openbare orde, maar wel onder de lokale veiligheidszorg, wat ook een bestuursrechtelijke taak is.¹²

2.2.4 Inbreuk op grondrechten?!

Met het tijdelijk huisverbod wordt inbreuk gemaakt op een aantal rechten van een persoon, zoals op het recht op de persoonlijke levenssfeer (art. 10 Grondwet - hierna: Gw & art. 8 Europees Verdrag voor de bescherming van de Rechten van de Mens – hierna: EVRM) en het recht op ongestoord genot van de woning, ofwel het huisrecht (art. 12 Gw). Een inbreuk mag worden gemaakt als beperkingen 'bij of krachtens de wet' geregeld zijn. In dit geval is de beperking vastgelegd in de Wth. Aan een inbreuk op 8 EVRM zitten meer eisen verbonden dan dat de beperking alleen in de wet geregeld moet zijn. Een inbreuk op art. 8 EVRM moet namelijk ook een legitiem, dringend maatschappelijk doel dienen en het moet proportioneel zijn. Art. 2 Wth rechtvaardigt een inbreuk op 8 EVRM. Het doel van de maatregel is de preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van de rechten en vrijheden van andere personen. Met het huisverbod wordt bedoeld om de gezondheid en lichamelijke integriteit van de betrokken personen te kunnen beschermen in een crisissituatie waar (nog) geen sprake is van een strafbaar feit. Wel dienen volgens art. 8 EVRM precieze voorwaarden te worden omschreven waaronder een inbreuk op het artikel kan worden gemaakt. Deze voorwaarden zijn vastgelegd in het besluit behorende bij de Wth.¹³ In dit besluit zijn de precieze feiten en omstandigheden vastgelegd onder welke een huisverbod kan worden opgelegd. Kortom, een inbreuk op eerder genoemde rechten is krachtens de Wth gerechtvaardigd.¹⁴

Afsluiting

Huiselijk geweld wordt gedefinieerd als 'geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer wordt gepleegd'. Het belangrijkste kenmerk van huiselijk geweld is dan ook de relatie tussen de pleger en het slachtoffer en niet zo zeer de plek waar het geweld zich voordoet. In 2002 geeft het Ministerie van Justitie aan huiselijk geweld aan te willen gaan pakken en is van mening dat de overheid daar zeker een rol in moet spelen. Omdat huiselijk geweld toch als noodsituatie wordt gezien en omdat preventief handelen mogelijk moet zijn, waarin het strafrecht eigenlijk tekortschiet, is gekozen voor een bestuursrechtelijke maatregel. In hoofdstuk 3 wordt o.a. ingegaan op wat het tijdelijk huisverbod precies inhoudt, wie bevoegd is dit op te leggen en wat de criteria zijn voor het opleggen van het huisverbod.

¹¹ Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003, p. 72-77.

¹² Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 2, 3.

¹³ Stb. 2008, 422.

¹⁴ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 7.

3 Het tijdelijk huisverbod

Inleiding

De centrale vraag die in dit hoofdstuk wordt behandeld is 'Wat houdt het tijdelijk huisverbod in?' Hierbij wordt o.a. gekeken naar wanneer en door wie het mag worden opgelegd en voor hoelang het kan worden opgelegd. Tevens wordt het huisverbod vergeleken met al twee bestaande vergelijkbare middelen, namelijk het straat- en contactverbod.

3.1 Inhoud tijdelijk huisverbod

In art. 1, sub b Wth wordt een definitie van het huisverbod gegeven. Het huisverbod is een bestuursrechtelijk instrument, namelijk een beschikking in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (*hierna: Awb*). Het doel van het huisverbod is om in een situatie van huiselijk geweld of een situatie waarin een vermoeden daarvan bestaat, escalatie van geweld te voorkomen. Het is bedoeld als een afkoelingsperiode, waarin alle betrokkenen tot rust kunnen komen. Daarnaast wordt getracht om in deze periode hulpverlening voor de uithuisgeplaatste en de achterblijvers op te starten. Het huisverbod betekent volgens de Wth het volgende voor de pleger:

- ✓ de pleger moet onmiddellijk de woning (woning kan zijn een huis, een appartement of een andere woonruimte zoals een woonboot) verlaten en de pleger moet zijn of haar huissleutels inleveren;
- ✓ de pleger heeft een verbod tot het betreden van, zich ophouden bij (bijvoorbeeld in de tuin, trappenhuis of een gemeenschappelijke ruimte) of aanwezig zijn in de betreffende woning. Wel is bepaald dat de uithuisgeplaatste niet verder in zijn/haar vrijheid mag worden beperkt dan dat proportioneel en subsidiair is. Locaties, zoals bijvoorbeeld de school van de kinderen, mogen niet bij het huisverbod worden betrokken;¹⁵
- ✓ tevens mag de pleger gedurende het huisverbod geen contact opnemen met de achterblijvers/slachtoffers. Hier kan eventueel een uitzondering op bestaan, namelijk als dat contact in het kader van de hulpverlening wenselijk is. Dit kan in dat geval alleen onder begeleiding.

In art. 2 lid 4 Wth is opgenomen wat de inhoud van de beschikking hoort te zijn. Deze moet in ieder geval de omschrijving van de plaats en de duur waarvoor het verbod geldt bevatten, de feiten en omstandigheden die aanleiding hebben gegeven tot het opleggen van het huisverbod en de namen en personen ten aanzien van wie het contactverbod geldt. De modelbeschikking van het huisverbod is opgenomen in [bijlage II](#).

3.2 Bevoegd tot opleggen tijdelijk huisverbod

Het tijdelijk huisverbod is een bestuursrechtelijke beschikking en kan worden opgelegd door de burgemeester, zoals in art. 2 lid 1 Wth is bepaald. De burgemeester heeft de volgende bevoegdheden en verplichtingen bij het opleggen van het huisverbod:

- ✓ De inhoud van het huisverbod mededelen aan de uithuisgeplaatste, betrokken personen en instanties (hulpverlenende instanties), art. 2 lid 8 Wth;
- ✓ Binnentreden van de woning zonder toestemming van de bewoner, indien dit redelijkerwijs nodig is voor de vervulling van zijn taken, art. 4 Wth;
- ✓ Contact opnemen met Bureau Jeugdzorg (*Hierna: BJZ*) / het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (*Hierna: AMK*) bij (een vermoeden van) kindermishandeling, art. 2 lid 3 Wth;¹⁶
- ✓ Indien de uithuisgeplaatste dit wenst, een raadsman regelen voor advies over het aanwenden van rechtsmiddelen, art. 5 lid 1 Wth;

¹⁵ Janse & Borman 2009, p. 62.

¹⁶ AMK is een onderdeel van BJZ.

Krachtens art. 3 Wth kan de burgemeester taken en bevoegdheden mandateren aan de hulpofficier van Justitie (Hierna: HOvJ) of deze machtigen. Art. 10:9 Awb is niet van toepassing, hierdoor is ondermandaat niet mogelijk. De burgemeester kan de HOvJ volledig mandateren. Dit betekent dat de HOvJ het RiHG afneemt, beslist of het huisverbod wordt opgelegd, de beschikking ondertekent en de burgemeester informeert over de genomen beslissing. Het kan ook zijn dat de HOvJ alleen een ondertekeningsmandaat heeft. Dan neemt de HOvJ het RiHG af, neemt vervolgens contact met de burgemeester op om de bevindingen van het RiHG door te spreken en laat de burgemeester besluiten of het huisverbod wordt opgelegd. De HOvJ mag hierbij dan wel de beschikking ondertekenen namens de burgemeester.¹⁷

3.3 Criteria opleggen

In art. 2 lid 1 en 2 Wth is beschreven wanneer het huisverbod kan worden opgelegd, namelijk indien:

- ✓ uit feiten en omstandigheden blijkt dat de aanwezigheid van een persoon in de woning ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van personen met wie hij of zij in de woning woont of die daar anders dan incidenteel verblijven; of indien er een ernstig vermoeden bestaat van dit gevaar;
- ✓ de persoon aan wie het huisverbod opgelegd wordt, meerderjarig is. Indien er sprake is van een minderjarige pleger, zal de Raad voor de Kinderbescherming een passende maatregel toepassen.

Als er aan bovenstaande criteria is voldaan, heeft de burgemeester echter nog geen verplichting om een huisverbod op te leggen. Het betreft een discretionaire bevoegdheid.

Bij de Wth hoort het Besluit Tijdelijk Huisverbod.¹⁸ Hierin zijn feiten en omstandigheden opgenomen, waarop de burgemeester/HOvJ moet letten bij de afweging of een huisverbod moet worden opgelegd. Deze feiten en omstandigheden hebben betrekking op 3 categorieën: de persoon die mogelijk een huisverbod krijgt opgelegd, het verloop van het incident dat aanleiding geeft en de leefomstandigheden van de persoon die mogelijk een huisverbod krijgt opgelegd en de andere personen uit het huishouden.

Bij categorie 1 - de persoon van wie ten aanzien wordt overwogen een huisverbod op te leggen - wordt gekeken naar de bestaande politiegegevens over deze persoon, de mate van aanspreekbaarheid (is de persoon in de war, gewelddadig etc.) en de riskante gewoonten van deze persoon (gebruikt de persoon alcohol of drugs). Voor wat betreft de politiegegevens bepaalt de Nota van Toelichting bij het Besluit dat, alleen in de overweging mogen worden betrokken die gegevens die noodzakelijk zijn voor de beslissing of er wel of geen huisverbod mag worden opgelegd. Dit zijn in ieder geval incidenten rond geweld, zeden en wapens. Indien er incidenten van andere soort geregistreerd staan, moet per geval gekeken worden of deze moeten worden meegewogen. Categorie 2 - feiten en omstandigheden over het verloop van het incident – betreft het soort geweld waarvan sprake is. Er zijn een 10-tal aspecten uitgewerkt in het Besluit, zoals o.a. bedreiging, psychisch geweld, lichamelijk geweld, seksueel geweld, wapens en aanwezigheid van kinderen. Tevens wordt gekeken wat de persoon als rechtvaardigingsgrond van het geweld opgeeft. Bij categorie 3 – de leefomstandigheden van de betrokkene/pleger en de andere personen uit het huishouden – moet worden gelet op wat voor soort andere problemen er zijn in het huishouden. Zijn er werkgerelateerde, financiële, familie- en relatieproblemen en/of is er sprake van een sociaal isolement?

Het kan zijn dat de pleger zijn beroep of bedrijf uitoefent in de woning. Deze omstandigheid moet in dat geval worden meegenomen in de beslissing. Een uithuisgeplaatste zal immers in de meeste gevallen gewoon naar zijn werk kunnen gaan. Wellicht kan er in sommige

¹⁷ Aldus helpdesk <www.huisverbod.nl>, d.d. 30 maart 2009.

¹⁸ *Stb.* 2008, 422.

gevallen een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen een woon- en werkgedeelte, waardoor het huisverbod zich alleen zou kunnen beperken tot het woongedeelte. Indien dit onderscheid niet kan worden gemaakt, moet beoordeeld worden of een huisverbod hier niet onevenredig zwaar is en of het wel te handhaven is.¹⁹

De aspecten waar in bovenstaande categorie 2 naar worden gekeken, betreffen veelal strafbare feiten. Toch hoeft er bij het opleggen van het tijdelijk huisverbod geen sprake te zijn van een strafbaar feit. Er moet sprake zijn van een risicovolle en bedreigende situatie voor de personen uit het huishouden. Het gaat dus om een situatie waar optreden gewenst en nodig is, maar waar het strafrecht geen mogelijkheden biedt.²⁰ Zoals hierboven vermeld kan het huisverbod ook worden opgelegd aan personen die 'anders dan incidenteel verblijven'. Hieronder valt de latrelatie, of bijvoorbeeld een 'huisvriend' of een ander persoon die toegang tot de woning heeft, bijvoorbeeld doordat hij of zij in het bezit is van een huissleutel. Als de woon- en verblijfplaats van de pleger afwijkt van het adres waar het huiselijk geweld is gepleegd, moet wel schriftelijk gemotiveerd worden waarom er sprake is van 'anders dan incidenteel verblijf'.²¹

De drie categorieën zijn opgenomen in het Riscotaxatie-instrument voor huiselijk geweld (Hierna: RiHG). De HOvJ dient dit in te vullen zodra hij ter plaatse is bij een situatie van huiselijk geweld (zie § 4.2.3). Het RiHG is opgenomen in [bijlage III](#).

3.4 Tijdelijk huisverbod bij kindermishandeling

In de Memorie van Toelichting bij de Wth staat beschreven dat er in eerste instantie het voornemen was om het huisverbod niet te laten gelden voor personen die verdacht worden van kindermishandeling of van wie een dreiging van kindermishandeling uitgaat. Toch is deze mogelijkheid uiteindelijk wel in het wetsvoorstel opgenomen en goedgekeurd. Tot op heden was er bij kinderbescherming alleen de mogelijkheid om het kind uit huis te plaatsen of het kind onder toezicht te stellen. Het tijdelijk huisverbod bij kindermishandeling zorgt voor een uitbreiding in het tegengaan van kindermishandeling. Uiteraard moet er wel gekeken worden naar het belang van het kind, bijvoorbeeld dat er geen huisverbod wordt opgelegd als daarmee het kind alleen achterblijft. In de wet is ook opgenomen dat bij een situatie (of een vermoeden van) kindermishandeling er contact moet worden opgenomen met BJZ/AMK voor kort overleg of het huisverbod moet worden opgelegd of dat er misschien beter naar een andere oplossing kan worden gezocht.²²

3.5 Duur, intrekken, verlengen tijdelijk huisverbod

In art. 2 lid 1 Wth is bepaald dat een huisverbod voor een periode van 10 dagen geldt. Het kan niet voor een kortere periode worden opgelegd. Wel bestaat er krachtens art. 2 lid 9 Wth de mogelijkheid om het huisverbod in te trekken, indien feiten en omstandigheden daar aanleiding toe geven. Die feiten en omstandigheden kunnen omvatten dat de uithuisgeplaatste een aanbod tot hulpverlening heeft aanvaard. Daarnaast kan krachtens art. 9 Wth het huisverbod ook verlengd worden met 18 dagen, ofwel tot ten hoogste 4 weken, indien de dreiging van het gevaar of het vermoeden daarvan zich voortzet. Het huisverbod kan meerdere malen na elkaar worden opgelegd.²³ Er is echter niet bepaald hoeveel tijd moet verstrijken voordat het volgende huisverbod mag worden opgelegd.²⁴

¹⁹ *Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 18.*

²⁰ *Beke & Dijksman 2009, p. 45.*

²¹ *Beke & Dijksman 2009, p. 46.*

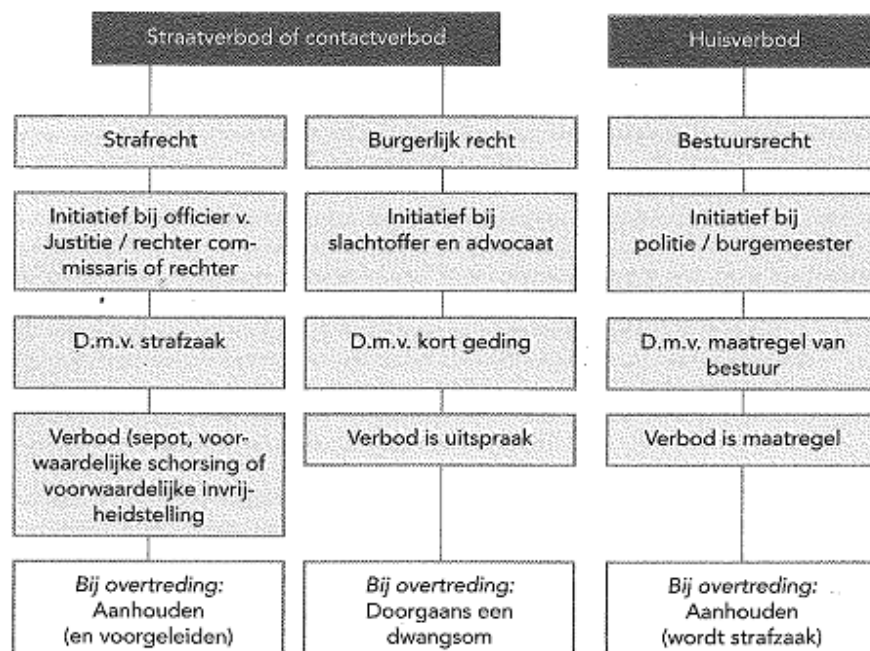
²² *Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 10, 11, 20.*

²³ *Beke & Dijksman 2009, p. 10.*

²⁴ Aldus mw. D. Maas, Staffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, 26 maart 2009.

3.6 Tijdelijk huisverbod vs. straat- en contactverbod

Het huisverbod is een aanvulling op het straat- en contactverbod. Een straatverbod is een verbod om zich in een bepaald gebied (bijvoorbeeld bepaalde straten, een park of in sommige gevallen een hele gemeente) op te houden. Dan is er nog de mogelijkheid van het contactverbod, samen met het straatverbod of apart. Dat is een verbod voor de pleger om het slachtoffer aan te spreken, te bellen of om via een andere weg contact te zoeken, zoals door middel van email, gewone post of fax. De redenen hiervoor kunnen zijn dat de pleger het slachtoffer lastig valt, of contact met het slachtoffer blijft zoeken tegen de wil van het slachtoffer in en/of dat het slachtoffer zich bedreigd voelt door de pleger. Hierbij is het erg belangrijk dat er getuigen zijn die dit vermoeden kunnen bevestigen. Deze twee mogelijkheden kunnen beide worden afgedwongen via het strafrecht of via het burgerlijk recht door middel van een kort geding. Indien een straat- en/of contactverbod via het strafrecht wordt opgelegd, kan het als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke straf worden opgelegd. Dat wil zeggen dat (een gedeelte van) de straf niet ten uitvoer wordt gelegd indien de pleger zich aan het straat- en/of contactverbod houdt. Het huisverbod is een aanvulling op de twee hierboven beschreven mogelijkheden, het straatverbod en het contactverbod. In veel situaties van huiselijk geweld is het moeilijk om actie te ondernemen omdat er vaak nog geen sprake is van een strafbaar feit, of omdat dit erg moeilijk aan te tonen is. Ook zal ik de meeste gevallen het slachtoffer geen initiatief nemen tot het verzoeken van een dergelijk verbod bij de rechter. Toch is er wel degelijk sprake van een bedreigende en risicovolle situatie. De voordelen van het huisverbod, en de motivering voor het feit dat het een aanvulling is op bestaande instrumenten, zijn dat het kan worden opgelegd zonder dat het slachtoffer hiertoe initiatief neemt en dat er geen strafbaar feit voor nodig is. Tevens is het een voordeel dat er sneller wordt gehandeld bij het tijdelijk huisverbod. Een nadeel blijft echter wel dat het geen definitieve oplossing biedt, net als het tijdelijke straat- en contactverbod. Er wordt wel direct actie ondernomen, de hulpverlening komt namelijk direct na het opleggen van het huisverbod op gang.²⁵ Hieronder, in figuur 1, zijn schematisch de verschillen weergegeven.

Figuur 3.1: Stroomschema straatverbod, contactverbod en huisverbod

(Bron: Beke & Dijksman 2009)

²⁵ Beke & Dijksman 2009, p. 9-11.

Afsluiting

Het tijdelijk huisverbod is een beschikking in de zin van de Awb en heeft als doel om in een situatie van huiselijk geweld of een vermoeden daarvan, escalatie te voorkomen en een periode van rust te creëren voor de betrokkenen. De pleger mag gedurende 10 dagen de woning niet betreden (of zich ophouden bij) en contact opnemen met de achterblijvers. Het huisverbod kan eventueel worden verlengd met 18 dagen. Het tijdelijk huisverbod wordt opgelegd door de burgemeester of de gemandateerde HOvJ bij ernstig of onmiddellijk gevaar voor de veiligheid van personen die met een meerderjarige pleger van huiselijk geweld in een woning verblijven. Het huisverbod kan eventueel ook bij kindermishandeling worden opgelegd. Hier dient wel een afweging te worden gemaakt of dit wel de beste oplossing is in het belang van het kind. Vergeleken met het straat- en contactverbod is het huisverbod een aanvulling, omdat er geen strafbaar feit voor nodig is en het initiatief niet bij het slachtoffer ligt.

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de bestuursrechtelijke procedure van het huisverbod en wordt gekeken of het huisverbod ook vanuit het strafrecht kan worden opgelegd.

4 Procedure omtrent het tijdelijk huisverbod

Inleiding

Het tijdelijk huisverbod is een bestuursrechtelijk instrument. Maar kan het dit bestuursrechtelijk instrument ook samenlopen met het strafrecht? In dit hoofdstuk zal worden beschreven *hoe de procedure van het tijdelijk huisverbod eruit ziet*. Allereerst wordt de bestuursrechtelijke procedure van de Wth beschreven. Vervolgens wordt gekeken naar het strafrechtelijk traject en hoe dit verloopt naast het bestuursrechtelijk traject.

4.1 Bestuursrechtelijke procedure tijdelijk huisverbod

In deze paragraaf wordt de bestuursrechtelijke procedure omtrent het tijdelijk huisverbod beschreven. De procedure wordt beschreven vanaf het moment dat er een melding/aangifte van huiselijk geweld wordt gedaan tot aan het moment dat er moet worden gekeken of het huisverbod verlengd moet worden of niet. Deze procedure betreft een periode van 8-10 dagen. Uitgangspunt bij de analyse van de procedure is de Wth en de startnota van de regio Midden-Brabant. In de nota van Midden-Brabant staat beschreven hoe de uitvoering van de wet in Midden-Brabant, dus ook in de gemeente Tilburg waar De Lange C.S. kantoorhoudende is, plaatsvindt. In [bijlage IV](#) is het stroomschema opgenomen uit deze startnota. Dit schema kan van pas komen bij het lezen van deze paragraaf. Hierin wordt duidelijk welke stappen afhankelijk zijn van elkaar en welke gelijktijdig kunnen worden gezet. Hieronder zijn de stappen in het kort opgenomen.

4.1.2 Melding / aangifte huiselijk geweld → 4.1.3 Politie ter plaatse, eerste beoordeling → 4.1.4 HOvJ ter plaatse, vult RiHG in → 4.1.5 Huisverbod: Ja of nee? → 4.1.6 Interventieteam ter plaatse en systeemgerichte hulpverlening → 4.1.7 Registratie gegevens → 4.1.8 Aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatse mogelijk → 4.1.9 Advies SHG, burgemeester oordeelt: verlengen, intrekken of aflopen huisverbod.

Per paragraaf, ofwel per stap, wordt een kort beeld geschetst van deze stappen, om zo een goed overzicht te hebben waar in de procedure deze stap zich bevindt. Allereerst worden hieronder de betrokken partijen bij de uitvoering van de Wth in de regio Midden-Brabant beschreven.

4.1.1 Betrokken partijen

Bij het tijdelijk huisverbod zijn verschillende partijen betrokken. Dit kan in beperkte mate verschillen per gemeente, omdat namelijk de ketenpartners per gemeente anders kunnen zijn. De betrokken partijen voor de regio Midden-Brabant, waaronder gemeente Tilburg valt zijn de volgende: burgemeester/locoburgemeester, HOvJ, politie, basispolitiezorg ([Hierna: BPZ](#)), Veiligheidshuis Tilburg, Crisisdienst Buiten Kantooruren ([Hierna: CBK](#)), (Advies- en Steunpunt Huiselijk Geweld ([Hierna: \(A\)SHG](#))).

Het interventieteam bestaat uit een samenstelling van vier medewerkers van De Bocht²⁶, Instituut voor Maatschappelijk Welzijn Breda ([Hierna: IMW](#)), Juvans²⁷ en SHG.

²⁶ De Bocht = hulpverleningsinstantie voor vrouwen en hun kinderen op het gebied van huiselijk geweld, moederschap, relatie-, persoonlijke- en opvoedingsproblematiek, <www.debocht.nl>, geraadpleegd op 19 maart 2009.

²⁷ Juvans = Maatschappelijk werk en dienstverlening, <www.juvans.nl>, geraadpleegd op 19 maart 2009.

Het is bedoeld om tijdens kantoordagen binnen 24 uur na incidenten van huiselijk geweld waar politie ter plaatse is geweest, systeemgerichte hulpverlening te bieden.²⁸ Het Interventieteam stelt na de crisisinterventie een plan van aanpak op en draagt de zaak over aan de backoffice.²⁹

De ketenpartners van de backoffice zijn: De Bocht, IMW, Juvans, GGZ Breburg³⁰, Novadic-Kentron³¹, Slachtofferhulp Nederland, Reclassering Nederland en BJZ/AMK. De backoffice zijn de verschillende hulpverleningsinstanties die het plan van aanpak, wat het Interventieteam heeft opgesteld, uitvoeren. De backoffice dient voor een continue systeemgerichte aanpak te zorgen.³²

4.1.2 Melding / aangifte huiselijk geweld

..... → 4.1.3 Politie ter plaatse, eerste beoordeling

Een melding van huiselijk geweld kan op verschillende manieren worden gedaan. Een melding kan als 112-melding plaatsvinden door het slachtoffer of door betrokkenen/getuigen, zoals bijvoorbeeld de burens die iets vermoeden. Ook kan de melding in de vorm van een aangifte door het slachtoffer bij de politie binnenkomen. Indien het via een telefonische melding binnenkomt zal het callcenter van de politie in eerste instantie een inschatting maken van de spoedeisendheid van de melding en zal het doorschakelen naar de meldkamer. De meldkamer beslist of er een surveillancedienst gaat kijken of niet.³³ Indien er een surveillancedienst op af wordt gestuurd, worden die, voordat ze ter plaatse zijn, op de hoogte gesteld van wellicht eerdere meldingen omtrent de pleger op het gebied van geweld en zeden.³⁴ Het kan zijn dat er bij het overleg van het Veiligheidshuis een casus wordt besproken, waarin wellicht in de toekomst een huisverbod opgelegd gaat worden. In dit geval wordt dit doorgegeven aan de politie die daarna een 'afpraak op locatie/persoon' gemaakt. Dit wil zeggen dat de volgende keer dat er een melding van huiselijk geweld binnenkomt, het duidelijk is dat er iemand moet gaan kijken en indien geïndiceerd dat het RiHG ingevuld dient te worden door de HOvJ.³⁵ Een melding kan ook bij het SHG binnenkomen, dit wordt een civiele melding genoemd. In eerste instantie zal weer worden gekeken naar de spoedeisendheid en de zwaarte van de situatie. In overleg met degene die de melding maakt, zal er worden gekeken wat er gaat gebeuren. Er zal een beoordeling worden gemaakt of het met advies kan worden afgedaan of dat er een melding bij de politie van moet worden gemaakt.³⁶

4.1.3 Politie ter plaatse, eerste beoordeling

4.1.2 Melding / aangifte huiselijk geweld → → 4.1.4 HOvJ ter plaatse, vult RiHG in

De BPZ dient een eerste beoordeling van de situatie te maken. Hiervoor kan de politie betrokkenen uit het gezin of eventueel uit de buurt kort horen om zo te weten te komen wat er is gebeurd. De politie inspecteert de woning en maakt eventueel foto's. Indien er kinderen bij betrokken zijn, dient de politie ook te kijken hoe het daarmee gesteld is.³⁷

²⁸ Rozema & Maas 2009, p. 2.

²⁹ Startnota Midden-Brabant 2009, p. 27.

³⁰ GGZ Breburg = GGZ Breda en Midden-Brabant samen, <www.ggzbreburg.nl>, geraadpleegd op 19 maart 2009.

³¹ Novadic Kentron = expertisecentrum op het gebied van gebruik van middelen, verslaving en verslavingszorg, <www.novadic-kentron.nl>, geraadpleegd op 19 maart 2009.

³² Startnota Midden-Brabant 2009, p. 27.

³³ Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod 2008, p. 27.

³⁴ Beke & Dijksman 2009, p. 49.

³⁵ Aldus mw. D. Maas, Stafffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, 2 april 2009.

³⁶ <www.shginfo.nl>, geraadpleegd op 5 maart 2009

³⁷ Beke & Dijksman 2009, p. 49.

Art. 4 Wth geeft de politie bevoegdheid om zonder toestemming van de bewoner, de woning binnen te treden, indien dit nodig is voor de vervulling van hun taak. De 3 criteria/voorvragen die de politie dient te beoordelen zijn:

- ✓ Is er sprake van huiselijk geweld? Zijn er aanwijzingen die daartoe leiden?
- ✓ Wordt het geweld veroorzaakt door iemand die in het huis woont of daar anders dan incidenteel verblijft?
- ✓ Is de persoon van wie het geweld of de dreiging daarvan uitgaat meerderjarig?³⁸

Indien in de situatie sprake is van een strafbaar feit heeft de politie de bevoegdheid om de pleger/verdachte aan te houden. De politie roept vervolgens de HOvJ op en maakt een PV van bevindingen op. Indien er sprake is van een huisverbodwaardige situatie, maar formeel volgens de criteria geen huisverbod kan worden opgelegd, handelt de BPZ de situatie conform het (huiselijk geweld-) protocol af.³⁹

4.1.4 HOvJ ter plaatse, risicotaxatie

4.1.3 Politie ter plaatse, eerste beoordeling → → 4.1.5 Huisbod: Ja of nee?

De HOvJ wordt in alle gevallen van huiselijk geweld opgeroepen om ook ter plaatse te gaan. De HOvJ dient informatie in te winnen over de pleger/verdachte. De HOvJ hoort slachtoffers, getuigen, andere betrokkenen en daarna de pleger/verdachte (art. 2 lid 1 Wth). Ook bekijkt hij de woning en maakt eventueel foto's. De HOvJ kan contact opnemen met SHG en buiten kantooruren met CBK voor een check op bekendheid in de systemen van het Veiligheidshuis Tilburg en van het Steunpunt Huiselijk Geweld en eventueel voor overleg ter afweging van de situatie. De HOvJ dient het RiHG in te vullen en aan de hand hiervan te beoordelen of een tijdelijk huisverbod moet worden opgelegd.⁴⁰ Als de HOvJ van plan is een huisverbod op te leggen, moet hij de pleger in gelegenheid stellen om zijn bezwaren daarover uit te spreken (art. 4:8 Awb). Deze dient hij mee te nemen in zijn uiteindelijke beslissing.⁴¹ De HOvJ dient contact op te nemen met BJZ/AMK als hij van plan is een huisverbod op te leggen wegens (een vermoeden van) kindermishandeling (art. 2 lid 3 jo art. 3 lid 2 Wth). Ook dient de HOvJ een zorgformulier 'kinderen als getuige/slachtoffer' in te vullen. Er dient met BJZ/AMK overleg plaats te vinden of een huisverbod in een dergelijke situatie wel de beste oplossing is. Tevens dient de HOvJ contact op te nemen met de burgemeester indien de HOvJ niet volledig gemandateerd is. In dat geval dient de HOvJ de bevindingen van het RiHG door te spreken met de burgemeester.⁴²

4.1.5 Huisverbod: Ja of nee?

4.1.4 HOvJ ter plaatse, vult RiHG in → → 4.1.6 Interventieteam ter plaatse en systeemgerichte hulpverlening

Nee, geen huisverbod

Er kunnen zich twee situaties voordoen waarin wel een melding van huiselijk geweld wordt gedaan, maar waarbij geen huisverbod wordt opgelegd. Zodra er een melding binnenkomt en politie en HOvJ ter plaatse gaan, kan de HOvJ vervolgens concluderen dat er geen sprake is van een strafbaar feit en dat er geen dreigende situatie is. In dat geval wordt er geen huisverbod opgelegd (dit wordt wel in dezelfde beschikking vastgelegd, ten aanzien van de mogelijkheid tot bezwaar). Er komt geen hulpverlening aan te pas, wel wordt er een proces-verbaal (Hierna: PV) van bevindingen en een eindmutatie door de politie gemaakt. Er gaat ook een melding naar de SHG. Er wordt tevens getracht om de belanghebbende tot vrijwillige hulpverlening te motiveren. Dit is allemaal volgens het regionale protocol betreft

³⁸ Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod 2008, p.30.

³⁹ Startnota Midden-Brabant 2009, p. 12.

⁴⁰ Zie voor de criteria § 3.3.

⁴¹ Beke & Dijksman 2009, p. 49.

⁴² Startnota Midden-Brabant 2009, p. 13.

huiselijk geweld. Het SHG heeft hier een coördinerende rol in en zorgt indien nodig dat er afspraken worden gemaakt met de politie, reclassering en andere hulpverleningsinstanties.⁴³ Een tweede situatie kan zijn, dat er sprake is van een strafbaar feit (bijvoorbeeld eenvoudige mishandeling), maar dat de situatie zich niet leent voor het tijdelijk huisverbod. Er komt een melding binnen en politie en HOvJ gaan ter plaatse. De HOvJ concludeert aan de hand van het RiHG dat de situatie zich niet leent voor het huisverbod (zie § 4.1.1 t/m 4.1.3). De verdachte zal mee worden genomen naar het politiebureau voor verhoor. De HOvJ dient het ingevulde RiHG en het PV met bevindingen door te sturen naar de gemeente en SHG waarna het geregistreerd dient te worden. De politie handelt de zaak dan verder af.⁴⁴

Ja, wel een huisverbod

Ook indien de situatie zich wel leent voor een tijdelijk huisverbod, zijn er twee situaties te onderscheiden. Ten eerste kan een huisverbod worden opgelegd als er sprake is van een dreigende situatie van huiselijk geweld, maar niet van een strafbaar feit. De tweede mogelijke situatie is dat er wel sprake is van een strafbaar feit. In geval van een strafbaar feit zal de verdachte vaak al aangehouden zijn door de politie voordat de HOvJ ter plaatste of op het bureau komt. De HOvJ dient in zaken waar sprake is van een strafbaar feit ten eerste te kijken of de aanhouding rechtmatig was en of de verdachte in verzekering moet worden gesteld.⁴⁵ Tevens dient hij dan te beoordelen of de zaak zich leent voor een tijdelijk huisverbod. Bij beide bovenstaande situaties verloopt de procedure met betrekking tot het huisverbod zoals hieronder staat beschreven. De burgemeester heeft krachtens Wth als eerste de bevoegdheid om een tijdelijk huisverbod op te leggen, art. 2 lid 1 Wth. In veel gevallen zal deze bevoegdheid gemandateerd worden aan de HOvJ (art. 2 lid 1 jo art. 3 Wth).⁴⁶

De startnota van de Wth Midden-Brabant geeft ook aan dat er in Midden-Brabant wordt uitgegaan van het ondertekeningmandaat. De HOvJ kan tevens de bevoegdheid om het huisverbod mondeling aan te zeggen in spoedeisende situaties gemachtigd krijgen van de burgemeester. Indien de HOvJ een huisverbod oplegt, dient hij dit wel onverwijld mede te delen aan de burgemeester (art. 3 lid 2 Wth). Aangezien het een bestuursrechtelijke beschikking is, dienen belanghebbende de kans te krijgen om zienswijzen in te brengen (art. 4:8 Awb). In veel gevallen zal de HOvJ betrokkenen al gehoord hebben op het moment dat hij ter plaatse is, zie § 4.1.4. Krachtens art. 4:11 Awb kan dit achterwege gelaten worden, indien er spoed is en het tijdelijk huisverbod mondeling wordt aangezegd.

De HOvJ dient de volgende stappen ter plaatse uit te voeren bij het opleggen van het huisverbod:

- ✓ Beschikking opmaken en uitreiken aan de uithuisgeplaatste en achterblijver(s). De motivering van het besluit dient te worden vermeld (art. 3:46, 3:47 Awb);
- ✓ Huissleutels uithuisgeplaatste innemen en overhandigen aan de casemanager van het Interventieteam. Deze taak kan ook vervuld worden door de politie. Hierbij is de politie zo nodig bevoegd de uithuisgeplaatste aan de kleding te onderzoeken en de sleutels te ontnemen (art. 4 lid 2 Wth);
- ✓ Telefoonnummer en/of verblijfplaats uithuisgeplaatste inwilligen. Het wordt de uithuisgeplaatste gevraagd deze gegevens op te geven. Kan dit niet direct, bijvoorbeeld omdat de uithuisgeplaatste nog geen verblijfplaats heeft gevonden en geen mobiel nummer heeft, dan dient de uithuisgeplaatste dit binnen 24 uur door te geven aan het SHG. Indien dit buiten kantooruren gebeurt, kan dit op de voicemail van SHG worden ingesproken;

⁴³ Aldus mw. D. Maas, Staffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, 2 april 2009.

⁴⁴ Beke & Dijksman 2009, p. 50, zie ook *Startnota Midden-Brabant* 2009, p. 13.

⁴⁵ Beke & Dijksman 2009, p. 50, 51.

⁴⁶ Zie § 3.2 voor de verschillende mandateringsmogelijkheden. Dit wordt per gemeente geregeld en kan dus verschillend zijn.

- ✓ Bij de uitreiking van het huisverbod dienen de rechtsmiddelen medegedeeld worden (art. 3:45 Awb). De burgemeester dient binnen 24 uur een piketadvocaat te regelen voor de uithuisgeplaatste indien de uithuisgeplaatste aangeeft een advocaat te wensen (art. 5 lid 1 Awb). Bovenstaande stap, het inwilligen van het telefoonnummer en/of verblijfplaats van de uithuisgeplaatste, dient ook voor de piketadvocaat, zodat deze contact op kan nemen met de uithuisgeplaatste;
- ✓ Informatiefolder uitreiken aan uithuisgeplaatste en achterblijver(s);
- ✓ Contact opnemen met SHG binnen kantooruren, of met CBK buiten kantooruren om casemanager van het Interventieteam ter plaatse te roepen. Hierna wordt het Interventieteam ingeschakeld.

De volgende stappen dient de HOvJ op het politiebureau uit te voeren:

- ✓ PV bevindingen huisverbod opmaken in bedrijfsprocessensysteem van de politie 'Basis Voorziening Handhaving' (Hierna: BVH);
- ✓ Afspraak maken op locatie/persoon in BVH en informeert de Gemeenschappelijke Meldkamer (Hierna: GMK);
- ✓ De originele beschikking, RiHG en PV bevindingen opsturen naar de burgemeester. Kopie beschikking, RiHG, PV bevindingen opsturen naar het SHG;
- ✓ Wijkagent informeren.⁴⁷

4.1.6 Interventieteam ter plaatse en systeemgerichte hulpverlening

4.1.5 Huisverbod: Ja of nee? → → 4.1.7 Registratie gegevens

Direct nadat het huisverbod is opgelegd wordt het Interventieteam ingeschakeld en komt vrijwel in alle gevallen ter plaatse. In sommige gevallen, indien de HOvJ dit nadrukkelijk aangeeft, kan de hulpverlening de volgende ochtend starten. In de avond en nacht is de inzet primair gericht op rust en veiligheid, overdag wordt het 10-dagenplan opgesteld. De hulpverlening is gericht op de uithuisgeplaatste en de achterblijvers. De casemanager gaat binnen een uur, nadat de HOvJ een melding heeft gedaan bij het SHG/CBK (zie § 4.1.4), ter plaatse of neemt binnen 12 uur contact op met de uithuisgeplaatste en de achterblijvers. Indien het CBK ter plaatse is gegaan, 's avonds of 's nachts, wordt de casus de eerstvolgende werkdag overgedragen aan het interventieteam. Voor de huisverboden die op vrijdagavond of zaterdag zijn opgelegd, is het Interventieteam elke zondagochtend beschikbaar.⁴⁸ Na de crisisinterventie van het Interventieteam dient de systeemgerichte hulpverlening te worden georganiseerd. Het Interventieteam dient de hulpverleningsketen (= ketenpartners backoffice, zie hieronder 'betrokken partijen') te activeren en eventueel de reclassering indien er samenloop is met het strafrechtelijk traject. Het Interventieteam coördineert de hulp en de ketenpartners van de backoffice pakken de casus op. Er wordt een overleg gepland voor de 8^e dag van het huisverbod om een advies op te stellen voor de burgemeester, zie § 4.1.9.

4.1.7 Registratie gegevens

4.1.6 Interventieteam ter plaatse en systeemgerichte hulpverlening →
→ 4.1.8 Aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatste mogelijk

De registratie van het huisverbod vindt plaats na het invullen van het RiHG, zie § 4.1.4. De gemeente registreert de originele beschikking, ingevuld RiHG en PV bevindingen. Indien er geen huisverbod is opgelegd, worden toch het RiHG en het PV geregistreerd. Het dossier dient 5 jaar bewaard te blijven, daarna wordt het vernietigd (art. 10 Wth). De registratie vindt plaats in de systemen van het Veiligheidshuis Tilburg en van SHG. Wellicht verandert dit en wordt na verloop van tijd met een ketensysteem gewerkt, maar voorlopig blijft het bij deze bestaande systemen.

⁴⁷ Startnota Midden-Brabant 2009, p. 14.

⁴⁸ Rozema & Maas 2009, p 2.

4.1.8 Aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatste mogelijk

4.1.7 Registratie gegevens → → 4.1.9 Advies SHG, burgemeester oordeelt: verlengen, intrekken of aflopen huisverbod

Nadat het huisverbod is opgelegd en is geregistreerd kan de uithuisgeplaatste een voorlopige voorziening (Hierna: VoVo) aanvragen en beroep instellen tegen het tijdelijk huisverbod (art. 1:3 jo. 8:1 Awb). De mogelijkheid van deze rechtsmiddelen dienen te worden medegedeeld bij het uitreiken van het tijdelijk huisverbod (art. 3:45 Awb). Krachtens art. 5 lid 1 Wth dient de burgemeester/HOVJ zorg te dragen voor het regelen van een raadsman, indien de uithuisgeplaatste te kennen heeft gegeven dat hij dit wenst, zie § 4.1.5. In hoofdstuk 6 zal verder op de rechtsmiddelen VoVo en beroep worden ingegaan.

4.1.9 Advies SHG, burgemeester beoordeelt: verlengen, intrekken of aflopen

4.1.8 Aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatste mogelijk →

Op dag 8 van het huisverbod, geeft SHG een advies aan de burgemeester op basis van de bevindingen van het Interventieteam (zie § 4.1.6). Het huisverbod duurt in beginsel 10 dagen en uiteraard moet voor dag 10 worden beslist of het nodig is het huisverbod te verlengen of niet. Het advies van SHG bestaat uit de toetsing van de criteria verlenging huisverbod (gebaseerd op RiHG), de resultaten van de interventie, conclusie en belangenafweging en een plan van aanpak voor de eventuele verlengingsperiode.⁴⁹ De juridische afdeling van de gemeente legt het advies van SHG aan de burgemeester voor. De burgemeester dient aan de hand van dit advies te beoordelen of het huisverbod verlengd moet worden, misschien wel kan worden ingetrokken of gewoon kan aflopen.

Verlengen huisverbod

Indien de dreiging van gevaar of het vermoeden daarvan zich voortzet kan SHG adviseren het huisverbod te verlengen. De burgemeester kan het huisverbod verlengen met 18 dagen krachtens art. 9 Wth. Dit wordt medegedeeld aan de uithuisgeplaatste via de post. Ook dient de politie te worden geïnformeerd in verband met het maken van een vervolgmutteratie.⁵⁰ De juridische afdeling van de gemeente dient de betrokkenen in de gelegenheid te stellen om schriftelijk of mondeling over het besluit te worden gehoord. Dit kan door een brief, met het verzoek aan de betrokkenen om binnen 24 uur hierop te reageren. De reacties worden teruggekoppeld aan de burgemeester. Indien de burgemeester besluit het tijdelijk huisverbod te verlengen, dient deze beschikking middels uitreiking aan de uithuisgeplaatste bekend te worden gemaakt. Hoe dit uitreiken gebeurt is aan de gemeente om te bepalen. Dit kan door een ambtenaar gebeuren en eventueel kan worden besloten dat er een politieagent meegaat.⁵¹ Het Interventieteam dient de achterblijvers te informeren over de verlenging. Ook dienen SHG en de politie een mail/fax te krijgen over de verlenging en dit te registreren.

Intrekken huisverbod

SHG kan ook adviseren om het huisverbod in te trekken. Krachtens art. 2 lid 9 Wth is uitsluitend de burgemeester hiertoe bevoegd. Een reden hiervoor kan zijn dat de uithuisgeplaatste hulp heeft geaccepteerd. Voorwaarde is wel dat terugkeer naar de woning en de andere personen uit het huishouden, de hulpverlening niet belemmeren. Voorafgaande aan het besluit van de burgemeester hoort de gemeente de huisgenoten hierover. Nadat de burgemeester het besluit tot intrekken heeft genomen, dient dit telefonisch bekend te worden gemaakt aan de uithuisgeplaatste. Indien de uithuisgeplaatste telefonisch niet bereikbaar is, dient het uitgereikt te worden op het opgegeven adres. De achterblijvers horen dit bericht per post te ontvangen en de politie en casemanager per fax of

⁴⁹ Startnota Midden-Brabant 2009, p. 20.

⁵⁰ Beke & Dijkman 2009, p. 57.

⁵¹ Aldus mw. D. Maas, Staffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, 2 april 2009.

mail. Het Interventieteam dient het besluit tot intrekken te registreren. Als het huisverbod wordt ingetrokken, dienen de huissleutels te worden terug gegeven en start het vervolg van de hulpverlening.

Aflopen huisverbod

Indien het huisverbod eindigt na de 10 dagen, dient er nazorg te volgen door het Interventieteam en vindt er een evaluatie plaats. De nazorg houdt in dat de systeemgerichte hulpverlening wordt voortgezet en dat er periodiek overleg plaatsvindt tussen de ketenpartners van de backoffice en de casemanager van het Interventieteam. Ook dient de burgemeester de politie in te lichten en dient de politie een eindmutatie te maken.⁵²

4.1.10 Handhaving tijdelijk huisverbod

De politie heeft de taak om te controleren of het huisverbod wordt nageleefd door de uithuisgeplaatste. De politie heeft een extra taak bij overtreding van het huisverbod. De wijkagent kan controleren of de uithuisgeplaatste daadwerkelijk weg is uit de woning. Indien de uithuisgeplaatste zich niet aan het huisverbod houdt, pleegt hij op grond van art. 11 lid 1 Wth een misdrijf en kan hij met een gevangenisstraf van twee jaar of een geldboete van de vierde categorie (maximaal € 18.500,-) gestraft worden. Krachtens art. 9 lid 2 jo. art. 91 Sr kan ook een taakstraf worden opgelegd.

Het tijdelijk huisverbod houdt tevens een contactverbod in. Dit gedeelte is lastig te handhaven, omdat alleen kan worden ingegrepen indien de achterblijvers een melding doen van een overtreding van het contactverbod. De politie mag bij het controleren van het huisverbod elke plaats waar de uithuisgeplaatste zich op grond van het huisverbod niet mag bevinden, betreden, met uitzondering van een woning zonder toestemming van de bewoner (art. 4 lid 3 Wth, art. 12 Gw). Wanneer de bewoner geen toestemming geeft, is een schriftelijke machtiging vereist (art. 2 jo. 4 Algemene wet op het binnentreden), ook indien de politie op grond van art. 55 Sv (binnentreden ter aanhouding) de woning wil betreden. Politieambtenaren kunnen echter in één geval de woning betreden zonder toestemming van de bewoner en zonder schriftelijke machtiging, namelijk voor zover dat redelijkerwijs nodig is voor het verlenen van hulp aan diegene die het behoeft (art. 8 lid 2 Politiewet). De burgemeester heeft echter in geen enkel geval een schriftelijke machtiging nodig bij het betreden van de woning zonder toestemming van de bewoner. Wel dient hij zich te legitimeren en bekend te maken waarom hij wil binnentreden (art. 1 lid 1 Wet op het Binnentreden). Van het binnentreden moet een schriftelijk verslag worden opgemaakt en hiervan dient uiterlijk binnen twee dagen na het binnentreden een afschrift aan de bewoner te worden verschaft.⁵³

Strafbaarheidsstelling op grond van art. 184 Sr, niet voldoen aan een ambtelijk bevel, is niet van toepassing op niet naleving van het huisverbod. Op deze grond kan de persoon dus ook niet in verzekering worden gesteld of in voorlopige hechtenis worden genomen. Om naleving van het huisverbod toch zo goed mogelijk te kunnen waarborgen ziet art. 12 Wth toe op een wijziging van art. 67 lid 1 sub c Sv. Art. 12 Wth bepaalt dat de strafbaarheidsstelling van het overtreden van het huisverbod, namelijk art. 11 Wth, aan art. 67 lid 1, sub c wordt toegevoegd. Hierdoor wordt het toch mogelijk dat een uithuisgeplaatste die het huisverbod overtreedt in voorlopige hechtenis kan worden genomen. Zo wordt het slachtoffer zo veel mogelijk beschermd. Indien bijvoorbeeld de wijkagent of een andere verbalisant constateert dat de uithuisgeplaatste zich niet aan het huisverbod houdt, wordt deze aangehouden en kan deze dus in voorlopige hechtenis worden genomen. De voorlopige hechtenis kan de duur van het huisverbod overschrijden, maar heeft geen opschortende werking.⁵⁴

⁵² Startnota Midden-Brabant 2009, p. 21, 22, 25.

⁵³ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 23.

⁵⁴ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 27.

4.1.11 Vergelijking uitvoering tijdelijk huisverbod West - Brabant

Bovenstaande procedure is met name gebaseerd op de Startnota van Midden-Brabant, waarin staat beschreven hoe de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod in de regio Midden-Brabant, waaronder Tilburg, is georganiseerd. Omdat de regio's Midden-Brabant en West-Brabant op het gebied van politiezorg samenwerken, namelijk Politie Midden-West Brabant en omdat Tilburg onder het arrondissement Breda behoort, wat betreft de gerechtelijke indeling van Nederland, is er een vergelijking gemaakt met de uitvoering in de Regio West-Brabant.⁵⁵ De uitvoering in de Regio West-Brabant, opgenomen in de 'Handleiding uitvoering Wet tijdelijk huisverbod Regio West-Brabant', is vergelijkbaar met die van de regio Midden-Brabant. In deze handleiding wordt ook aangegeven dat de afspraken zijn afgestemd op de regio Midden-Brabant.⁵⁶ Eén verschil tussen beide is dat in Breda wel opvangplekken zijn geregeld voor uithuisgeplaatsten, terwijl in de regio Midden-Brabant er in eerste instantie vanuit werd gegaan dat uithuisgeplaatsten in de meest gevallen zelf onderdak zullen vinden. Het SHG Midden-Brabant zorgt wel voor opvang indien een uithuisgeplaatste nergens terecht kan en dus dakloos zou worden. Het SHG Midden-Brabant heeft inmiddels een woning tot haar beschikking voor dergelijke gevallen.⁵⁷

4.2 Strafrechtelijk traject omtrent huiselijk geweld

In deze paragraaf wordt gekeken naar het strafrechtelijk traject omtrent huiselijk geweld. Tevens worden in dit hoofdstuk vragen als 'kan het huisverbod ook vanuit het strafrecht worden opgelegd?' en 'is het mogelijk dat een strafrechtelijke en bestuursrechtelijke procedure omtrent huiselijk geweld samenlopen?' beantwoord.

4.2.1 Huisverbod vanuit strafrechtelijk traject

Het strafrecht is ervoor bedoeld om ingezet te worden wanneer er een strafbaar feit is gepleegd en heeft in eerste instantie een repressief karakter. In een aantal gevallen kan het tijdelijk huisverbod vanuit het strafrecht worden opgelegd. Hier heeft het een preventief karakter en is het een alternatief voor vrijheidsbeneming of vervolging. Het dient hier als aanvulling op de strafrechtelijke mogelijkheden.

De strafbare feiten die als huiselijk geweld zijn aan te merken zijn (ernstige) mishandeling en mishandeling met strafverzwarende omstandigheden, namelijk als het strafbaar feit gericht is tegen iemand met wie de dader in familierechtelijke betrekkingen staat (art. 300, 302 en 304 Sr). Ook kan bedreiging als huiselijk geweld worden aangemerkt (art. 285 Sr). Dit zijn allemaal misdrijven waarvoor voorlopige hechtenis kan worden opgelegd, krachtens art. 67 Sv.

Indien er voorlopige hechtenis is opgelegd, kan deze bij bovenstaande gevallen geschorst worden, door als voorwaarde het tijdelijk huisverbod te stellen (art. 80 Sv). Hiertoe is de rechter-commissaris (Hierna: RC) bevoegd. Ook kan het tijdelijk huisverbod worden opgelegd als bevel op grond van art. 540 Sv in geval van ontdekking op heterdaad. Ook hier is de RC bevoegd. De voorwaarde hiervoor is dat er sprake moet zijn ontdekking van een strafbaar feit op heterdaad waardoor de openbare orde wordt aangetast. Ook moet er groot gevaar voor herhaling of voortzetting van dat feit bestaan. Daarnaast kan het tijdelijk huisverbod worden opgelegd als voorwaarde bij een sepot of in de vorm van een strafbeschikking als in

⁵⁵ Zie de kaart van de gerechtelijke indeling van Nederland, <www.rechtspraak.nl>, geraadpleegd op 15 april 2009.

⁵⁶ *Handleiding West-Brabant* 2008, p. 5.

⁵⁷ Aldus *Handleiding West-Brabant* 2008, p. 10, *Startnota Midden-Brabant* 2009, p. 24, en mw. D. Maas, Staffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, 4 mei 2009.

art. 257a Sv, beide door de Officier van Justitie (hierna: OvJ). Als laatste kan het tijdelijk huisverbod worden opgelegd als bijzondere voorwaarde bij de voorwaardelijke veroordeling krachtens art. 14c Sr. Hiertoe is de rechter bevoegd.⁵⁸

In bovenstaande gevallen is er geen sprake van het huisverbod ingevolge de Wth. De burgemeester speelt hierbij geen rol en het bestuursrecht is dan ook niet van toepassing. Het is een strafrechtelijke mogelijkheid voor de RC en voor de OvJ om een huisverbod als voorwaarde om op te leggen.

4.2.2. Samenloop strafrechtelijk traject en bestuursrechtelijk traject

Het strafrechtelijke traject en het bestuursrechtelijke traject zijn in principe twee aparte trajecten, met allebei eigen wettelijke bepalingen en bevoegdheden. Van belang is wel, dat deze twee trajecten elkaar versterken, niet tegenwerken.⁵⁹ Toch wordt bij het tijdelijk huisverbod geen strikte scheiding gemaakt tussen de strafrechtelijke mogelijkheden en de mogelijkheid van de burgemeester het bestuursrechtelijke huisverbod op te leggen. Strafbaar huiselijk geweld zal vaak huisverbodwaardig zijn. Dus wanneer er sprake is van een strafbaar feit en waar dus strafrechtelijk optreden mogelijk is, kan toch alleen een tijdelijk huisverbod worden opgelegd door de burgemeester/HOVJ.⁶⁰ Er kan ook sprake zijn van een aanhouding na een aangifte in het kader van een strafrechtelijke vervolging voor huiselijk geweld, waar tevens een huisverbod wordt opgelegd. Hier ontstaat er directe bescherming voor het slachtoffer, nog voordat de mogelijke strafrechtelijke vervolging aanvangt. Het tijdelijk huisverbod zou anders, zonder mogelijke strafrechtelijke vervolging, ook opgelegd worden. Het huisverbod is dus ook niet afhankelijk van het verloop van het strafrechtelijk traject. Hier kan dus sprake zijn van een samenloop van beide trajecten. Echter in een geval waar al duidelijk is dat een verdachte voor langere tijd in hechtenis zal verblijven in het kader van het strafrecht, is een huisverbod overbodig gedurende die tijd.

De burgemeester kan het tijdelijk huisverbod altijd nog intrekken, mocht in de periode van verhoor, in verzekeringstelling of voorlopige hechtenis er een andere inschatting van het gevaar blijken. Het tijdelijk huisverbod kan eventueel ook worden opgelegd nadat de pleger enkele uren of dagen heeft vastgezeten en de dreiging/het gevaar nog steeds bestaat en er onvoldoende aanleiding bestaat om de verdachte langer vast te houden.⁶¹

De voorkeur bestaat om bij aanhouding en in verzekeringstelling ook het huisverbod direct na het incident op te leggen. Zodra het huisverbod wordt opgelegd, start namelijk de hulpverlening voor de alle partijen.⁶²

Afsluiting

De bestuursrechtelijke procedure is de procedure vanaf het moment van melding of aangifte tot aan het moment dat wordt beslist of het huisverbod verlengd wordt of niet. Dit betreft een periode van 8-10 dagen. Kort beschreven verloopt deze procedure als volgt: melding/aangifte → politie ter plaatse, eerste beoordeling → HOvJ ter plaatse, risicotaxatie → huisverbod ja of nee? → interventieteam ter plaatse → registratie gegevens → aanwenden rechtsmiddelen door uithuisgeplaatste mogelijk → advies SHG, beoordeling burgemeester huisverbod verlengen, intrekken, aflopen? De politie draagt zorg voor de handhaving van en controle op het huisverbod. Indien de uithuisgeplaatste het huisverbod overtreedt, mag deze aangehouden worden en in voorlopige hechtenis worden genomen. Bij overtreding van het huisverbod kan een gevangenisstraf van 2 jaar, een geldboete van de 4^e categorie of een taakstraf worden opgelegd.

⁵⁸ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 6.

⁵⁹ Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod 2008, p.30.

⁶⁰ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 7.

⁶¹ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 7.

⁶² Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod 2008, p. 30, 31.

Het huisverbod kan ook vanuit het strafrecht worden opgelegd. Het tijdelijk huisverbod kan namelijk als voorwaarde bij een schorsing van de voorlopige hechtenis worden opgelegd, als voorwaarde bij een sepot of in de vorm van een strafbeschikking als in art. 257a Sv en als bijzondere voorwaarde bij de voorwaardelijke veroordeling als in art. 14c Sr. Tevens kan het worden opgelegd bij ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit tegen de openbare orde op grond van art. 540 Sv. Er is in deze gevallen geen sprake van het huisverbod ingevolge de Wth. Het huisverbod is dan geheel strafrechtelijk. Het bestuursrecht heeft er niets mee te maken. Ook kan er samenloop zijn tussen een strafrechtelijke vervolging en het tijdelijk huisverbod. De strafrechtelijke vervolging en het huisverbod zijn namelijk niet afhankelijk van elkaar.

Het volgende hoofdstuk is in aansluiting op dit hoofdstuk gezien de bestuursrechtelijke procedure. Zodra het huisverbod wordt opgelegd en de uithuisgeplaatste geeft aan een VoVo te willen verzoeken, draagt de burgemeester/HOVJ de zorg om een advocaat te regelen voor de uithuisgeplaatste. Dit gebeurt door middel van de piketdienst die door de RvR is georganiseerd. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de organisatie van deze piketdienst en hoe de vergoedingen voor de advocaat hiervoor zijn geregeld.

5 Organisatie piketdienst en vergoedingen

Inleiding

De advocaten van afstudeerkantoor De Lange C.S. staan op de piketlijst in het kader van de Wth. In dit hoofdstuk wordt daarom bekeken naar *hoe de piketdienst is georganiseerd*. Vervolgens worden de vergoedingen voor het piket, de voorlopige voorziening en het beroep behandeld. Bestaat er voor de beide rechtsmiddelen een aparte vergoeding? Moet er per rechtsmiddel een toevoeging worden aangevraagd door de uithuisgeplaatste? Dergelijke vragen worden tevens beantwoord in dit hoofdstuk.

5.1 Piketdienst Wet Tijdelijk Huisverbod

Iedere uithuisgeplaatste heeft recht op gratis rechtsbijstand voor de duur van de behandeling van de VoVo op grond van art. 43 lid 2 Wet op de Rechtsbijstand. Krachtens art. 5 lid 1 Wth is de burgemeester/HOVJ verplicht binnen 24 uur deze rechtsbijstand te regelen indien de uithuisgeplaatste aangeeft een VoVo in te willen verzoeken. Zodra de uithuisgeplaatste aangeeft een VoVo te willen verzoeken en daarbij wenst te worden bijgestaan door een raadsman, wordt er een piketadvocaat ingeschakeld. Ook indien er samenloop is met het strafrecht en de uithuisgeplaatste wordt naast het huisverbod ook aangehouden en in verzekering gesteld, wordt daarvoor een piketadvocaat ingeschakeld. De uithuisgeplaatste (en/of verdachte) kan voor deze vroeghulp ook een voorkeursadvocaat opgeven. De RvR is verantwoordelijk voor de organisatie van die piketdienst en voor de vergoedingen daarvoor. Die rechtsbijstand bestaat ten eerste uit vroeghulp ofwel piket meteen na de uithuisplaatsing en ten tweede uit bijstand in een later stadium. Voor het piket van het tijdelijk huisverbod in o.a. Midden- en West-Brabant wordt hiervoor de strafpiketlijst van het ressort 's-Hertogenbosch geraadpleegd. De piketadvocaat dient ook in het weekend en op feestdagen bereikbaar te zijn. Alle advocaten die op de piketlijst staan worden één voor één ingedeeld, zodat er elke dag een piketadvocaat beschikbaar is.

Zodra een huisverbod wordt opgelegd dient de uithuisgeplaatste te worden geïnformeerd over de mogelijke rechtsmiddelen die hij kan aanwenden. Indien de uithuisgeplaatste aangeeft een VoVo te willen verzoeken en/of beroep te willen indienen, dient de burgemeester/HOVJ ervoor te zorgen dat er binnen 24 een raadsman beschikbaar is. De uithuisgeplaatste dient bij het opleggen van het huisverbod een telefoonnummer achter te laten bij de burgemeester/HOVJ waarop hij bereikbaar is voor de piketadvocaat. De uithuisgeplaatste is uiteraard ook vrij om zelf een raadsman te kiezen zoals hierboven ook al wordt beschreven (art. 38 Sv). Op grond van art. 39 Sv moet de raadsman daar zelf kennis van geven aan de griffier van de rechtbank, deze dient dit bericht op zijn beurt door te geven aan de burgemeester (art. 39 lid 3 Sv). De burgemeester/HOVJ stuurt een fax met de gegevens (telefoonnummer en indien al bekend een tijdelijk adres van de uithuisgeplaatste) van de uithuisgeplaatste naar de piketadvocaat die die dag dienst heeft. Deze dient ervoor te zorgen dat hij/zij op kantoor is, of indien het weekend is in ieder geval een paar keer per dag controleert of er een fax is binnengekomen op kantoor. De piketadvocaat dient na ontvangst van de melding zo snel mogelijk contact op te nemen met de uithuisgeplaatste. In de gevallen dat de uithuisgeplaatste tevens is aangehouden, komt het contact tussen de piketadvocaat en de uithuisgeplaatste, indien binnen kantooruren, op het politiebureau tot stand. Indien de uithuisgeplaatste alleen een huisverbod heeft opgelegd gekregen en niet is aangehouden, zal deze elders verblijven. In dat geval dient de advocaat zelf te bepalen hoe het contact tot stand komt en waar hij de uithuisgeplaatste ontmoet. Het is natuurlijk van groot belang dat het contact snel tot stand komt.

Toch is het natuurlijk wel de verantwoordelijkheid van de uithuisgeplaatste om bereikbaar te zijn voor de piketadvocaat.⁶³ De piketadvocaat heeft bij een huisverbod net als in het strafrecht het recht om processtukken in te zien en afschriften van de stukken te ontvangen.

5.2 Vergoeding voor piket

Voor het verlenen van vroeghulp krijgt de advocaat een vergoeding van de RvR. Het verlenen van vroeghulp aan een uithuisgeplaatste valt onder de regeling voor piketvergoedingen. Voor deze vergoeding is een apart declaratieformulier vastgesteld door de RvR. Dit formulier is te vinden in [bijlage V](#). Indien de uithuisgeplaatste tevens is aangehouden en in verzekering is gesteld, mogen er twee formulieren worden ingediend, namelijk het piketformulier tijdelijk huisverbod en formulier van het strafpiket.⁶⁴ De piketadvocaat dient bij de declaratie de beschikking tot het opleggen van het huisverbod mee te sturen. De piketadvocaat ontvangt voor het verlenen van de vroeghulp een forfaitaire vergoeding (= een bij besluit vastgesteld bedrag als vergoeding) van 1,5 punt. De punten staan gelijk aan de gemiddelde tijd die aan een dergelijke zaak wordt besteed. 1 punt staat voor 1 uur. Het puntenaantal wordt dan vermenigvuldigd met het vastgesteld basisbedrag. Het basisbedrag bedraagt sinds 1 juli 2008 € 107,02. Dit bedrag wordt elk jaar herzien en aangepast.⁶⁵ Ook is de toeslagregeling zoals bedoeld in art. 23 lid 3 Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000 ([Hierna: BVRB 2000](#)) voor het weekend en feestdagen van toepassing, waardoor aanvullend 0,5 punt wordt toegekend indien de vroeghulp is verleend op een zaterdag, zondag of een algemeen erkende feestdag. Indien de piketadvocaat de uithuisgeplaatste buiten kantoor heeft bezocht, kan deze ook de gereisde kilometers opgeven voor vergoeding, op grond van art. 25 BVRB 2000. Tevens bepaalt art. 26 van het BVRB 2000 dat er tolkosten vergoed kunnen worden. De piketvergoeding is bedoeld om advies te geven over de mogelijkheden tot het instellen van een VoVo en beroep. Indien de uithuisgeplaatste in overleg met de piketadvocaat besluit om géén rechtsmiddelen in te stellen tegen het tijdelijk huisverbod, blijft de vergoeding voor de werkzaamheden tot het bovenstaande beperkt. Indien de uithuisgeplaatste wel besluit om een rechtsmiddel aan te wenden, kan de advocaat voor de uithuisgeplaatste subsidie aanvragen om rechtsbijstand te verlenen. Dit wordt een toevoeging genoemd. De toevoeging is namelijk bedoeld voor het daadwerkelijk voeren van procedures. Voor de aanvraag van de toevoeging vindt een draagkrachttoets plaats. Het kan dan eventueel nog zijn dat de uithuisgeplaatste wel een eigen bijdrage moet betalen. De vergoeding voor de procedures (VoVo en beroep) wordt hieronder beschreven.⁶⁶

5.3 Vergoeding voor verzoeken VoVo

Zoals hierboven al staat vermeld, heeft de uithuisgeplaatste recht op gratis rechtsbijstand voor de duur van de behandeling van de VoVo. Het verzoeken van een VoVo is voor de cliënt kosteloos en de draagkracht van de uithuisgeplaatste speelt hier nog geen enkele rol. Er wordt dan ambtshalve een toevoeging verleend, ook wel een last tot toevoeging genoemd.⁶⁷ Er hoeft hiervoor dus ook geen eigen bijdrage te worden betaald door de uithuisgeplaatste. De advocaat krijgt voor het verzoeken van een VoVo een vergoeding van 4 punten.⁶⁸

⁶³ Leers 2008, p. 1.

⁶⁴ Aldus de Raad voor Rechtsbijstand regiokantoor Den Bosch, geraadpleegd op 15 mei 2009.

⁶⁵ <www.rvr.org>, geraadpleegd op 26 maart 2009.

⁶⁶ Raad voor Rechtsbijstand - Handboek tijdelijk huisverbod 2009, p. 1.

⁶⁷ Het blijkt dat nog niet alle rechtbanken daar uitvoering aan kunnen geven, als er geen last tot toevoeging wordt afgegeven, kan de advocaat de 'toevoeging' ook bij de Raad voor Rechtsbijstand aanvragen met het aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod, hetzelfde formulier om een toevoeging voor het beroep aan te vragen. De Rechtbank Breda geeft wel een last tot toevoeging af voor de VoVo. Aldus de Raad voor Rechtsbijstand regiokantoor Den Bosch, geraadpleegd op 18 mei 2009.

⁶⁸ Raad voor Rechtsbijstand - Handboek tijdelijk huisverbod 2009, p. 2, zie ook Leers 2008.

5.4 Vergoeding voor indienen beroep

Voor het instellen van het beroep moet de uithuisgeplaatste wel een aparte toevoeging aanvragen. De advocaat moet daarvoor het 'aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod' indienen bij de RvR. Dit formulier is opgenomen in [bijlage VI](#). Bij de aanvraag van de vergoeding/toevoeging voor het beroep vindt wel een draagkrachttoets plaats. Alleen indien de draagkracht binnen de wettelijke grenzen valt, wordt een toevoeging verleend. De tarieven 2009 zijn in tabel 5.1 opgenomen. Indien de toevoeging voor het beroep wordt verleend, krijgt de advocaat ook hier een vergoeding van 4 punten. Indien de toevoeging niet wordt verleend, dient de uithuisgeplaatste gewoon het uurtarief aan de advocaat te betalen voor de gemaakte uren.

<u>Gehuwd/Samenwonend/Eenoudergezin</u> <u>Fiscaal Jaarinkomen in het peiljaar T-2*</u>	<u>Eigen</u> <u>Bijdrage</u>	<u>Alleenstaand</u> <u>Fiscaal Jaarinkomen in het peiljaar T-2*</u>
t/m € 23.400	€ 98**	t/m € 16.800
€ 23.401 - € 24.200	€ 154	€ 16.801 - € 17.300
€ 24.201 - € 25.500	€ 265	€ 17.301 - € 18.200
€ 25.501 - € 28.300	€ 466	€ 18.201 - € 20.000
€ 28.301 - € 33.600	€ 732	€ 20.001 - € 23.800

Tabel 5.1: Inkomensgrenzen 2009, RvR

(Bron: www.rvr.org, 'Inkomen en vermogen', geraadpleegd op 25 maart 2009) ⁶⁹

* Op het moment van de aanvraag wordt naar het inkomen en vermogen van twee jaar vóór het lopende jaar gekeken. De 'T' staat dus voor het jaar waarin de aanvraag wordt gedaan, ofwel het peiljaar, '-2' staat voor min twee jaar, ofwel twee jaar vóór het peiljaar. Er kan eventueel wel een peiljaarverlegging aangevraagd worden. Er wordt dat gekeken of de huidige draagkracht aanleiding geeft tot een ander resultaat, dan dat er wordt gekeken naar het inkomen in het peiljaar. Peiljaarverlegging is mogelijk indien het fiscale inkomen op het moment van aanvragen minimaal 15% lager is dan in het peiljaar. Indien de laagste eigen bijdrage moet worden betaald, kan geen peiljaarverlegging worden gevraagd. ⁷⁰

** In strafzaken wordt in de laagste inkomenscategorie geen eigen bijdrage opgelegd. Dat is hier ook van toepassing, omdat in de toevoeging voor het tijdelijk huisverbod onder de 'module straf' is geplaatst.

Er kan sprake zijn van onderlinge tegenstrijdige belangen van de partners. Dit is bijvoorbeeld het geval als de uithuisgeplaatste beroep instelt of om een VoVo verzoekt en het huisverbod wordt vernietigd waardoor de uithuisgeplaatste terug mag keren naar de woning. Indien het slachtoffer het hier niet mee eens, kan deze zich als derde belanghebbende zich voegen in het proces. In dit geval is er sprake van een tegenstrijdig belang. Indien hierop een beroep wordt gedaan op het aanvraagformulier, kan de uithuisgeplaatste 'geïndividualiseerd' worden. Dat wil zeggen dat dan de alleenstaandennorm kan worden toegepast, in plaats van de norm voor gehuwde en samenwonende stellen of eenoudergezinnen.

Als echter de uithuisgeplaatste/verzoeker in detentie zit, vind er geen draagkrachttoets plaats. De RvR heeft een aantal categorieën personen aangewezen aan wie geen eigen bijdrage wordt opgelegd. Eén van deze categorieën personen zijn "*personen die rehtens hun vrijheid is ontnomen en niet beschikken over inkomsten*". ⁷¹ De uithuisgeplaatste/aangehoudene dient een detentieverklaring ('Eigen verklaring gedetineerden') te ondertekenen, die de advocaat bij de toevoegingsaanvraag dient mee te zenden.

⁶⁹ NB: deze bedragen worden elk jaar aangepast, de opgenomen bedragen in de tabel zijn onder voorbehoud.

⁷⁰ Raad voor Rechtsbijstand – Toelichting op het verzoek om peiljaarverlegging in 2009, p. 3, 8.

⁷¹ Raad voor Rechtsbijstand - Handboek Toevoegen 2007, p. 233.

Er kan ook kortsluiting worden toegepast op grond van art. 8:86 Awb. Dit wil zeggen dat het beroep gelijktijdig met de behandeling van de VoVo wordt afgedaan. Dit kan de rechter beslissen als er geen verder onderzoek voor het beroep nodig is. Indien kortsluiting door de rechter wordt toegepast, bedraagt de vergoeding 6 punten omdat er dan maar één zitting plaatsvindt.

Aan het verzoeken om een VoVo en het instellen van beroep zijn wel kosten verbonden in de vorm van griffierechten. Deze kosten bedragen € 150,00 voor het verzoeken van een VoVo en nogmaals € 150,00 voor het indienen van beroep. Indien het verzoek tot een VoVo en het beroep gelijktijdig worden ingediend, bedraagt het griffierecht € 300,00.⁷² Deze kosten komen voor rekening van de uithuisgeplaatste, ook indien deze gedetineerd is.⁷³ Bij een toevoeging wordt het griffierecht verminderd, dan bedraagt het twee keer € 37,50.⁷⁴ Indien het griffierecht niet betaald is op het moment van de zitting, wordt de VoVo/beroep niet-ontvankelijk verklaard.⁷⁵ Indien het huisverbod wordt verlengd en er wordt wederom beroep tegen de verlenging ingesteld (als het beroep tegen het opleggen tenminste al wel is behandeld, anders hoeft er niet opnieuw beroep te worden ingediend) en eventueel een VoVo verzocht, gelden dezelfde regelingen, als bij het verzoeken van een VoVo en indienen van beroep tegen het opleggen van het huisverbod. De advocaat krijgt de werkzaamheden uiteraard nogmaals vergoed.⁷⁶ Tevens zijn nogmaals griffierechten verschuldigd.

Afsluiting

Iedere uithuisgeplaatste heeft recht op gratis rechtsbijstand voor de duur van de behandeling van de VoVo. Indien de uithuisgeplaatste een VoVo wenst in te dienen, draagt de burgemeester/HOVJ de zorg om een raadsman te regelen. Dit gebeurt door het raadplegen van de piketlijst van de RvR, waar advocaten op staan die aan de piketdienst deelnemen. De piketadvocaat zorgt dat er contact met de uithuisgeplaatste tot stand komt om advies te geven over het verzoeken om een VoVo en/of het instellen van beroep. De advocaat krijgt hier een vergoeding van 1,5 punt X basisbedrag voor van de RvR. Hier kan een toeslag bijkomen indien de vroeghulp is verleend in het weekend of op een feestdag. Ook kunnen gereisde kilometers en kosten voor een tolk worden gedeclareerd.

Het verzoeken om een VoVo door de advocaat, valt ook nog onder de gratis rechtsbijstand voor de cliënt. De rechtbank geeft hiervoor een last tot toevoeging af. De advocaat krijgt een vergoeding van 4 punten. Voor het instellen van het beroep dient de cliënt een aparte toevoeging aan te vragen. De advocaat dient voor die toevoeging het 'aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod' in te vullen. Hier vindt echter wel een draagkrachttoets plaats. Indien de toevoeging wordt verleend, ontvangt de advocaat ook voor het instellen van het beroep 4 punten. Bij kortsluiting, ofwel als het beroep gelijktijdig wordt afgedaan met het verzoek voor de VoVo, vindt er een samenhangregeling plaats en krijgt de advocaat een vergoeding van 6 punten. Voor het verzoeken om een VoVo en/of het instellen van beroep tegen de verlenging van het huisverbod geldt dezelfde procedure.

Zodra aan de uithuisgeplaatste een piketadvocaat is toegewezen, zal de advocaat met de uithuisgeplaatste bespreken of en welke rechtsmiddelen aangewend zullen worden. Blijft het bij die vroeghulp of wordt er een VoVo ingediend en wordt er misschien ook nog beroep ingesteld? In het volgende hoofdstuk wordt o.a. beschreven hoe de procedure omtrent deze rechtsmiddelen eruit ziet en wat het nut is van beide rechtsmiddelen. Ook wordt gekeken wat het gevolg is als een rechtsmiddel slaagt en of er dan eventueel een schadevergoeding gevorderd kan worden.

⁷² <www.rechtspraak.nl>, geraadpleegd op 25 maart 2009.

⁷³ Leers 2008, p. 4.

⁷⁴ De Rechtspraak (*Brochure Griffierecht*), 2009, p. 7. Zie tevens noot nr. 120.

⁷⁵ Vزر. Rb. Zwolle van 16 maart 2009, LJN 6472.

⁷⁶ Raad voor Rechtsbijstand Handboek tijdelijk huisverbod 2009, p. 2.

6 De rechtsmiddelen voorlopige voorziening & beroep

Inleiding

Het huisverbod is een beschikking als in art. 1:3 lid 2 van de Awb. Toch is de bezwaarschriftprocedure van de Awb (afdeling 7.1 Awb) niet van toepassing verklaard in lid 1 van art. 5 Wth. De mogelijkheden die een uithuisgeplaatste en belanghebbenden wel hebben om tegen het opleggen of verlengen van het huisverbod in te gaan, zijn het verzoeken om een VoVo en het instellen van beroep (art. 1:3 jo. 8:1 Awb, 8:81 Awb). In dit hoofdstuk wordt gekeken waarom de bezwaarschriftprocedure is uitgesloten en wat het nut is van de VoVo en het beroep. Ook wordt beschreven wat de procedure is van beide rechtsmiddelen en wat er gebeurt als de rechtsmiddelen slagen. De vraag die in dit hoofdstuk centraal staat is *'Hoe verhouden de twee rechtsmiddelen voorlopige voorziening en beroep zich tegenover elkaar?'*

6.1 Geen bezwaar, wel VoVo en beroep

In art. 5 Wth is de bezwaarschriftprocedure als in afdeling 7.1 van de Awb niet van toepassing verklaard. Dit wil zeggen dat uithuisgeplaatsten en andere belanghebbenden geen bezwaar kunnen maken, maar direct beroep in moeten stellen bij de rechtbank. De reden dat de bezwaarschriftprocedure buiten toepassing is verklaard, is omdat het niet waarschijnlijk is dat binnen de periode van het huisverbod, ofwel binnen 10 dagen, een bezwaarschrift kan worden behandeld. De gemeente zou het huisverbod moeten herzien en opnieuw een overweging moeten maken of het terecht is opgelegd of niet. Krachtens art. 4:8 Awb dient de uithuisgeplaatste bij het opleggen van het huisverbod wel de kans te krijgen zijn/haar zienswijzen in te brengen, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet, art. 4:11 sub a Awb. Op grond van art. 8:1 Awb kan er beroep worden ingesteld bij de rechtbank. Indien de uithuisgeplaatste de zaak op korte termijn wil voorleggen aan de rechter, kan deze daarnaast een VoVo verzoeken bij de voorzieningenrechter op grond van art. 6 lid 2 Wth jo. 8:81 Awb. Een VoVo, ofwel voorlopige voorziening is een voorlopig oordeel van de rechter. Het ligt erg voor de hand dat in de meeste gevallen een VoVo tot schorsing van het besluit, ofwel het tijdelijk huisverbod, wordt verzocht. Het huisverbod gaat direct na het opleggen in en de uithuisgeplaatste zal schorsing van het huisverbod verzoeken om op die manier zo spoedig mogelijk weer naar zijn/haar woning te kunnen terugkeren. Het bezwaar en beroep in het bestuursrecht hebben ook geen schorsende werking (art. 6:16 Awb), de VoVo kan deze werking wel hebben. Het doel van het beroep zal dan nog het verkrijgen van een schadevergoeding zijn. Krachtens art. 6 lid 1 sub b Wth doet de voorzieningenrechter, in afwijking van art. 8:84 lid 1 Awb, onmiddellijk na het horen van partijen uitspraak. Indien er sprake is van bijzondere omstandigheden, doet de rechter binnen 24 uur na de behandeling uitspraak. Op deze manier kan een uitspraak van de voorzieningenrechter tijdens het huisverbod effect hebben. De voorzieningenrechter kan het beroep gelijktijdig met de behandeling de VoVo behandelen op grond van art. 8:86 Awb. Dit wordt ook wel kortsluiting genoemd en kan worden toegepast als er voor het beroep toch geen verder onderzoek vereist is. Er wordt dan direct uitspraak gedaan in beide procedures. Dit zal de voorkeur hebben, omdat het huisverbod in veel gevallen al verstreken zal zijn ten tijde dat het beroep behandeld kan worden.⁷⁷

Volgens de memorie van toelichting bij de Wth heeft het de voorkeur dat de familiekamers van de rechtbanken, ofwel de sector civiel, de zaken gaan behandelen vanwege de ervaring en kennis in familie zaken. Het staat voor een gerecht echter vrij om te bepalen welk soort zaken in een bepaalde sector behandeld worden (art. 20 lid 2 Wet RO). Het blijft uiteraard

⁷⁷ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 12.

een bestuursrechtelijke procedure. Omdat het echter gaat om zaken die families/gezinnen aangaan, waarbij wellicht kinderen betrokken zijn, is de civiele sector hiervoor geschikt.⁷⁸ Hoger beroep kan worden ingesteld bij de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, op grond van art. 37 Wet RvS.

6.2 Procedure VoVo

Verzoeken VoVo

Het verzoek om een VoVo is vormvrij. Er moet bij het verzoek tot een VoVo worden aangetoond dat de zaak spoedeisend is. Het moet noodzakelijk zijn om een snelle, voorlopige beslissing te verkrijgen. Op grond van art. 8:81 lid 4 jo. art. 6:5 Awb zijn de formele vereisten van het schrift dat er in ieder geval zijn opgenomen: de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, omschrijving van het besluit waartegen het is gericht en de gronden waarop het verzoek is gebaseerd. Ook moet er tevens beroep zijn ingediend, wil een verzoek tot een VoVo ontvankelijk worden verklaard, ofwel er moet voldaan zijn aan de 'connexiteitseis' (art. 6:6 Awb). Voor het verzoeken om een VoVo is geen termijn bepaald, het kan echter wel alleen tijdens de duur van het huisverbod of gedurende de tijd dat het beroep loopt. De rechtbanken Amsterdam, Rotterdam, Almelo en Leeuwarden hebben een beroep/verzoekschrift in de vorm van een formulier opgesteld. De Rechtbank Breda heeft een dergelijk schrift nog niet opgesteld. Normaliter wordt het indienen van beroep en het verzoeken om een VoVo door twee aparte documenten gedaan. Bij de Rechtbank Breda is het echter voor het tijdelijk huisverbod wel mogelijk om dit met één document/schriftuur te doen.⁷⁹ De Lange C.S. heeft echter inmiddels twee aparte schrifturen opgesteld, die in het vervolg gebruikt kunnen worden voor een huisverbodzaak.

Behandeling VoVo

Partijen worden zo spoedig mogelijk uitgenodigd voor de zitting. In afwijking van art. 8:83 lid 1 Awb, wordt op grond van art. 6 lid 2 sub a Wth de uithuisgeplaatste binnen 3 dagen na het verzoek om een VoVo door de voorzieningenrechter gehoord. De gemeente moet binnen een door de voorzieningenrechter bepaalde termijn de nodige stukken toesturen. Bij de behandeling kan de rechter partijen oproepen. Partijen zelf kunnen tevens getuigen en deskundigen meebrengen.⁸⁰ Krachtens art. 7 Wth kan de rechter minderjarigen die tot het huishouden van de uithuisgeplaatste behoren en de leeftijd van 12 jaar hebben bereikt, de kans geven om hun mening kenbaar te maken, tenzij de spoedige behandeling van de zaak dit in de weg staat. Ook minderjarigen die de leeftijd van 12 jaar nog niet hebben bereikt, kunnen de kans krijgen hun mening te geven. De rechter bepaalt in dat geval een passende manier hiervoor. Art. 12 van het Verdrag inzake de rechten van het kind (Hierna: IVRK) is hier van belang. Het kind dat is staat is zijn of haar mening te vormen, heeft het recht om deze kenbaar te maken in een gerechtelijke procedure die hem/haar betreft. Dit kan rechtstreeks of eventueel met tussenkomst van een vertegenwoordiger of een daarvoor geschikte instelling. Hier kan uiteraard de kanttekening bij worden gemaakt, dat een kind hierdoor in een loyaliteitsconflict terecht kan komen. De ervaring (bijvoorbeeld door het horen van kinderen in echtscheidingsprocedures op grond van art. 809 RV) leert, dat kinderen zelf aangeven wanneer zij niet gehoord willen worden. De kans is zeer groot, dat dat hier ook het geval zal zijn. De rechter kan eventueel ook de (minderjarige) huisgenoten en/of getuigen horen buiten afwezigheid van de uithuisgeplaatste en de verklaringen daarvan tijdens de zitting gebruiken. Dit zal alleen het geval zijn, als de zaak dit toelaat, in de zin dat er niet een zodanige spoed bij is dat dit niet zal gaan.⁸¹

⁷⁸ Janse & Borman 2009, p. 64, zie ook *Kamerstukken II* 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 13.

⁷⁹ Aldus de Rechtbank Breda, geïnformeerd/geraadpleegd op 22 april 2009.

⁸⁰ Beke & Rullens 2008, p. 42.

⁸¹ *Kamerstukken II* 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 25, 26.

Uitspraak

De voorzieningenrechter doet onmiddellijk uitspraak, tenzij er bijzondere omstandigheden van toepassing zijn. In dat geval doet de rechter binnen 24 uur uitspraak. Dit kan zowel mondeling als schriftelijk.

6.3 Procedure beroep

Indienen beroep

Voor het indienen van beroep gelden dezelfde formele eisen uit art. 6:5 Awb, als bij het verzoeken van een VoVo. Het beroep kan wel apart ingediend worden zonder dat er een VoVo wordt verzocht. De termijn voor het indienen van beroep bedraagt 6 weken, vanaf de dag waarop het huisverbod bekend is gemaakt (art. 6:7 Awb).

Behandeling beroep

Zoals bij § 6.1 staat vermeld kan bij de behandeling van de VoVo tevens uitspraak worden gedaan in het beroep, ofwel er kan kortsluiting worden toegepast door de rechter. Bij een aparte behandeling van het beroep start de rechtbank een vooronderzoek en vraagt de gemeente om de nodige stukken. De gemeente (verweerder) wordt in kennis gesteld om binnen 4 weken te reageren op het beroepschrift van de indiener (uithuisgeplaatste of andere belanghebbende). De rechtbank kan na het vooronderzoek al een beslissing nemen op basis van de stukken. Maar de rechtbank kan ook een zitting organiseren om partijen toch nog te horen. De partijen mogen op zitting hun standpunten toelichten (door middel van een pleitnota eventueel) en kunnen door de rechter gevraagd worden mondelinge of schriftelijke inlichtingen te verschaffen. De rechtbank heeft ook de bevoegdheid om getuigen en deskundigen te horen of een onderzoek ter plaatste te verrichten. Hier kunnen wederom minderjarigen worden gehoord. Ook kan er een medewerker van de hulpverlening bij de zitting aanwezig zijn.⁸²

Uitspraak

Bij een aparte behandeling van het beroep dient binnen 6 weken na sluiting van het onderzoek een mondelinge uitspraak te volgen, krachtens art. 8:67 Awb. Art. 8 lid 1 Wth jo. art. 8:79 Awb bepaalt dat de griffier een afschrift van de uitspraak of het PV van de mondelinge uitspraak van de voorzieningenrechter en eventueel van de rechtbank binnen twee weken na dagtekening van de uitspraak kosteloos zendt aan een aantal betrokkenen. Art. 8 lid 1 sub a Wth bepaalt dat een afschrift dient te worden verzonden aan de echtgenoot/geregistreerd partner/levensgezel en/of andere meerderjarige personen uit het huishouden van de uithuisgeplaatste. Sub b van art. 8 lid 1 Wth geeft aan dat de politie van de gemeente waarin het huisverbod is opgelegd een afschrift dient te ontvangen en sub c van art. 8 lid 1 Wth zegt dat indien er minderjarige bij betrokken zijn, BJZ ook een afschrift van de uitspraak moet ontvangen. De uithuisgeplaatste, zijn/haar raadsman en de burgemeester worden op grond van art. 8 lid 2 Wth onverwijld mondeling op de hoogte gebracht van de uitspraak. De burgemeester brengt de personen bedoeld onder lid 1 sub a Wth mondeling op de hoogte van de zitting, indien zij niet op de zitting aanwezig waren, evenals de politie.⁸³

De uithuisgeplaatste heeft wederom de mogelijkheid een VoVo te verzoeken en beroep in te stellen tegen de verlenging van het huisverbod. Indien er geen kortsluiting is toegepast in de procedure tegen het opleggen van het huisverbod en het beroep is dus nog niet afgedaan, geldt het beroepschrift tegen het opleggen van het huisverbod automatisch ook tegen de verlenging van het huisverbod (art. 9 lid 2 Wth). Er hoeft dan ook geen tweede keer griffierecht voor het beroep voldaan te worden. Maar als het beroep tegen het opleggen van het huisverbod wel bij kortsluiting is afgedaan moet er opnieuw beroep worden ingesteld

⁸² Beke & Rullens 2008, p. 41.

⁸³ Kamerstukken II 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 26.

tegen de verlenging en worden er opnieuw griffierechten in rekening gebracht.⁸⁴ De VoVo kan eventueel op grond van art. 9 lid 4 Wvha ook toezien op beide besluiten, maar zal vaak niet het geval zijn, gezien het tijdsverloop van het huisverbod.

6.4 Rechtsmiddelen door belanghebbenden

Belanghebbenden zoals de partner van de uithuisgeplaatste of andere belanghebbenden kunnen tevens een VoVo verzoeken of beroep instellen tegen het huisverbod. In de meeste gevallen zal de uithuisgeplaatste zelf al een VoVo verzoeken of beroep instellen. Indien de belanghebbenden dezelfde mening delen als de uithuisgeplaatste, bijvoorbeeld dat het huisverbod onterecht is opgelegd of verlengd, is er voor een belanghebbende geen aanleiding om ook een VoVo te verzoeken of beroep in te stellen. Indien de belanghebbenden een andere mening hebben dan de uithuisgeplaatste, moet er eerst een besluit in de zin van de Awb zijn om tegen in beroep te gaan. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de burgemeester besluit om het huisverbod in te trekken en de achterblijvers zijn het hier niet mee eens. Dit zal echter in weinig gevallen voorkomen omdat SHG een advies geeft aan de burgemeester om het huisverbod in te trekken of niet. Dit advies is gebaseerd op hoe de hulpverlening voor het totale huishouden verloopt. Het is tevens mogelijk voor een belanghebbende om een VoVo te verzoeken of beroep in te stellen tegen het niet opleggen van een tijdelijk huisverbod. Indien de politie beslist dat een situatie van huiselijk geweld niet huisverbodwaardig is en de belanghebbenden is van mening dat er wel een huisverbod moet worden opgelegd, kan deze een schriftelijk verzoek doen aan de burgemeester om een huisverbod op te leggen. Als de burgemeester dezelfde mening deelt als de politie, ofwel dat een huisverbod niet nodig/passend is, is het niet opleggen van een huisverbod een besluit in de zin van de Awb. Hiertegen kan de belanghebbende beroep aantekenen of een VoVo aanvragen. Een dergelijke situatie zal echter ook weinig voorkomen.⁸⁵

6.5 Toetsingskader

De rechter past een 'volle toets' toe op de motivering van het huisverbod. De rechtmatigheid van het huisverbod wordt hierbij onder de loep genomen. De volle toets ziet toe op de weergegeven feiten en omstandigheden die aanleiding gaven tot het opleggen van het huisverbod (feiten en omstandigheden opgenomen in de Besluit tijdelijk huisverbod en die worden beoordeeld door middel van het RiHG). De vraag die de rechter zich moet stellen is of er voldaan is aan het 'gevaarscriterium'. De rechter dient tevens het mandateringsbesluit en de ontvankelijkheidseisen te toetsen. Het gebruik van de discretionaire bevoegdheid om het huisverbod op te leggen toetst de rechter 'marginaal'. Deze marginale toets wil zeggen dat wordt gekeken of de burgemeester bij afweging van alle betrokken belangen in redelijkheid tot zijn besluit heeft kunnen komen. Ook wordt getoetst of de burgemeester heeft gehandeld conform enig algemeen rechtsbeginsel en algemeen beginsel van behoorlijk bestuur. Het gebruik maken van de bevoegdheid om een huisverbod op te leggen kan alleen aangetast worden door de rechter indien in strijd met bovenstaande is gehandeld.⁸⁶ Wat betreft de gehele situatie wordt 'ex-nunc' getoetst door de rechter. Dat wil zeggen dat hij rekening houdt met de omstandigheden die zich na het huisverbod hebben voorgedaan en informatie die nog niet bekend was bij het opleggen van het huisverbod.⁸⁷ Feiten en omstandigheden die pas op zitting bekend worden, moeten worden meegenomen door de rechter.

⁸⁴ Janse & Borman 2009, p. 65.

⁸⁵ Aldus helpdesk www.huisverbod.nl, d.d. 6 april 2009.

⁸⁶ Vزر. Rb. Almelo 12 maart 2009, LJN BH 6210

⁸⁷ Beke & Rullens 2008, p. 43.

6.6 VoVo toegewezen/beroep gegrond?

Zoals hierboven in § 6.1 al staat vermeld, kan de VoVo schorsende werking hebben. In veel gevallen zal de uithuisgeplaatste het verzoek doen om het tijdelijk huisverbod te schorsen. Dit wil zeggen dat het bestreden besluit, het huisverbod, door de voorzieningenrechter wordt geschorst totdat het beroep wordt behandeld en uitspraak hierin volgt en dat de uithuisgeplaatste dus mag terugkeren naar zijn/haar woning. Als de rechtbank het beroep gegrond verklaart, wordt het besluit geheel of gedeeltelijk vernietigd op grond van 8:72 lid 1 Awb. Zoals hierboven al wordt beschreven zal ik veel gevallen het beroep gelijktijdig met de behandeling van de VoVo worden afgedaan. De vernietiging van het besluit brengt met zich mee dat de rechtsgevolgen met terugwerkende kracht worden ontnomen aan het besluit. Na een vernietiging moet een bestuursorgaan in principe weer opnieuw besluiten om die rechtsgevolgen weer tot stand te laten komen. Daarnaast kan de rechtbank bij een gegrondverklaring, op verzoek van een partij de door haar aangewezen rechtspersoon veroordelen tot een schadevergoeding, op grond van art. 8:73 Awb. De voorwaarden waaraan voldaan moeten zijn, zijn de volgende:

- ✓ De betrokkene/indiener heeft uitdrukkelijk om een schadevergoeding verzocht;
- ✓ Het besluit tot het opleggen of verlengen van het huisverbod is geheel of gedeeltelijk vernietigd;
- ✓ Er is schade geleden door de betrokkene/indiener als gevolg van het vernietigde besluit;
- ✓ Het bestuursorgaan is aansprakelijk voor die schade.⁸⁸

Als de hoogte van het schadebedrag bekend is op het moment van de uitspraak, kan dit direct in de uitspraak worden opgenomen. Indien de rechtbank het bedrag niet of niet volledig kan vaststellen, kan het onderzoek heropend worden om te kijken wat er aan schade is geleden. Zij doet hier dan nader uitspraak over. De gegrondverklaring van de rechtbank houdt tevens in dat het griffierecht moet worden vergoed door de aangewezen rechtspersoon, krachtens art. 8:74 Awb. De partij die in het ongelijk wordt gesteld, kan worden veroordeeld tot vergoeding van de proceskosten, op grond van art. 8:75 Awb. De eiser kan deze kosten tevens vorderen, indien de gemeente tijdens de procedure van het beroep het huisverbod intrekt. De eiser kan dan gelijktijdig met het intrekken van het beroep en verzoek doen tot veroordeling in de proceskosten.⁸⁹

Een andere manier voor de uithuisgeplaatste om een schadevergoeding te vorderen, is bij de burgerlijke rechter op grond van onrechtmatige daad (art. 6:162 BW). Een dergelijke vordering kan pas worden ingesteld, nadat de rechter het besluit, ofwel het huisverbod heeft vernietigd als in art. 8:72 Awb. Een besluit dat niet is vernietigd, betekent voor de burgerlijke rechter dat het wel rechtmatig is. Met de vernietiging van een besluit, wordt in principe tevens de 'schuld' van het bestuursorgaan vastgesteld. De burgerlijke rechter oordeelt, bij een dergelijk vernietigd besluit, niet meer over de onrechtmatigheid, maar alleen nog over de causaliteit, relativiteit en omvang van de schade.⁹⁰ Ook het niet opleggen van een huisverbod kan in sommige gevallen als onrechtmatige daad worden aangemerkt. Bijvoorbeeld in het geval dat er een situatie van huiselijk geweld aanwezig was, maar besloten werd geen huisverbod op te leggen en de persoon mishandelt alsnog zijn/haar partner, levert dit een onrechtmatige daad op van de persoon zelf. De rechter zal bij de vraag of de gemeente in dat geval ook aansprakelijk is, de bestanddelen van de onrechtmatige daad moeten toetsen.⁹¹

⁸⁸ Beke & Rullens 2008, p. 43.

⁸⁹ Beke & Rullens 2008, p. 44.

⁹⁰ *Kamerstukken II* 2005-2006, 30 657, nr. 3, p. 12, 13.

⁹¹ Beke & Rullens 2008, p. 43.

Een derde manier om schadevergoeding te vorderen is door het vragen van een zuiver schadebesluit.⁹² Dit is een besluit van het bestuursorgaan tot het toekennen van een schadevergoeding, dat los van het schadeveroorzakende besluit wordt vastgesteld. Het besluit ziet ook puur en alleen maar toe op het toekennen van een schadevergoeding (in tegenstelling tot het onzuiver schadebesluit, wat betekent dat het besluit over schadevergoeding deel uit maakt van het schadeveroorzakende besluit). Indien de schade is veroorzaakt door een besluit als in art. 1:3 Awb, wordt het besluit dat toeziet op vergoeding van de schade eveneens aangemerkt als een besluit in de zin van art. 1:3 Awb. Aan het schadeveroorzakende besluit, dient wel een publiekrechtelijke titel ten grondslag te liggen. Tevens moet voor het behandelen van een verzoek tot een zuiver schadebesluit wel aan de 'processuele connexiteitseis' zijn voldaan, dat wil zeggen dat er beroep tegen het schadeveroorzakende besluit moet hebben opengestaan.⁹³

Schade die voor vergoeding in aanmerking kan komen is immateriële schade en vermogensschade. Vermogensschade kan zijn de schade die de uithuisgeplaatste heeft moeten maken voor tijdelijk onderdak bijvoorbeeld. De immateriële schade moet naar redelijkheid en billijkheid worden begroot. Er kan wellicht worden gedacht aan de vergoeding in het strafrecht, wegens onterechte vrijheidsbeneming op grond van art. 89 Sv. Dit is een vergoeding voor de schade die iemand heeft opgelopen door voorlopige hechtenis, klinische observatie of ondergane verzekering, indien de zaak eindigt zonder oplegging van een straf of maatregel. De bedragen hiervoor zijn gelegen tussen de € 70,00 en € 95,00 per dag. Uiteraard zal een dergelijk schadebedrag voor het tijdelijk huisverbod lager liggen, omdat het bij het huisverbod niet om vrijheidsbeneming gaat zoals bij voorlopige hechtenis bijvoorbeeld, maar om vrijheidsbeperking.⁹⁴

Afsluiting

De bezwaarschriftprocedure is buiten toepassing verklaard in de Wth, de reden hiervoor is dat het bezwaar zeer waarschijnlijk niet binnen de periode van het huisverbod kan worden behandeld. De uithuisgeplaatste en belanghebbenden kunnen beroep aantekenen en een VoVo verzoeken tegen het opleggen en verlengen van het huisverbod. Dit gebeurt vormvrij. Om een VoVo te verzoeken moet er echter wel tevens beroep zijn aangetekend. De behandeling van de VoVo dient binnen 3 werkdagen plaats te vinden en de uitspraak gebeurt onmiddellijk, of in ieder geval binnen 24 uur. Het beroep zal in veel gevallen pas worden behandeld indien het huisverbod al is verstreken. Indien nodig wordt er een vooronderzoek gestart en kan er een zitting worden georganiseerd om partijen te horen. Er kan echter ook gelijktijdig met de uitspraak over de VoVo, uitspraak in het beroep worden gedaan. Er wordt dan kortsluiting toegepast.

De VoVo zal in de meeste gevallen bedoeld zijn om het huisverbod te schorsen en dus terug te kunnen keren naar de woning. Het beroep zal worden aangetekend om een schadevergoeding te krijgen indien wordt bepaald dat het huisverbod onterecht is opgelegd of is verlengd. De uithuisgeplaatste heeft tevens nog twee andere mogelijkheden om een schadevergoeding te vragen, namelijk op grond van de onrechtmatige daad en door het vragen van een zuiver schadebesluit. Er kan materiële en immateriële schade worden gevorderd.

Gekeken naar de procedurele lijn van het huisverbod, is een uitspraak van de rechter het einde van de procedure, tenzij hoger beroep wordt ingediend. In het volgende hoofdstuk wordt gekeken naar de uitspraken die er al zijn over het huisverbod. Onderzocht wordt of er aanvullende informatie uit de jurisprudentie naar voren komt over de onderwerpen die in voorgaande hoofdstukken zijn beschreven.

⁹² Beke & Rullens 2008, p. 43.

⁹³ Konijnenbelt & Van Male 2005, p. 634, 635.

⁹⁴ Beke & Rullens 2008, p. 46.

7 Inzichten uit de jurisprudentie

Inleiding

In januari 2009 is de Wth in werking getreden. Het schrijven van dit hoofdstuk is in april 2009 aan bod gekomen. De jurisprudentie van januari tot en met mei 2009 is bestudeerd om te kijken of er aanvullingen op de wetsbronnen naar voren komen. Valt er een nieuwe kijk op bepaalde zaken te ontdekken, ofwel *welke inzichten zijn uit de jurisprudentie af te leiden?* Eerst worden de uitspraken beschreven waarin de VoVo is toegewezen of het beroep gegrond werd verklaard en vervolgens worden de uitspraken beschreven waar dit niet is gebeurd, maar waar het rechtsmiddel werd afgewezen/ongegrond verklaard.⁹⁵ Uiteindelijk zal worden gekeken of er een patroon in is terug te vinden.⁹⁶

7.1 VoVo toegewezen / beroep gegrond

Vzr. Rb. 's-Hertogenbosch 22 januari 2009, LJN BH0655

(VoVo + beroep, tegen opleggen en verlengen huisverbod, bevoegdheid verlengen onjuist toegepast)

Op 22 januari 2009 heeft de voorzieningenrechter van de Rechtbank 's-Hertogenbosch de eerste uitspraak gedaan in een zaak over het huisverbod. Bij de behandeling van de VoVo was tevens BJZ aanwezig, omdat er een minderjarige huisgenoot bij de situatie was betrokken. Aan het oordeel van de rechter wordt de vraag onderworpen of de verweerder de bevoegdheid tot verlenging van het huisverbod voor een doel heeft gebruikt, waarvoor die bevoegdheid niet is verleend. Verweerder heeft verklaard dat AMK vreesde voor de ontwikkeling van het kind. Om die reden is de Raad voor de Kinderbescherming gevraagd een spoedonderzoek in te stellen om te kijken of een kinderschermingsmaatregel hier noodzakelijk is. Verweerder heeft het besluit genomen het huisverbod te verlengen in verband met het onderzoek door de Raad voor de Kinderbescherming. Verzoeker heeft aangegeven hulpverlening te willen accepteren. De rechter is gebleken dat de minderjarige huisgenoot van verzoeker geen gevaar loopt door contact met verzoeker en is van mening dat het *“stelsel van kinderschermingsmaatregelen voldoende instrumenten biedt om de veiligheid van een kind hangende het onderzoek naar de noodzaak van een kinderschermingsmaatregel te waarborgen”*. De rechter oordeelt hierbij het beroep gegrond en is van mening dat de verweerder inderdaad de bevoegdheid tot het verlengen van het huisverbod met een verkeerd doel heeft toegepast. De rechter voegt toe dat het huisverbod kan eindigen als hulpverlening is aanvaard. Er mag volgens de rechter niet bij voorbaat al vanuit worden gegaan dat hulpverlening *“tot mislukken gedoemd is”*. De verweerder werd veroordeeld tot het vergoeden van de betaalde griffierechten en gemaakte proceskosten aan verzoeker.

Vzr. Rb. Rotterdam 5 februari 2009, LJN BH2366

(VoVo + beroep, tegen opleggen en verlengen huisverbod, bevoegdheid verlengen onjuist toegepast)

De voorzieningenrechter van de Rechtbank Rotterdam heeft op 5 februari 2009 het ingestelde beroep tegen het verlengen van het huisverbod gegrond verklaard en het tijdelijk huisverbod vernietigd. Het beroep tegen het opleggen van het huisverbod acht de rechter ongegrond. Verzoeker is van mening dat er geen feiten en omstandigheden bestaan waaruit blijkt dat zijn aanwezigheid gevaar opleverde voor de veiligheid van zijn vrouw. Volgens verzoeker is het RiHG niet goed ingevuld. De rechter is van oordeel dat de verweerder het

⁹⁵ De uitspraak van de Vzr. Rb. Zwolle van 16 maart 2009, LJN 6472 is achterwege gelaten. In deze uitspraak werd het verzoek om een VoVo niet-ontvankelijk verklaard wegens het niet betalen van griffierecht. Verder worden in dit hoofdstuk alleen de uitspraken behandeld die zijn gepubliceerd. Er kunnen dus eventueel meer uitspraken zijn gedaan die niet gepubliceerd zijn.

⁹⁶ Een tweetal opmerkingen bij het lezen van dit hoofdstuk. Ten eerste: de verzoeker is in alle gevallen, of in ieder geval de meeste gevallen, de uithuisgeplaatste. De term verzoeker ziet hier ook toe op 'eiser'. Verweerder is de gemeente/burgmeester die het huisverbod heeft opgelegd. Indien verzoeker en/of verweerder anders zijn dan uithuisgeplaatste/gemeente zal dit vermeld worden. Ten tweede: in de zaken waar kortsluiting is toegepast en waar het beroep gegrond is verklaard, wordt de VoVo afgewezen of niet-ontvankelijk verklaard omdat dat dan niet meer van belang is.

huisverbod terecht heeft opgelegd, naar aanleiding van hetgeen in het RiHG is vermeld. Het beroep tegen de verlenging wordt wel gegrond verklaard. Verweerder heeft het huisverbod verlengd omdat op de 10^e dag van het huisverbod nog geen hulpverlening tot stand was gekomen. Ook was de verlenging gebaseerd op het feit dat de vrouw van verzoeker een echtscheiding had aangevraagd en dat daardoor de dreiging van geweld wellicht zou toenemen volgens verweerder. De voorzieningenrechter oordeelt over het bovenstaande dat het huisverbod is bedoeld om *“met name in de gegeven noodsituatie escalatie te voorkomen en hulp te bieden. Het huisverbod strekt er echter niet toe om de periode te overbruggen tot aan de behandeling van de VoVo in het kader van de echtscheiding”*. Ter zitting bleek ook dat verzoeker inmiddels was begonnen met therapie en de rechter constateerde dat er *“onvoldoende concrete feiten en omstandigheden waren gebleken op grond waarvan kon worden geconcludeerd dat er sprake was van een toenemende geweldsdreiging als gevolg van de in gang gezette echtscheiding”*. Een verzoek om schadevergoeding werd afgewezen omdat dit verzoek niet voldoende was onderbouwd. Wel veroordeelde de rechter de verweerder om de griffierechten en proceskosten aan verzoeker te vergoeden.

Vzr. Rb. Maastricht 24 februari 2009, LJN BH4500

(VoVo + beroep, tegen opleggen en verlenging huisverbod, schadevergoeding toegekend, samenloop strafrecht)

De voorzieningenrechter verklaarde in deze zaak het beroep tegen de verlenging van een opgelegd huisverbod gegrond en veroordeelde verweerder om immaterieel geleden schade aan verzoeker te vergoeden. Verweerder had de verlenging van het huisverbod gemotiveerd met de feiten dat er nog geen hulpverlening was gestart, dat het nog niet duidelijk was of verzoeker bereid was mee te werken aan een plan van aanpak voor het gezin en dat de grote problemen in het gezin nog niet waren opgelost. De hulpverlening was nog niet gestart, daar verzoeker 20 dagen in detentie had verbleven wegens het huiselijk geweld. De rechter oordeelde hierover dat *“dit een omstandigheid is die niet in redelijkheid aan verzoeker kan worden tegengeworpen”*. Tevens bleek uit een rapport van de Mondriaangroep⁹⁷ dat verzoeker openstond voor hulpverlening en dat er gepleit werd voor opheffing van het huisverbod. De rechter nam ten slotte een aantal omstandigheden mee in zijn beslissing, die niet eens in het geding waren, namelijk dat verzoeker geen geld had voor verblijf en niet kon terugvallen op een sociaal netwerk. Verzoeker eiste een bedrag van € 50,- per dag dat hij onterecht in zijn vrijheid was beperkt. De rechter vond dit een redelijk bedrag en veroordeelde verweerder tot het betalen van een schadevergoeding van € 450,- voor 9 dagen onterechte vrijheidsbeperking, ofwel voor de duur van de verlenging. Tevens werd verweerder veroordeeld tot het aan verzoeker vergoeden van de betaalde griffierechten en gemaakte proceskosten.

Vzr. Rb. Almelo 12 maart 2009, LJN BH6210

(VoVo om huisverbod te schorsen, behandeling achter gesloten deuren, partner aangehouden wegens uitlokken overtreding)

In deze zaak wijst de rechter de verzochte VoVo toe en schorst het huisverbod met onmiddellijke ingang. Tevens werd verweerder veroordeeld om griffierecht en proceskosten te vergoeden aan verzoeker. Ambtshalve besloten, is in deze zaak de zitting achter gesloten deuren behandeld *“in verband met de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen”*. Verzoeker voerde op zitting aan dat hij geen pleger, maar slachtoffer was van huiselijk geweld en dat het huisverbod ten onrechte aan hem was opgelegd. Het incident dat aanleiding gaf tot het opleggen van het huisverbod, was een geëscaleerde situatie volgens verzoeker en het huisverbod had eigenlijk aan de partner moeten worden opgelegd. Partner van verzoeker zou een psychiatrisch verleden hebben en is volgens de politie in het verleden een geweldpleger geweest. De partner van verzoeker zou na het opleggen van het huisverbod meerdere sms-berichten aan verzoeker hebben gezonden dat hij naar de woning moest komen voor een gesprek met de hulpverlening. Verzoeker is om die reden naar de

⁹⁷ De Mondriaangroep biedt hulpverlening op het gebied van geestelijke gezondheid, <www.mondriaanzorggroep.nl>, geraadpleegd op 21 april 2009.

woning gegaan en aangehouden door de politie wegens overtreding van het huisverbod. Nadat verzoeker de sms-berichten van de partner aan de politie toonde, werd de partner van verzoeker ook aangehouden en in verzekering gesteld wegens uitlokken van overtreding van het huisverbod. Verweerder was van mening dat het huisverbod terecht was opgelegd en gehandhaafd moest blijven. De rechter stelt voorop dat de Wth ingrijpen mogelijk maakt in *“situaties waarbij er wel een acute en dringende behoefte bestaat aan het creëren van een afkoelingsperiode om escalatie te voorkomen, maar waarbij niet op eenvoudige wijze is vast te stellen welke partij het meest in aanmerking komt voor opleggen van het huisverbod”* en oordeelt dat *“alleen in zeer in het oog springende gevallen moet worden geoordeeld dat aan de verkeerde persoon een huisverbod is opgelegd”*. De rechter laat in het geding in het midden of er voldoende gronden waren om aan verzoeker het huisverbod op te leggen. Wegens het ontbreken van politiemutaties en een uittreksel van justitiële documentatie kan de rechter geen juist oordeel geven over de aanwijzingen van de politie omtrent het huisverbod. De rechter acht het feit dat de partner in verzekering was gesteld voor het uitlokken van overtreding van het huisverbod van belang en oordeelt dat dit een omstandigheid is die aanleiding geeft tot een nieuwe belangenafweging. De rechter is van mening dat er geen hoge mate van gevaar meer aanwezig is en omdat de hulpverlening in gang is gezet, het huisverbod kan eindigen en schorst het met onmiddellijke ingang. Tevens veroordeelt de rechter de gemeente in de proceskosten die verzoeker heeft moeten maken.

Vzr. Rb. Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod, onvoldoende gronden huisverbod)

De rechtbank Almelo vernietigt op 23 maart 2009 een huisverbod op grond van het feit dat er onvoldoende sprake was van een dreigende situatie om een huisverbod te rechtvaardigen. Blijkens het ingevulde RiHG en PV van bevindingen, bevinden verzoeker en partner zich in een echtscheidingsprocedure. De avond voorafgaande aan het huisverbod zou een ruzie tussen verzoeker en partner zijn geëscaleerd. Er zou een handgemeen zijn ontstaan en verzoeker zou dreigementen hebben uitgesproken tegen zijn schoonvader. Verzoeker zou ook tegen zijn partner hebben gezegd *“dat zij haar spullen moest pakken omdat hij geen zin had in een familiedrama”*. Het huisverbod was gebaseerd op verzoekers eerdere justitiële antecedenten van 1998 tot 2001, op de financiële problemen, het gebruik van het woord ‘familiedrama’, aangifte van de partner, de echtscheidingsprocedure en overspel van verzoekers partner. Verzoeker geeft aan dat verweerder een verkeerde lading aan het woord ‘familiedrama’ zou hebben toegekend, omdat hij hier namelijk de echtscheiding zou bedoelen. Verweerder geeft aan, dat het gebruik van het woord ‘familiedrama’ aanleiding zou zijn geweest om *“het zekere voor het onzekere te nemen”* en het huisverbod op te leggen. De rechter is van oordeel dat *“het criterium ‘het zekere voor het onzekere’ een veel te ruime maatstaf ter invulling van het begrip ‘ernstig vermoeden’ is”*. De gedragingen en uitingen van verzoeker vormen naar mening van de rechter in deze zaak onvoldoende concrete basis om te spreken van een ernstig vermoeden van gevaar. Ook waren deze gedragingen en uitingen niet tegen de partner van verzoeker en hun kind gericht, maar tegen de schoonvader en nieuwe vriend van zijn partner. Tevens oordeelt de rechter dat de eerdere incidenten van huiselijk geweld van verzoeker niet als grond voor het huisverbod kunnen worden gebruikt. De incidenten worden namelijk niet door verklaringen, aangiften of mutaties onderbouwd en ze dateren van 1998 en 2001, wat niet recent genoeg is om mee te nemen in de beslissing tot een huisverbod. De rechter oordeelt over deze zaak dat er sprake was van een *“onvoldoende dreigende situatie om een huisverbod te rechtvaardigen”* en vernietigt het huisverbod. De rechter veroordeelt verweerder tot de proceskosten en tot het vergoeden van de betaalde griffierechten aan verzoeker.

Vzr. Rb. Alkmaar 31 maart 2009, LJN BI0661

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod, ondeugdelijke motivering van het huisverbod)

Op 31 maart 2009 verklaart de Rechtbank Alkmaar het beroep gegrond en vernietigt het huisverbod in deze zaak. Verzoeker voert aan dat het besluit in strijd zou zijn met art. 3 Wth, omdat het ondertekend zou zijn door een wethouder, bij gebrek aan een mandaat of machtiging. Tevens was het RiHG niet aan het huisverbod gehecht en hierdoor zou het

besluit onzorgvuldig tot stand zijn gekomen. Verzoeker geeft aan dat hij en zijn vrouw slachtoffer zouden zijn van een zeer traumatische gebeurtenis in het verleden en dat dat tot grote spanningen tussen beide zou leiden. Er zou geen huisverbod moeten worden opgelegd en er zou ook geen bedreiging of gevaar bestaan. Op het RiHG was ingevuld dat er bij verzoeker sprake zou zijn van excessief drugsgebruik. Verzoeker ontkent dat hier sprake van zou zijn. Verweerder geeft aan dat het besluit is ondertekend door de burgemeester, maar dat verzoeker de handtekening zou aanmerken als een ondertekening van een wethouder. De rechter geeft aan dat het RiHG een toetsmiddel is wat ten grondslag ligt aan het besluit. Dit formulier hoeft niet aan het besluit te worden gehecht. De rechter geeft aan dat het hier gaat om een voor verzoeker *“fors belastend besluit”* en dat een dergelijk besluit op een deugdelijke motivering dient te rusten met feiten en omstandigheden die leiden tot de genomen beslissing. Verweerder geeft aan dat er voldoende aanwijzingen waren om tot het besluit te komen. Echter kon verweerder desgevraagd geen onderbouwing geven ten aanzien van de feiten en omstandigheden die geleid hebben tot het huisverbod. Verweerder weet ook niet of er hulpverlening op gang is gekomen en of er contact is geweest met SHG. De rechter vernietigt het huisverbod, gelet op deze feiten, en is van oordeel dat *“het bestreden besluit niet op een deugdelijke motivering rust en daarmee in strijd is met art. 3:46 van de Awb”*. Verweerder wordt veroordeeld in het vergoeden van de griffierechten en de proceskosten aan verzoeker.

7.2 VoVo afgewezen / beroep ongegrond

Vzr. Rb. Haarlem 28 januari 2009, LJN BH1552

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod, verzoeker doet beroep op 8 EVRM)

In deze zaak zou verzoeker belanghebbende hebben geduwd, haar met een handdoek hebben geslagen, krachtig bij haar pols hebben vastgepakt, met eten hebben gegooid en hebben bedreigd met vernieling. Belanghebbende zou erg bang zijn geweest en daarom de politie hebben gebeld. Verzoeker maakte allereerst bezwaar tegen het in het openbaar behandelen van de zaak wegens een inbreuk op de privacy van verzoeker. De rechter oordeelde hierover dat de zaak geen personen- en familierechtprocedure betrof, maar een overheidsingrijpen dat in beginsel openbaar wordt getoetst. De rechter acht het belang van openbaarheid zwaarder dan het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van verzoeker. Verzoeker voert ten tweede aan dat een en ander in strijd is met de Wth, wat blijkt het uit het PV van bevindingen, namelijk dat de mogelijkheid tot het instellen van beroep niet was medegedeeld, geen huissleutels zijn ingevorderd, geen piketadvocaat is aangesteld en dat verzoeker geen brochure heeft gekregen. De rechter weerlegt deze punten, aangezien ten tijde van het PV nog geen huisverbod was opgelegd, zodat deze wettelijke eisen nog niet aan de orde waren. Verzoeker beroept zich tevens op art. 8 EVRM omdat het huisverbod in strijd zou zijn met het recht op de persoonlijke levenssfeer. Het recht op privé- en gezinsleven evenals het recht op ongestoord genot van woning zou aangetast worden. De rechter verwerpt dit betoog omdat het huisverbod *“als een proportionele maatregel wordt aangemerkt ten aanzien van het doel waarmee het wordt gediend, namelijk preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van rechten en vrijheden van anderen”* en dat *“met het huisverbod wordt beoogd de gezondheid en lichamelijke integriteit van betrokkenen te kunnen beschermen in crisissituaties waarin (nog) geen sprake is van strafbare feiten”*. Verder geeft de rechter aan voldoende aanknopingspunten te hebben, waaruit blijkt dat er sprake was van een dreigende situatie en dat het huisverbod terecht was. Belanghebbende had aangifte gedaan. Later gaf ze aan dat een huisverbod voor haar niet noodzakelijk was geweest, maar dat ze alleen wilde dat verzoeker hulp zou krijgen. Dit doet echter niet af aan het oordeel van de rechter. De rechter acht het huisverbod terecht opgelegd, wijst het verzoek om een VoVo af en verklaart het beroep ongegrond.

Vzr. Rb. 's-Gravenhage 18 februari 2009, LJN BH5448

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod, verzoeker doet beroep op 8 EVRM, samenloop met strafrecht, zitting achter gesloten deuren)

De verzoeker heeft om verschillende redenen een huisverbod opgelegd gekregen. Hij zou regelmatig spullen kapot zou gooien, er dagelijks een gespannen sfeer zou heersen en werk en financiën zouden onrust geven. Tevens inwonende moeder met Korsakov zou voor spanningen zorgen. Verzoekers vrouw en kind zouden dagelijks in spanning leven. Verzoeker zou het geweld bagatelliseren en zijn gedrag zou onberekenbaar zijn. In deze zaak werd ook beroep gedaan op art. 8 EVRM door de verzoeker. Ook hier werd dit beroep verworpen. De verzoeker was ook hier van mening dat het niet proportioneel was een huisverbod op te leggen en dus in strijd met art. 8 EVRM, art. 10 GW en 3:4 Awb. Verzoeker was aangehouden voor rijden onder invloed en na thuiskomst zou er ruzie zijn ontstaan. Vervolgens is verzoeker aangehouden op verdenking van huiselijk geweld en heeft één nacht in detentie doorgebracht. Verzoeker ontkent enig alcoholprobleem en bagatelliseert het geweld. Verzoeker geeft aan alleen met spullen te hebben gegooid en geen fysiek geweld te hebben gebruikt. Verzoeker voert dan ook aan dat het huisverbod niet voor vernieling bedoeld is en dus disproportioneel is in deze situatie. Dat verzoeker het niet bedoeld zou hebben zijn vriendin en/of kind te raken doet niet aan het huisverbod af. Een dergelijke situatie is dreigend genoeg en kan onder omstandigheden gekwalificeerd worden als psychisch geweld zegt de rechter. Ook was hier het RiHG onvolledig ingevuld. De rechter oordeelt hierover dat het RiHG geen wettelijk vereiste is en dat het daarom ook geen beletsel is. De feiten en omstandigheden ten grondslag liggende aan het besluit blijken voldoende uit het PV van bevindingen. Uit de stukken bleek dat hulpverlening in gang was gezet, verzoeker geeft echter aan alleen onder bepaalde voorwaarden aan de hulp te willen meewerken. De rechter was van oordeel dat nog onduidelijk was of door het feit dat de hulpverlening was gestart, ook het gevaar voor de huisgenoten was geweken. Het beroep werd ongegrond verklaard en de VoVo afgewezen.

Vzr. Rb. Breda 13 maart 2009, LJN BH6368

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod, samenloop strafrecht)

In deze zaak speelde mee dat verzoeker een alcoholprobleem heeft en al meerdere malen met Justitie in aanraking is geweest. Hij heeft zich schuldig gemaakt aan gewelds- en zedendelicten en heeft een delict op grond van de Wet wapens en munitie op zijn naam staan. Verzoeker heeft tevens een aantal dagen in detentie gezeten voor het geweld dat tevens aanleiding gaf om het huisverbod op te leggen. Belanghebbende had volgens het PV een forse hoofdwond die gehecht moest worden. De in verzekeringstelling ving gelijktijdig met het opleggen van het huisverbod aan. Verzoeker is van mening dat op het moment van beëindiging van de detentie het huisverbod heroverwogen moest worden. Ook is de verzoeker van oordeel dat de rechtmatigheid van het huisverbod af doet door dat de hulpverlening nog niet op gang is gekomen door de detentie. De rechter is niet van mening dat het huisverbod heroverwogen had moeten worden na afloop van de detentie. Het huisverbod wordt immers afgegeven voor 10 dagen en verweerder is niet gehouden om zich binnen die 10 dagen wederom af te vragen of het terecht is of niet. De rechter is tevens van oordeel dat het starten van de hulpverlening wel een belangrijk doel is in het kader van het huisverbod, maar dat het huisverbod in eerste instantie is bedoeld onmiddellijk gevaar voor andere bewoners weg te nemen. Gelet op de angst van de belanghebbende was het huisverbod na afloop van de detentie alsnog zeker gewenst en terecht. De rechter wijst het verzoek om een VoVo af en verklaart het beroep ongegrond.

Vzr. Rb. Almelo 11 maart 2009, LJN BH6166

(VoVo tegen opleggen huisverbod, weigering hulpverlening, RiHG onjuist ingevuld)

Belanghebbende in deze zaak heeft verklaard dat verzoeker een ruit zou hebben gebroken en een pot mosterd kapot zou hebben gegooid. Tevens zou hij haar bedreigd hebben en er zouden nog meer vernielingen in de woning zijn aangebracht. Belanghebbende heeft zich uiteindelijk toch gemeld bij de politie, omdat ze bang was voor wat verzoeker nog meer zou aanrichten. Verzoeker kwam een groot aantal keren terug in het politiesysteem met

registraties voor geweld. Tevens komt uit de verklaringen van de partner naar voren dat verzoeker alcohol en drugs gebruikt. Belanghebbende is later teruggekomen op haar verklaringen. De rechter is van mening dat dit onvoldoende grond geeft om aan te moeten nemen dat zij daarvoor onjuist zou hebben verklaard bij de politie. In deze zaak constateert de rechter evenals de verzoeker dat het RiHG onjuist is ingevuld. Dit is echter geen grond voor het treffen van een VoVo oordeelt de rechter. Op zitting was namelijk ook voldoende duidelijk geworden dat het gevaar bestond en dat het huisverbod terecht was opgelegd. Verzoeker voert ook aan dat niet alle stukken aan hem bekend zijn gemaakt bij het opleggen van het huisverbod. De rechter oordeelt dat het besluit tot oplegging van het huisverbod toch rechtmatig is. De wet geeft namelijk toestemming om op grond van vereiste spoed de motivering van het besluit later kenbaar te maken dan het besluit zelf. De rechter constateert dat het gevaar voor geweld niet is geweken, dat de persoonlijke en gezinssituatie niet is gewijzigd en dat de hulpverlening door verzoeker en door partner worden geweigerd. De rechter wijst het verzoek tot een VoVo af. Wel dient verweerder de proceskosten aan de en de griffierechten aan de verzoeker te vergoeden.

Vzr. Rb. Utrecht 27 maart 2009, LJN BH9818

(VoVo + beroep, tegen opleggen huisverbod)

In deze zaak bleek uit feiten en omstandigheden dat de aanwezigheid van verzoeker een gevaar opleverde voor de veiligheid van zijn echtgenote en hun 6-jarige dochter. Er zou al lange tijd een duurzaam verstoorde relatie zijn tussen verzoeker en partner en er zou sprake zijn van verbaal geweld tegen zijn partner en incidenteel geweld tegen goederen, in de aanwezigheid van hun dochter. Op de betreffende dag zou een ruzie zodanig uit de hand zijn gelopen dat de burens een melding hebben gedaan bij de politie. De partner heeft de dag erna aangifte gedaan van huiselijk geweld. Uit stukken van eerdere hulpverlening door het GGZ bleek dat ongeveer drie weken daarvoor tevens een incident had plaatsgevonden, waarbij de partner van verzoeker een gekneusde rib had opgelopen. De verzoeker voert aan dat zijn partner een grote rol speelt in de problemen die zich in het gezin afspelen en dat alleen hij daarvoor wordt gestraft terwijl het meer voor de hand had gelegen dat zijn echtgenote de woning zou moeten verlaten. De rechter oordeelt hierover dat het tijdelijk huisverbod geen straf is maar een maatregel ter bescherming en dat het huisverbod hier zeker niet aan de verkeerde is opgelegd. De rechter benadrukt hierbij dat niet verzoeker maar de partner aangifte had gedaan en dat zij degene was die onlangs nog een gekneusde rib van het geweld had opgelopen. Tevens blijkt uit de hulpverlening dat de kans op recidive groot is en de overige persoonlijke omstandigheden, waaronder werkloosheid en de relatieproblemen, ongewijzigd zijn gebleven. Het beroep wordt door de rechter ongegrond verklaard en de VoVo afgewezen.

Vzr. Rb. Almelo 13 maart 2009, LJN BH5951

(VoVo tegen opleggen huisverbod, zitting achter gesloten deuren, verzoeker oefent beroep uit vanuit woning)

Belanghebbende in deze zaak heeft bij de politie verklaard dat verzoeker haar had geslagen, verkracht en verschillende keren een brandende sigaret op haar arm had uitgedrukt. Verzoeker zou hierover hebben verklaard dat belanghebbende door een epileptische aanval in een psychotische toestand zou hebben verkeerd, de verwondingen zelf zou hebben aangebracht en een valse verklaring zou hebben afgegeven. Belanghebbende was na oplegging van het huisverbod psychiatrisch onderzocht, maar er was geen psychiatrische stoornis vastgesteld. Verzoeker komt meerdere malen in het registratiesysteem van de politie voor, voor onder andere huiselijk geweld. Verder zouden er financiële problemen aanwezig zijn in het gezin en de minderjarige kinderen zouden gedragsproblemen vertonen. Verzoeker voert aan dat er echter totaal geen sprake is van gevaar en ontkent het uitoefenen van geweld. Tevens voert verzoeker aan dat zijn partner ofwel het slachtoffer niet in de woning verblijft en dat hij in zijn woning moet zijn om zijn koeriersbedrijf draaiende te houden. Zijn partner heeft de woning verlaten vanwege het geweld. Verzoeker heeft inmiddels wel een aanbod tot hulpverlening aanvaard en op grond van deze redenen is verzoeker van mening dat het huisverbod niet langer in stand zou moeten blijven. De rechter

oordeelt hier anders over. Ook als is de hulpverlening gestart, wil dat nog niet zeggen dat het gevaar is geweken. Tevens is het intrekken van het huisverbod indien hulpverlening is aanvaard een bevoegdheid, en geen verplichting. Hierbij speelt ook mee dat verzoeker het geweld nog steeds ontkent. Het feit dat verzoeker zijn beroep alleen vanuit de woning zou kunnen uitoefenen, is volgens de rechter onvoldoende onderbouwd. Op zitting verklaart verzoeker dat hij toch wel voor korte tijd zijn praktijken buiten te woning zou kunnen uitvoeren. Over het feit dat zijn partner de woning heeft verlaten wordt geoordeeld dat het onvoldoende duidelijk is dat zij niet wil terug keren in de woning en zolang dat niet geheel duidelijk is moet worden aangenomen dat zij wel terug wil naar de woning. Gezien het feit dat het gevaar voor geweld nog niet verminderd is, acht de rechter het oordeel van verweerder terecht, namelijk dat het huisverbod gehandhaafd moet blijven. Het verzoek wordt daarom afgewezen.

Vzr. Rb. Roermond 19 maart 2009, LJN BH9055

(VoVo + beroep tegen opleggen huisverbod, belanghebbende tijdelijk te gast in de woning)

De verzoeker in deze zaak heeft een huisverbod opgelegd gekregen omdat zijn aanwezigheid een gevaar oplevert voor zijn meerderjarige dochter. De meerderjarige dochter is slechts tijdelijk woonachtig in de woning en verzoeker is huurder van de woning. Verzoeker acht het huisverbod in strijd met art. 3:2 Awb omdat hij niet gehoord zou zijn en omdat verweerder voorgaande persoonlijke omstandigheden niet zou hebben meegenomen in het besluit. Tevens geeft hij aan dat hij zich van het hele voorval niets meer kan herinneren. De rechter oordeelt over de feiten dat verzoeker huurder is en belanghebbende tijdelijk gast is, dat deze geen strijd opleveren met art. 3:2 Awb. Het huisverbod wordt immers aan de persoon van wie het gevaar uitgaat opgelegd en niet aan het slachtoffer. De rechter is van mening dat verweerder de belangen van de belanghebbende inzake haar veiligheid zwaarder moest laten wegen dan de belangen van verzoeker. Ook blijkt uit het PV van bevindingen dat aan verzoeker wel de gelegenheid is gegeven om zijn zienswijze kenbaar te maken. Het feit dat dreiging voor nieuw geweld aanwezig is, dat de omstandigheden tussen belanghebbende en verzoeker verslechterd zijn en het feit dat belanghebbende een verstandelijke beperking heeft, wegen mee in het oordeel van de rechter. De rechter verklaart het beroep dan ook ongegrond en wijst de VoVo af.

Vzr. Rb. Rotterdam 18 mei 2009, LJN BI4165⁹⁸

(beroepen tegen opleggen en verlengen huisverbod, echtgenote met vijf kinderen tijdelijk vertrokken uit woning, uithuisgeplaatste zou haar op dat tijdelijke adres mishandeld hebben)

Op 18 mei heeft de Rechtbank Rotterdam twee beroepen, tegen het opleggen van het huisverbod en het verlengen daarvan, gevoegd behandeld. Eiser en echtgenote waren ten tijde van de behandeling verwickeld in een echtscheidingsprocedure. In verband met de problemen die er in de relatie zouden spelen, is echtgenote met hun vijf kinderen drie weken voor het incident vertrokken uit de woning, nadat zij weer mishandeld zou zijn. De drie minderjarige kinderen zouden met haar zijn meegegaan en de twee oudste kinderen verbleven op een ander adres. Op de dag van het incident zou eiser naar de woning, waar zijn echtgenote tijdelijk onderdak had, zijn gegaan en haar in het bijzijn van hun kinderen en van andere familieleden hebben mishandeld. Eiser voert aan tegen het huisverbod dat er onvoldoende grondslag aanwezig zou zijn voor het huisverbod, dat er onvoldoende zorgvuldig onderzoek zou zijn verricht en dat het besluit op onvoldoende wijze gemotiveerd zou zijn. De HOvJ verklaart letsel te hebben geconstateerd bij de vrouw. Ook zouden er eerdere meldingen van huiselijk geweld bestaan en omdat het geweld in bijzijn van de kinderen zou hebben plaatsgevonden, levert dit een ernstig gevaar op voor de drie minderjarige kinderen. Eiser heeft op zitting erkend dat hij tevens de banden van de auto van zijn vrouw zou hebben lek gestoken. De rechter is van oordeel dat er voldoende grondslag aanwezig is voor het huisverbod. Dat de vrouw en kinderen elders verbleven ten tijde van het

⁹⁸ Eigenlijk zou alleen de jurisprudentie tot en met april in de scriptie worden verwerkt. Deze uitspraak is toch nog meegenomen in dit hoofdstuk omdat er iets nieuws in naar voren kwam en omdat het toch weer een hele andere zaak was dan alle andere. Verdere uitspraken van mei zijn niet meer in de scriptie behandeld.

incident maakt het gevaar niet anders. Het woord huiselijk ziet toe op de relatie tussen de personen en niet op de plaats van het geweld. Het beroep tegen het opleggen van het huisverbod verklaart de rechter ongegrond. Wat betreft de verlenging van het huisverbod, stelt eiser zich op het standpunt dat hij niet op de hoogte zou zijn gesteld van de verlenging. Ook geeft hij aan bereid te zijn om mee te werken aan de gesprekken met de reclassering, ook al zou er geen sprake zijn geweest van huiselijk geweld. Verweerder geeft aan dat eiser niet zou zijn verschenen op het afgesproken intakegesprek met betrekking tot de hulpverlening. Dit was een reden voor de verlenging alsmede met het feit dat eiser toch op indirecte wijze contact heeft proberen te zoeken met zijn echtgenote. De rechtbank geeft aan dat het vast staat dat de hulpverlening nog niet op gang is gekomen en dat dit reeds een indicatie geeft van het feit dat het gevaar nog niet is (/heeft kunnen worden) weggenomen. Eiser zou namelijk onbereikbaar zijn geweest voor gemeente om hulpverlening tot stand te laten komen. Eiser dient namelijk de verweerder van een adres te voorzien waarop hij te bereiken is alsmede van een telefoonnummer. Er is niet gebleken dat eiser een adres kenbaar heeft gemaakt waarop hij aanwezig was en meerdere pogingen tot telefonisch contact (op privénummer en op bedrijfsnummer) zijn ondernomen, echter zonder resultaat. Eiser had tevens getracht zijn vrouw te bereiken, via haar moeder en via de garage waar de auto verbleef door de vernieling die eiser zelf had toegebracht. Dit is in strijd met het huisverbod. Tevens bleek uit de informatie van BJZ dat de situatie met betrekking tot de kinderen, nog zorgwekkender was dan in eerste instantie werd ingeschat. De rechter oordeelt dat er voldoende gronden aanwezig zijn voor de conclusie dat de dreiging van het gevaar aanwezig was, dit in verband met het besluit tot verlenging. Het beroep tegen de verlenging wordt om deze reden ongegrond verklaard.

7.3 Eerste huisverbodzaak De Lange C.S.

Op 27 april heeft de Rechtbank Breda uitspraak gedaan in een zaak waarin mr. Van 't Hoff van De Lange C.S. optrad als gemachtigde van uithuisgeplaatste.⁹⁹ Deze zaak is daarom bijzonder voor de scriptie en zal dan ook wat uitgebreider beschreven worden. In het kader van dit onderzoek is uiteraard hulp verricht en informatie uit dit onderzoek geboden om de procedure zo goed mogelijk te laten verlopen. Het was eigenlijk voor het onderzoek ook direct een 'test' om te kijken in hoeverre de resultaten gebruikt konden worden.

Vzr. Rb. Breda 27 april 2009, niet gepubliceerd¹⁰⁰

(VoVo + beroep tegen opleggen huisverbod, uithuisgeplaatste tevens aangehouden, niet duidelijk wie de mogelijke pleger is)

In deze zaak is aan de (mogelijke) pleger van huiselijk geweld op 20 april 2009 een huisverbod opgelegd en is persoon/verdachte in verzekering gesteld omdat hij verdacht werd van mishandeling en poging tot doodslag van zijn echtgenote. Hiervan kwam bij De Lange C.S. op 21 april een piketmelding binnen. De cliënt zou zijn vrouw mogelijk een klap tegen haar strottenhoofd hebben gegeven en haar diverse malen hebben geslagen waardoor zij zou zijn gevallen. De vrouw van de cliënt heeft daarna aangifte gedaan en heeft verklaard dat de cliënt haar al gedurende 3 jaar, sinds het begin van het huwelijk, zou mishandelen. Er zou steeds vaker ruzie om kleinere zaken zijn ontstaan en dan zou hij haar knijpen, slaan, bij haar keel pakken, door het huis sleuren en haar en haar familie bedreigen. Zij verklaart nooit eerder aangifte te hebben gedaan omdat zij bang was voor de gevolgen. Omdat hij haar dit keer tegen haar keel en strottenhoofd zou hebben geslagen, heeft zij wel aangifte gedaan. Ze zou geen lucht meer krijgen en veel pijn hebben waarna ze naar het ziekenhuis is gereden. Hij zou elke keer berouw tonen en ze zouden al zo vaak afspraken hebben gemaakt dat het geweld moest stoppen. Ze geeft aan nu echt te willen scheiden. De cliënt heeft bij de politie verklaard dat de ruzies al snel na de bruiloft zouden zijn begonnen, waarbij

⁹⁹ De reden dat mr. Van 't Hoff deze zaak heeft gedaan en niet afstudeermentor mr. Zijlmans is omdat mr. Zijlmans ten tijde van die zaak afwezig was in verband met vakantie.

¹⁰⁰ Omdat deze zaak niet op Rechtspraak.nl is gepubliceerd is een kopie van het afschrift van de uitspraak in bijlage VII opgenomen.

zijn vrouw hem zou slaan en schoppen. Hij geeft aan dat hij zich elke keer heeft afgeweerd, maar haar nooit heeft geslagen. Cliënt geeft aan dat zijn vrouw niet in staat zou zijn om te praten na een ruzie, maar dat zij naar manieren zou zoeken om aandacht te krijgen. Zijn vrouw zou elke keer dreigen met het bellen van de politie en met het aanvragen van een scheiding. De ruzies zouden om niets ontstaan, zij zou deze keer namelijk belachelijk hebben gereageerd toen cliënt aan haar vroeg waar zijn sportbroek lag. De cliënt geeft aan dat beide elke keer wel schreeuwen en schelden, maar dat zij vervolgens schopt en slaat. Hij geeft ook aan nu echt van zijn vrouw te willen scheiden.

De HOvJ heeft het RiHG ingevuld en geeft de redenen voor het huisverbod in het PV en op de beschikking aan. De HOvJ geeft aan het huisverbod ten eerste te hebben opgelegd omdat er op het betreffende adres vier meldingen van huiselijk geweld bekend zijn in het registratiesysteem van de politie; ten tweede omdat het er al langere tijd relatieproblemen zijn en er steeds vaker ruzie zou zijn waarbij er fysiek geweld wordt gebruikt; beide partijen zouden onmachtig zijn in het voorkomen van ruzie; ook hebben beide partijen een Turkse achtergrond (waarbij wellicht druk vanuit familie een rol zou spelen) en er zou aan beide zijden een 'kort lontje' bestaan door werkgerelateerde druk en stress; partijen hebben al een eerder relatietherapie gehad, kennelijk zonder resultaat. Als laatst zou een grote kans op herhaling van huiselijk geweld bestaan, wat ook een rol speelt in het opleggen van het huisverbod.

Uiteindelijk is de cliënt niet voorgeleid aan de RC en is op de derde dag van de in verzekeringstelling in vrijheid gesteld. Door De Lange C.S. is om een VoVo verzocht en is beroep ingesteld tegen het huisverbod. De verweren die in het beroepschrift zijn aangevoerd tegen het huisverbod zijn de volgende:

- ✓ *'ernstig vermoeden van gevaar niet gerechtvaardigd'*: de feiten en omstandigheden verwoord in de beschikking, rechtvaardigen niet een ernstig vermoeden van gevaar als bedoeld in art. 2 Wth. Cliënt betwist fysiek geweld te hebben gebruikt jegens zijn vrouw. Zijn vrouw is juist de agressor en mishandelt hem, cliënt verweert zich hiertegen door haar van zich af te houden. De eerdere incidenten bekend in het politiesysteem worden niet onderbouwd door mutaties, aangiften, verklaringen of anderszins. Op grond hiervan kan geen verwijt worden gemaakt, als ook de Rechtbank Almelo¹⁰¹ in een eerdere uitspraak heeft besloten. Verder heeft cliënt geen justitiële documentatie. Tevens was het RiHG niet aan de beschikking gehecht. Dit is weliswaar geen wettelijke verplichting, maar op grond van het RiHG wordt wel het 'ernstig gevaar' gebaseerd. Nu niet duidelijk en bekend is wat er op het RiHG is ingevuld, omdat het formulier niet bij de beschikking zit, is dit in strijd met het zorgvuldigheids- en motiveringsbeginsel.
- ✓ *'uitzonderlijke omstandigheden die huisverbod kunnen rechtvaardigen zijn niet althans onvoldoende aangetoond'*: het EHRM stelt bij de beoordeling van de vrijheidsbeperkende maatregelen voorop dat de uitzonderlijke omstandigheden aangetoond moeten worden. Politie en burgemeester dienen oplettendheid en voorzichtigheid in acht te nemen bij het opleggen van het huisverbod en zouden mogelijke feiten en omstandigheden uit het verleden moeten onderzoeken. Politie heeft in deze zaak geen onderzoek gedaan naar de eerdere meldingen van huiselijk geweld. Cliënt ontkent in het verleden geweld te hebben gebruikt en is van mening dat hij ten onrechte als verdachte wordt aangemerkt.
- ✓ *'vereiste belangenafweging'*: de belangenafweging zou niet, althans onjuist hebben plaatsgevonden. Cliënt heeft namelijk totaal geen sociaal netwerk om op terug te vallen voor tijdelijk verblijf. Zijn vrouw heeft echter veel familie in Tilburg en omstreken wonen. Deze omstandigheden zouden bij de belangenafweging ertoe hebben moeten leiden dat er geen huisverbod werd opgelegd. Zie ook de uitspraak van de Rechtbank Maastricht¹⁰² hierover.
- ✓ *'mandaatregeling'*: blijkens het PV is er wel overleg geweest tussen de burgemeester en de HOvJ, maar het is niet duidelijk dat de bevoegdheid tot opleggen van een huisverbod

¹⁰¹ Rb Almelo 23 maart 2009, LJN BI0925.

¹⁰² Rb Maastricht 24 februari 2009, LJN BH4500.

daadwerkelijk gemandateerd of gemachtigd is aan de HOvJ. Daar dit ontbreekt, wordt er vooralsnog vanuit gegaan dat de HOvJ geen bevoegdheid tot het opleggen van het huisverbod had.

Verzocht wordt om het beroep gegrond te verklaren en het huisverbod te vernietigen, de gemeente Tilburg te veroordelen in het vergoeden van de geleden immateriële schade ten bedrage van € 50,00 per dag dat hij in zijn vrijheid is beperkt en om de gemeente Tilburg te veroordelen in de kosten van de procedure. Nadat dit beroepschrift (en het verzoekschrift) was ingediend, stuurde de Rechtbank Breda de stukken op, namelijk het ingevulde RiHG, het mandaatbesluit en de eerdere politieregistraties.

Verweerder is van mening dat het RiHG volledig is ingevuld en dat er wel degelijk sprake is van gevaar blijkende uit het PV van bevindingen en uit het RiHG. Verweerder geeft aan dat al zou er zelfs twijfel bestaan wie als pleger van het geweld zou moeten worden aangemerkt, het niet wegneemt dat er sprake is van een dreigende situatie waarin een afkoelingsperiode noodzakelijk is. Met betrekking tot het feit dat het RiHG niet aan de beschikking is gehecht, zegt verweerder dat de conclusies uit het RiHG zijn vermeld in de beschikking dus dat dit de beschikking kan dragen. Aangezien SHG inmiddels opvang heeft geregeld voor uithuisgeplaatste houdt het verweer wat betreft de vereiste belangenafweging namens verzoeker niet langer stand. Het verweer over de mandaatregeling haalt verweerder tevens onderuit, daar burgemeester het mandaatbesluit op 13 januari 2009 heeft genomen en het besluit is gepubliceerd in het Gemeenteblad. Verweerder is van mening dat er geen reden bestaat om een schadevergoeding toe te kennen en verzoekt het beroep ongegrond te verklaren.

De voorzieningenrechter wijst op 27 april 2009 het verzoek om een VoVo af en verklaart het beroep ongegrond. De rechter neemt aan dat er sprake is van een ernstig en onmiddellijk gevaar voor belanghebbende (vrouw van cliënt). Verweerder was bevoegd tot het opleggen van het huisverbod en het gevaar voor de veiligheid van een persoon is een uitzonderlijke omstandigheid om de vrijheid van een persoon te beperken. De rechter stelt vast dat er sprake is van vele conflicten en van fysiek geweld. Met name het PV en de eerdere meldingen maken dit feit waar. Ook de verklaringen van verzoeker ter zitting geven dit weer. De ontkenning van verzoeker van enig gebruik van geweld acht de rechter niet aannemelijk. Gelet op de omstandigheden geeft de rechter aan dat er zeker kans op herhaling van het geweld bestaat. Ook beslist de rechter dat de veiligheid van de belanghebbende zwaarder weegt dan het feit dat verzoeker geen tijdelijk onderdak zou kunnen vinden. Tevens blijkt op zitting dat SHG Midden-Brabant onderdak (hotelkamer) heeft geregeld en gefinancierd gedurende het huisverbod. Het feit dat verzoeker anders tijdelijk dakloos zou zijn geworden, speelt nu geen rol meer.

7.4 Inzichten en mogelijk patroon jurisprudentie

Er zijn een aantal kleine overeenkomsten in de jurisprudentie te ontdekken, maar aangezien er nog niet heel erg veel uitspraken zijn kan er niet worden gesproken van een daadwerkelijk patroon. Er komen wel een aantal aspecten naar voren uit de uitspraken die voor De Lange C.S. van belang kunnen zijn. Een aantal aspecten zijn niet geheel nieuw maar waren door de wet of de memorie van toelichting ook al wel duidelijk. Toch zijn deze in dit hoofdstuk opgenomen omdat ze in de jurisprudentie nog eens worden benadrukt. Alle aspecten, ofwel inzichten worden hieronder beschreven.

Deugdelijke motivering besluit: in twee uitspraken wordt nog eens benadrukt dat het huisverbod deugdelijk gemotiveerd dient te worden met concrete gronden.¹⁰³ In een van die uitspraak is door de rechter geoordeeld dat 'het zekere voor het onzekere nemen' een te

¹⁰³ Rb. Almelo 23 maart 2009 LJN BI0925 & Rb. Alkmaar 31 maart 2009, LJN BI0661

ruime invulling is van een 'ernstig vermoeden' en dat het vermoeden concreet moet kunnen worden aangetoond. In de andere uitspraak kon verweerder totaal geen onderbouwing geven van de feiten en omstandigheden die hadden geleid tot het huisverbod.

RiHG onjuist of onvolledig ingevuld is geen beletsel: een verweer waar in een aantal zaken geen gevolgen aan werden verbonden door de rechter was dat er sprake was van een onjuiste of onvolledige invulling van het RiHG. In deze zaken werd door de verzoeker aangevoerd en door de rechter bevestigd dat het RiHG onjuist/onvolledig was ingevuld. Uit deze uitspraken blijkt echter dat dit geen grond is voor het vernietigen van het huisverbod, omdat het invullen van het RiHG geen wettelijk vereiste is. Als uit het PV van bevindingen en op zitting blijkt dat er voldoende sprake is van (dreiging van) huiselijk geweld is het huisverbod gerechtvaardigd.¹⁰⁴

Doel/reden verlengen huisverbod: uit twee uitspraken blijkt dat de bevoegdheid om het huisverbod te verlengen niet gebruikt mag worden om onderzoeken (bijvoorbeeld van de Raad voor de Kinderbescherming) of andere procedures (zoals een echtscheidingsprocedure) te overbruggen. Een verlenging is alleen gerechtvaardigd als het gevaar of een ernstig vermoeden daarvan nog bestaat op de 8^e of 9^e dag van het huisverbod.¹⁰⁵

Hulpverlening: uit drie zaken blijkt dat wanneer de hulpverlening is aanvaard en gestart, het huisverbod kan eindigen.¹⁰⁶ Echter blijkt uit drie andere uitspraken het tegenovergestelde, namelijk dat indien hulpverlening is aanvaard en gestart, het huisverbod niet per se ingetrokken hoeft te worden. Het intrekken van het huisverbod is namelijk een bevoegdheid en geen verplichting. Als blijkt dat het gevaar daarmee nog niet volledig is geweken, dient het huisverbod gewoon af te lopen.¹⁰⁷ Wel is bepaald in één uitspraak dat indien er nog geen hulpverlening is gestart doordat de uithuisgeplaatste in detentie zit, dit niet kan worden toegerekend aan de uithuisgeplaatste.¹⁰⁸ In een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam wordt wel benadrukt dat de uithuisgeplaatste moet zorgen dat hij bereikbaar is voor de gemeente/hulpverlening. Als de uithuisgeplaatste niet bereikbaar is waardoor de hulpverlening niet kan starten, wordt dit aan degene verweten en een eventuele verlenging van het huisverbod gerechtvaardigd.¹⁰⁹

Toelichting op woning/personen: de Rechtbank Almelo heeft in een uitspraak bepaald dat indien het geweld of de dreiging daarvan tegen andere dan de partner of kinderen bestaat, bijvoorbeeld tegen schoonouders, een huisverbod niet gerechtvaardigd is.¹¹⁰ Tevens blijkt uit drie zaken dat een rechter het verweer van de uithuisgeplaatste dat het huisverbod aan de verkeerde persoon is opgelegd niet snel aannemelijk acht. Voorop wordt gesteld dat het huisverbod ingrijpen mogelijk maakt in situaties waar acute behoefte bestaat aan een afkoelingsperiode om escalatie te voorkomen, maar waarbij niet op eenvoudige wijze is vast te stellen wie het meest in aanmerking komt voor een huisverbod. Er wordt ook benadrukt dat het geen straf is maar een maatregel en dat alleen in zeer aparte gevallen kan worden geoordeeld dat het huisverbod aan de verkeerde persoon is opgelegd. Ook wordt het huisverbod opgelegd aan de persoon van wie het gevaar uit gaat en niet aan het

¹⁰⁴ Rb. Almelo 11 maart 2009, *LJN* BH6166 & Rb. Den Haag 18 februari 2009, *LJN* BH5448 & Rb. Rotterdam 5 februari 2009, *LJNBH* 2366.

¹⁰⁵ Rb. Den Bosch 22 januari 2009, *LJN* BH0655 & Rb. Rotterdam 5 februari 2009, *LJN* BH2366.

¹⁰⁶ Rb. Den Bosch 22 januari 2009, *LJN* BH0655, Rb. Almelo 12 maart 2009, *LJN* BH6201 & Rb. Maastricht 24 februari 2009, *LJN* BH4500.

¹⁰⁷ Rb. Den Haag 18 februari 2009, *LJN* BH5448, Rb. Breda 13 maart 2009, *LJN* BH6368 & Rb. Almelo 13 maart 2009, *LJN* BH5951.

¹⁰⁸ Rb. Maastricht 24 februari 2009, *LJN* BH4500.

¹⁰⁹ Rb. Rotterdam 18 mei 2009, *LJN* BI4165

¹¹⁰ Rb. Almelo 23 maart 2009 *LJN* BI0925.

slachtoffer.¹¹¹ In één uitspraak was sprake van het feit dat uithuisgeplaatste een eigen koeriersbedrijf had wat hij vanuit zijn woning draaiende hield. Dit kan een verschil maken in de belangenafweging. Hier had de uithuisgeplaatste op zitting aangegeven hij zijn gedurende een korte tijd zijn bedrijf best buiten de woning kon uitvoeren. Toen dit duidelijk werd was dit geen beletsel meer voor het huisverbod.¹¹² In de uitspraak van de Rechtbank Rotterdam wordt benadrukt dat de term 'huiselijk' toeziet op de relatie tussen de pleger en het slachtoffer en niet op de plaats van het geweld. Als het slachtoffer op een andere plek verblijft dan de echtelijke woning, en er wordt op die andere plek ook geweld gepleegd, doet dit niet af aan het gevaarscriterium.¹¹³

'niet-bedoeld' geweld: geweld gepleegd waarvan de uithuisgeplaatste als verweer voert dat het niet bedoeld was, doet niet af aan de dreigende situatie. Dergelijk geweld kan gekwalificeerd worden als psychisch geweld en kan bedreigend genoeg zijn, heeft de Rechtbank Den Haag bepaald.¹¹⁴

Beroep op 8 EVRM, 10 Gw, 12 Gw: Uit een aantal uitspraken blijkt dat een beroep op 8 EVRM weinig kans van slagen heeft. Het tijdelijk huisverbod wordt aangemerkt als een proportionele maatregel met een juist doel namelijk de preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van rechten en vrijheden van anderen.¹¹⁵

Zitting achter gesloten deuren of niet: Over het behandelen van de zaak achter gesloten deuren is geen overeenkomst aanwezig in de uitspraken. In drie zaken heeft de behandeling achter gesloten deuren plaatsgevonden in verband met de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van partijen.¹¹⁶ In één uitspraak wordt door de uithuisgeplaatste bezwaar gemaakt tegen het openbaar behandelen van de zaak, maar wordt dit bezwaar verworpen, daar de rechter van mening is dat het openbaar behandelen van de zaak zwaarder weegt dan het belang van de uithuisgeplaatste.¹¹⁷

Schadevergoeding: in meerdere zaken is het beroep gegrond verklaard of de VoVo toegewezen, maar er is echter maar in één zaak een schadevergoeding toegekend. Door verzoeker werd een bedrag van € 50,00 per dag voor onterechte vrijheidsbeperking geëist en dit werd door de rechter als redelijk bevonden en toegewezen. In een andere zaak werd wel om schadevergoeding verzocht, maar dit verzoek werd hier afgewezen omdat het onvoldoende onderbouwd zou zijn.¹¹⁸ Verweerder wordt in veel gevallen wel veroordeeld tot het vergoeden van de gemaakte proceskosten. In twee zaken waarin het beroep niet gegrond was verklaard en de VoVo was afgewezen moest de verweerder toch de door verzoeker betaalde griffierechten vergoeden.

Afsluiting

Zoals aan het begin van dit hoofdstuk al werd gesteld, is een erg sterk patroon in de uitspraken nog niet aanwezig. Wel wordt het al meer duidelijk hoe het huisverbod in de praktijk tot leven komt en hoe rechters bepaalde aspecten interpreteren en wat ze meenemen in hun overwegingen. Dit was de laatste deelvraag van dit onderzoek, in het volgende hoofdstuk komen de conclusies van dit onderzoek aan bod. Hierin wordt de centrale vraag van dit onderzoek beantwoord. Ook worden aanbevelingen gedaan.

¹¹¹ Rb. Almelo 12 maart 2009, LJV BH6210, Rb. Utrecht 27 maart 2009, LJV BH9818 & Rb. Roermond 19 maart 2009, LJV BH9055.

¹¹² Rb. Almelo 13 maart 2009, LJV BH5951.

¹¹³ Rb. Rotterdam 18 mei 2009, LJV BI4165

¹¹⁴ Rb. Den Haag 18 februari 2009, LJV BH5448

¹¹⁵ Rb. Haarlem 28 januari 2009, LJV BH1552 & Rb. Den Haag 18 februari 2009, LJV BH5448 & Rb. Almelo 13 maart 2009, LJV BH5951.

¹¹⁶ Rb. Almelo 12 maart 2009, LJV BH6210, Rb. Den Haag 18 februari 2009, LJV BH5448

¹¹⁷ Rb. Haarlem 28 januari 2009, LJV BH1552.

¹¹⁸ Rb. Maastricht 24 februari 2009, LJV BH4500 / Rb. Rotterdam 5 februari 2009, LJV BH2366.

8 Conclusies & aanbevelingen

Inleiding

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de centrale vraagstelling die vooraf aan dit onderzoek is vastgesteld. De centrale vraagstelling is:

Welke procedurele aspecten omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod zijn belangrijk voor de advocatuur om optimale rechtshulp aan cliënten te kunnen bieden en welke inzichten zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?

Zodra een huisverbod wordt opgelegd en er wordt een piketmelding gemaakt, raakt er een advocaat bij de zaak betrokken. Vanaf dat moment wordt gekeken wat voor de advocaat van belang is om optimale rechtshulp te bieden aan de cliënt.

8.1 Beoordeling huisverbod ten aanzien van VoVo/beroep

Als de vroeghulp is verleend en er is met de cliënt gesproken over de situatie (wat er is gebeurd, waarom, gezinsomstandigheden, problemen etc.) moet worden gekeken wat er tegen het huisverbod gedaan kan worden en wat dan precies als verweer kan worden aangevoerd tegen het huisverbod. De uithuisgeplaatste heeft de mogelijkheid een VoVo te verzoeken om het huisverbod te schorsen en kan beroep instellen om het huisverbod te laten vernietigen. Er moet worden gekeken of de Wth correct is toegepast en of alle wettelijke verplichtingen zijn nagekomen bij de totstandkoming van het besluit om een huisverbod op te leggen. De volgende vragen moeten worden gesteld:

- ✓ is het huisverbod door een bevoegd persoon opgelegd? Indien het huisverbod door een HOvJ is opgelegd moet worden nagegaan of er een mandaatbesluit is afgegeven door de burgemeester;
- ✓ is de beschikking aan de uithuisgeplaatste uitgereikt? Zijn bij het uitreiken van de beschikking de mogelijke rechtsmiddelen kenbaar gemaakt?
- ✓ is het crisisinterventieteam ter plaatste geweest? Is de hulpverlening gestart?
- ✓ is het huisverbod deugdelijk gemotiveerd?
- ✓ welke feiten en omstandigheden liggen aan het huisverbod ten grondslag? Bestaat er 'een ernstig gevaar of een vermoeden daarvan voor de veiligheid van de huisgenoten door de aanwezigheid van de persoon in de woning'?
- ✓ Wat is op het RiHG ingevuld? Is dit juist en volledig ingevuld?

8.2 Verzoek VoVo & instellen beroep

Het verzoeken van de VoVo en het indienen van beroep gebeurt beide vormvrij. Voor het aanvragen van een VoVo moet wel tevens beroep zijn ingediend. Andersom is dit daarentegen niet zo. Beroep kan wel ingediend worden, zonder dat een VoVo is aangevraagd. De behandeling van de VoVo vindt binnen drie werkdagen plaats. Het beroep wordt in de meeste gevallen gelijktijdig met de behandeling van de VoVo behandeld, ofwel er wordt kortsluiting op grond van art. 8:86 Awb toegepast. De voorzieningenrechter doet onmiddellijk, ofwel binnen 24 uur bij bijzondere omstandigheden, uitspraak over de aanvraag van de VoVo en indien het beroep ook wordt behandeld, bij kortsluiting dus, doet de rechter hier ook direct uitspraak in. Indien het beroep apart wordt behandeld dient hiervan de uitspraak binnen zes weken te volgen. De rechter past een 'volle toets' toe op de rechtmatigheid van het huisverbod. Het gebruik van de bevoegdheid om het huisverbod op te leggen wordt marginaal getoetst. Alle feiten en omstandigheden in de zaak worden 'ex-nunc' getoetst. Dit betekent ook dat nieuwe feiten en omstandigheden die pas op de zitting bekend worden, dienen te worden meegenomen in de beslissing van de rechter. Indien de VoVo wordt toegewezen, zal dit een schorsing van het huisverbod betekenen. Een gegrondverklaring van het beroep heeft tot gevolg dat het besluit vernietigd wordt. Indien een

schadevergoeding voor onterechte vrijheidsbeperking wordt gevorderd, kan deze in het beroep worden toegekend. Tegen een verlenging zijn wederom de mogelijkheden van een VoVo en beroep mogelijk. Bij een verlenging is het van belang of het huisverbod met het juiste doel en om de juiste reden is verlengd. Ook is van belang of de burgemeester het huisverbod heeft verlengd. Deze bevoegdheid kan namelijk niet gemandateerd worden aan de HOvJ. Indien geen kortsluiting is toegepast in het behandelen het beroep tegen het opleggen van het huisverbod en het beroep is dus nog niet afgedaan, geldt het beroepschrift tegen het opleggen van het huisverbod automatisch ook tegen de verlenging van het huisverbod. Als het beroep tegen het opleggen van het huisverbod echter wel met kortsluiting is afgedaan, moet er weer opnieuw beroep en eventueel een VoVo worden ingesteld/aangevraagd tegen de verlenging.

8.3 Vergoeding vroeghulp, VoVo en beroep

De RvR organiseert het piket en de vergoedingen voor de diensten van de advocaat. De piketdienst is niet geheel nieuw, aangezien dit hetzelfde is georganiseerd als het strafpiket, waar De Lange C.S. al aan deelneemt. Voor de vroeghulp en de voorlopige voorziening en voor het beroep indien een toevoeging is verleend, betaalt de RvR een vergoeding aan de advocaat. Deze vergoeding wordt vastgesteld met behulp van een puntensysteem. Voor elke handeling is een aantal punten vastgesteld, wat gelijk staat aan de tijd die een advocaat gemiddeld zal besteden, 1 punt staat voor 1 uur. Het aantal punten wordt vermenigvuldigd met een basisbedrag namelijk € 107,02. Dit is dan de vergoeding voor de advocaat. De vergoedingen voor het piket zijn hetzelfde geregeld als bij het strafpiket, namelijk 1,5 punt voor vroeghulp (bij strafpiket 1,5 punt voor bezoek aan politiebureau) en daar komt 0,5 punt bij indien de vroeghulp in het weekend of op een feestdag is verleend. Voor het verlenen van de vroeghulp dient de advocaat een 'piketformulier tijdelijk huisverbod' in te dienen bij de RvR. Indien er samenloop is met het strafrecht en de persoon is tevens aangehouden en in verzekering gesteld, kan het zijn dat de zaak als 'strafpiket' wordt gemeld bij de advocaat. In dat geval dient de advocaat het strafpiketformulier én het piketformulier voor het tijdelijk huisverbod in te dienen voor de vergoeding van de vroeghulp en krijgt dus 3 punten voor de vroeghulp.

De uithuisgeplaatste heeft tevens recht op gratis rechtsbijstand voor de duur van de behandeling van de VoVo. Voor de vroeghulp en het aanvragen van een VoVo door een advocaat hoeft de uithuisgeplaatste niets te betalen. Hiervoor vindt geen draagkrachttoets plaats. Er wordt dan een last tot toevoeging afgegeven door de rechtbank. De advocaat ontvangt hier een vergoeding van 4 punten voor. Voor het indienen van beroep tegen het huisverbod moet de cliënt wel een aparte toevoeging aan te vragen. De advocaat dient hiervoor het 'aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod' in te vullen. Hiervoor vindt wel een draagkrachttoets plaats. Indien de cliënt in aanmerking komt voor de toevoeging, ontvangt de advocaat wederom een vergoeding van 4 punten. Het kan daarbij zo zijn dat de uithuisgeplaatste wel nog een eigen bijdrage zal moeten betalen. Indien geen toevoeging wordt verleend, dient de uithuisgeplaatste de kosten van de advocaat zelf te vergoeden. Bij kortsluiting, ofwel als het beroep gelijktijdig met de behandeling van de VoVo wordt afgedaan, bedraagt de vergoeding voor de advocaat 6 punten in plaats van 8, omdat er dan maar één zitting plaatsvindt. In het geval dat de uithuisgeplaatste tevens is aangehouden en in verzekering is gesteld, kan een detentieverklaring worden ingediend bij de RvR. Indien de aanvrager namelijk in detentie verkeert, hoeft deze sowieso geen eigen bijdrage te betalen. Het is voor belang voor de advocatuur om te weten welke vergoedingen er door de RvR worden gehanteerd omtrent het tijdelijk huisverbod. Ook is het belangrijk voor de advocaat om de cliënt juist te informeren over de mogelijke kosten die aan de procedure kunnen zitten. Indien de cliënt voor het indienen van het beroep geen toevoeging van de RvR krijgt, dient deze namelijk het uurtarief van de advocaat te betalen. In dit geval is het voor de cliënt wellicht gunstiger om zelfstandig, ofwel zonder advocaat het beroep in te stellen.

Ook dienen de griffierechten door de cliënt te worden betaald. In principe bedragen deze € 150,00 voor de VoVo en € 150,00 voor het beroep. Deze afweging moet bij het mogelijk indienen van beroep en aanvragen van een VoVo tegen een verlenging wederom gemaakt worden, omdat dan deze griffierechten voor de tweede keer voor rekening komen voor de cliënt. Indien een toevoeging verleend wordt het griffierecht verminderd van € 150,00 naar € 37,50.¹¹⁹

8.4 Samenloop met strafrecht

Er kan samenloop zijn met het strafrecht. De uithuisgeplaatste kan namelijk naast het huisverbod tevens worden aangehouden en in verzekering worden gesteld. Het strafrechtelijk traject en het bestuursrechtelijk traject verlopen los van elkaar. De procedure omtrent het huisverbod en een eventuele strafrechtelijke vervolging worden apart van elkaar behandeld. Voor de advocatuur is dit in die zin van belang dat er in zo'n geval twee aparte procedures ontstaan. Ten eerste de bestuursrechtelijke procedure omtrent het huisverbod, waarin de advocaat een VoVo kan aanvragen en beroep kan indienen en ten tweede de strafrechtelijke vervolging voor huiselijk geweld. Het kan ook zijn dat er alleen meldingen door het slachtoffer zijn gedaan bij de politie, maar nooit aangifte is gedaan. De meldingen spelen een grote rol bij de motivering van het huisverbod, maar strafrechtelijke vervolging blijft in een dergelijk geval uit. In dat geval heeft de advocaat alleen te maken met de bestuursrechtelijke procedure omtrent het huisverbod. Gekeken naar de jurisprudentie die in hoofdstuk 7 wordt beschreven, blijkt dat in de meeste gevallen wel meldingen bekend zijn bij de politie over de uithuisgeplaatste, maar dat er in weinig gevallen ook aangifte is gedaan. De meldingen worden opgenomen in de motivering voor het huisverbod, maar zoals hierboven al wordt beschreven blijft strafrechtelijke vervolging uit. In de weinige gevallen waar daadwerkelijk samenloop was met het strafrecht, door een aangifte van het slachtoffer of door aanhouding en in verzekeringstelling door de politie, is niet duidelijk of de pleger/uithuisgeplaatste nog strafrechtelijk wordt vervolgd. Van belang voor de advocatuur is om er goed op te letten of er samenloop is met het strafrecht, omdat er dan twee procedures langs elkaar lopen.

Het huisverbod kan ook vanuit een aantal strafrechtelijke situaties worden opgelegd. De RC kan het huisverbod als voorwaarde voor het schorsen van de voorlopige hechtenis opleggen en bij ontdekking op heterdaad van een strafbaar feit waarbij de openbare orde wordt aangetast (art. 540 Sv). De OvJ kan het daarnaast nog opleggen als voorwaarde bij een sepot of in de vorm van een strafbeschikking. De rechter kan het huisverbod als bijzondere voorwaarde bij een voorwaardelijke veroordeling opleggen. Het huisverbod dat als voorwaarde wordt opgelegd is echter geen huisverbod krachtens de Wth. Het bestuursrecht staat hier dan ook helemaal los van. Dat betekent concreet voor de advocatuur dat in zo'n geval de mogelijkheid om een VoVo aan te vragen of beroep in te stellen tegen een huisverbod niet bestaat. In die gevallen gelden de regels van het strafrecht.

8.5 Inzichten jurisprudentie

Er zijn nog te weinig uitspraken om al te spreken van een zeker patroon. Toch zijn er wel een aantal aspecten die een aantal keer terugkomen en die de wettelijke bepalingen benadrukken of aanvullen.

Er wordt benadrukt dat het huisverbod deugdelijk gemotiveerd dient te zijn en dat de motivering ook concreet kan worden waargemaakt. Voor het verlengen van het huisverbod moet een goede reden aanwezig zijn, namelijk dat het gevaar nog niet is geweken. Een

¹¹⁹ NB: Op de bijeenkomst van de Raad voor Rechtsbijstand werd door de spreker verteld dat het griffierecht niet verminderd kon worden. De Lange C.S. heeft bij de huisverbodzaak die ze gedaan heeft echter wel deze vermindering gekregen van de Rechtbank Breda. Het is eigenlijk nog maar de vraag of deze vermindering nou terecht is of niet en hoe andere rechtbanken hiermee omgaan.

verlenging om een andere procedure of een onderzoek te overbruggen wordt niet als rechtvaardig aangemerkt. Wat betreft de hulpverlening blijkt dat wanneer deze aanvaard is en het gevaar is hiermee ook geweken het huisverbod kan eindigen. Als de hulpverlening is aanvaard, maar er blijkt nog onvoldoende dat hiermee het gevaar ook is geweken blijft het huisverbod nog in stand. Het huisverbod intrekken bij aanvaarding van de hulpverlening is een bevoegdheid en geen verplichting. Als de hulpverlening nog niet is gestart doordat de uithuisgeplaatste tevens in detentie verkeerd, is bepaald dat dit niet aan de uithuisgeplaatste verweten worden. De uithuisgeplaatste moet wel bereikbaar zijn voor de hulpverlening. Als de hulpverlening namelijk niet kan aanvangen omdat de uithuisgeplaatste onbereikbaar is, wordt dit wel aan de uithuisgeplaatste verweten en is een verlenging van het huisverbod om deze reden gerechtvaardigd. De Wth maakt het mogelijk om in te grijpen in situaties waar behoefte is aan een afkoelingsperiode, maar waarbij niet op eenvoudige wijze is vast te stellen welke partij het meest in aanmerking komt voor een huisverbod. In een situatie waar wellicht beide partijen schuld hebben aan de problemen die in het gezin/relatie spelen, wordt het huisverbod dus aan één van de twee partijen opgelegd, ook al is wellicht niet duidelijk wie van de twee het meest als pleger kan worden aangemerkt. Er wordt dan ook niet snel geconcludeerd dat het huisverbod aan de verkeerde persoon is opgelegd. Als het geweld ergens anders wordt gepleegd dan in de woning van het gezin, doet dit niet af aan de situatie. De term 'huiselijk' ziet toe op de relatie tussen personen en niet op de plek waar het geweld gepleegd wordt. Geweld dat niet zo bedoeld was, doet niets af aan de dreiging van het gevaar. Dit kan als psychisch geweld worden gekenmerkt, en is dreigend genoeg voor een huisverbod. Het huisverbod wordt als proportionele maatregel gekenmerkt voor hetgeen waar het voor bedoeld is, namelijk de preventie van strafbare feiten in de vorm van huiselijk geweld en het beschermen van rechten en vrijheden van anderen. Een inbreuk op 8 EVRM en 10, 12 Gw is in dat geval gerechtvaardigd. Bij twee uitspraken is de zitting achter gesloten deuren gehouden, echter bij een andere zaak werd het verzoek hierom afgewezen. Verder is er maar één uitspraak die iets zegt over het toekennen van schadevergoeding. In deze uitspraak werd door de rechter een bedrag van € 50,00 per dag onterecht huisverbod redelijk bevonden. Voor wat betreft het RiHG dat wellicht onjuist/niet volledig is ingevuld, is echter bepaald dat dit geen grond is om een VoVo te treffen. Het invullen van het RiHG is geen wettelijk vereiste. Indien het onjuist is ingevuld en er blijkt voldoende uit andere feiten en omstandigheden buiten het RiHG dat er gevaar bestaat is het huisverbod toch rechtmatig.

Met deze conclusies is geconstateerd dat de doelstelling volledig behaald is. Door de eerste huisverbodzaak die De Lange C.S. heeft behandeld kon juist geoordeeld worden of de resultaten van dit onderzoek klopte. Bij het behandelen van die zaak, werd wel duidelijk dat sommige resultaten nog verder uitgezocht moesten worden. Er moest bijvoorbeeld concreet worden onderzocht hoe het aanvragen van een VoVo en het indienen van beroep bij de Rechtbank Breda moest gebeuren, namelijk of dit in één schriftuur mocht, of dat er twee aparte schrifturen moesten worden ingediend. Voor dergelijke kleine aspecten moest worden gekeken hoe dit nu daadwerkelijk in de praktijk werkte. Door het behandelen van deze zaak en het nader uitzoeken van die zaken die nog niet helemaal duidelijk waren, zijn de resultaten bijgeschaafd. De conclusies zijn compleet en hierdoor is de zeker doelstelling behaald. De aanbevelingen die hieronder beschreven worden, zijn te verantwoorden omdat deze rechtstreeks uit de praktijk komen.

8.6 Aanbevelingen aan de advocatuur

Op donderdag 13 mei 2009 is er een informatiebijeenkomst gehouden van de RvR voor de advocaten die deelnemen aan het piket van de Wth. In die informatiebijeenkomst kwamen een aantal zaken naar voren waar de advocaat op moet letten of rekening mee moet houden als een huisverbodzaak zich voordoet. Het meeste wat in deze informatiebijeenkomst naar voren kwam, was ook al gebleken in dit onderzoek. In deze paragraaf worden aanbevelingen gedaan over bepaalde zaken waar de advocaat bij een procedure op moet letten en waar hij rekening mee moet houden om optimale rechtshulp te kunnen bieden.

Zoals uit de jurisprudentie en uit de zaak die De Lange C.S. heeft behandeld bleek, is er een (redelijk grote) kans dat het RiHG onjuist/onvolledig wordt ingevuld. Het is dan wel geen wettelijk vereiste, maar het is toch erg belangrijk voor de advocaat om hier kritisch naar te kijken. Vooralsnog wordt in de jurisprudentie gezegd dat het geen reden voor het treffen van een VoVo. Het is dan ook erg van belang dat de motivering van het huisverbod uit meer bestaat dan alleen het RiHG. Heeft de pleger bijvoorbeeld meer justitiële documentatie omtrent geweld/zeden/wapens, is er al eerder aangifte gedaan of blijft het bij meldingen bij de politie, wat houden de meldingen in etc. Dergelijke vragen dient de advocaat te beantwoorden bij de beoordeling of het huisverbod rechtmatig is opgelegd. De advocaat dient goed te beoordelen of het huisverbod deugdelijk is gemotiveerd.

Zodra het eerste contact tot stand komt met de cliënt die een huisverbod opgelegd heeft gekregen, is het goed om de cliënt te adviseren om bereikbaar te zijn voor gemeente en hulpverlening en om ook daadwerkelijk mee te werken aan de hulpverlening. Dit kan namelijk een verschil maken in de beslissing van de rechter om het huisverbod te schorsen of te vernietigen. Als de cliënt geen hulpverlening aanvaard, en/of niet bereikbaar is voor de hulpverlening, rechtvaardigt dit namelijk een verlenging van het huisverbod.

Indien er samenloop is met het strafrecht en de uithuisgeplaatste zit tevens in verzekering, en die in verzekeringstelling wordt na drie dagen verlengd met 14 dagen, zou bij een verzoek om schorsing van het huisverbod als argument kunnen worden aangevoerd dat er geen gevaar meer bestaat door de aanwezigheid van de persoon voor de personen met wie hij in de woning woont. Doordat de uithuisgeplaatste wellicht nog twee weken in verzekering moet verblijven, bestaat er geen onmiddellijk gevaar meer. Dit is wel erg dubbel omdat het OM de voorkeur geeft om, indien de situatie zich daarvoor leent, een persoon aan te houden en tevens een huisverbod opleggen, omdat dan nou juist ook de hulpverlening voor beide partijen op gang komt. Gelet op het gevaarscriterium wat aanwezig moet zijn bij een huisverbod, zou dat in een dergelijke situatie eigenlijk vervallen omdat de persoon voorlopig toch nog vastzit. Dit geldt ook in geval van een verlenging van het huisverbod. Als het huisverbod wordt verlengd terwijl die persoon op dat moment nog in verzekering zit, is verlenging niet gerechtvaardigd omdat het gevaar zich niet voortzet.

Het is belangrijk om de cliënt goed te adviseren over de kosten. Bij het indienen van beroep en het aanvragen van een VoVo worden namelijk griffierechten in rekening gebracht, die de cliënt zelf moet betalen. Deze kosten bedragen € 150,00 voor de VoVo en € 150,00 voor het beroep. Indien het huisverbod wordt verlengd, is het belangrijk om de cliënt erop te wijzen dat bij het opnieuw verzoeken van een VoVo en indienen van beroep tegen de verlenging deze kosten opnieuw in rekening worden gebracht. Dit kan dus oplopen tot € 600,00 in het 'ergste' geval (twee x VoVo, twee x beroep). De Lange C.S. heeft een vermindering van het griffierecht gekregen bij de Rechtbank Breda, naar € 37,50 in plaats van € 150,00 omdat er een toevoeging was verleend. Zoals in noot nr. 119 al werd beschreven bleek op de informatiebijeenkomst van de RvR dat dit eigenlijk niet kon. Het is nog niet duidelijk of het nou wel of niet kan en hoe andere rechtbanken hier eigenlijk mee omgaan.

Het is ook erg belangrijk dat het griffierecht is betaald op het moment van de zitting. Is het griffierecht namelijk niet betaald, dan is het verzoek en het beroep niet-ontvankelijk. Voor procedures die bij de Rechtbank Breda dienen, is dit voor De Lange C.S. niet van belang omdat die kosten op een rekening-courant worden geboekt. Voor eventuele procedures bij een andere rechtbank is dit wel van belang, omdat er dan op moet worden gelet dat het voor de zitting wordt betaald. Gezien het feit dat er een aantal uitspraken zijn waarin de verweerder werd veroordeeld in het betalen van de proceskosten en zelfs het vergoeden van de griffierechten aan de uithuisgeplaatste (terwijl het beroep ongegrond was verklaard en de VoVo afgewezen), is het van belang om dit laatste ook altijd te verzoeken in het beroepsschrift.

Ook is het belangrijk om de cliënt te wijzen op het feit dat voor het indienen van beroep wel een draagkrachttoets plaatsvindt. In het geval dat de cliënt zelf al verwacht dat hij geen toevoeging krijgt omdat hij een 'te hoog' inkomen heeft, kiest de cliënt er wellicht voor om het beroep zelfstandig, zonder advocaat, in te dienen. Dit is voor de advocaat minder gunstig uiteraard, maar het is wel eerlijk om de cliënt daarop te wijzen.

Als in de eerste dagen van het huisverbod al het vermoeden bestaat dat het huisverbod verlengd gaat worden, is het nuttig om bezwaar te maken tegen het gelijktijdig behandelen van de VoVo en het beroep tegen het opleggen van het huisverbod. Zo hoeft er namelijk niet nog een keer beroep te worden ingesteld tegen de verlenging, omdat het nog niet afgehandelde beroepschrift dan automatisch ook voor de verlenging dient. Er hoeft dan ook geen tweede keer griffierecht voor het beroep te worden betaald. Uiteraard is waarschijnlijk in veel zaken moeilijk om dit op tijd al te signaleren, maar wellicht kan het wel in bepaalde zaken.

Wat betreft de toevoeging is het voor de gedetineerde cliënt gunstig om een detentieverklaring te tekenen, die de advocaat dan met de toevoegingsaanvraag voor het beroep indient. Als de cliënt op het moment van de toevoegingsaanvraag in detentie verkeerd, wordt een toevoeging namelijk automatisch verleend en hoeft de cliënt in geen enkel geval een eigen bijdrage te betalen. Het feit dat de persoon wellicht de dag erna vrijkomt, doet hier niet aan af. Er wordt gekeken naar het moment van de aanvraag.

Indien de uithuisgeplaatste ook is aangehouden en het piket vindt plaats op het politiebureau in het kader van een strafpiket mag de advocaat twee declaratieformulieren indienen bij de RvR, een strafpiketformulier en het piketformulier tijdelijk huisverbod. Bij een strafpiketmelding van huiselijk geweld is het dan ook van belang om er goed op te letten of er ook een huisverbod is opgelegd. In dit geval gaan er wellicht ook twee aparte procedures lopen, namelijk de bestuursrechtelijke procedure omtrent het huisverbod en de strafrechtelijke procedure indien de persoon tevens strafrechtelijk vervolgd wordt.

Afsluiting

Met het antwoord op de centrale vraag en na het geven van aanbevelingen is dit onderzoek afgerond. In het volgende en laatste hoofdstuk komt de visie over het onderwerp en evaluatie op het onderzoek nog aan bod. Dit gebeurt in een losstaand hoofdstuk om op deze manier het onderzoek objectief te houden.

9 Visie & evaluatie

In het eerste onderdeel van dit hoofdstuk geef ik mijn visie op de Wet Tijdelijk Huisverbod. Daarna zal ik het tweede onderdeel het onderzoek en het schrijven van deze scriptie bij De Lange C.S. evalueren.

9.1 Visie

Toen ik mijn beroepsproduct in de minor ¹²⁰ deed over de Wth, was ik van mening dat het huisverbod wel een goede maatregel zou zijn tegen huiselijk geweld. De Wth was echter nog niet in werking, maar door de informatie die ik had was ik van mening dat dit wel zou kunnen gaan werken en dat het een geschikte maatregel zou zijn. Na het doen van dit onderzoek en het schrijven van deze scriptie is deze mening sterk veranderd. Door de scriptie en vooral door de huisverbodzaak die ik met mr. Van 't Hoff van De Lange C.S. heb behandeld, heb ik een kritische blik met betrekking tot de Wth ontwikkeld. Het was weliswaar één zaak, maar de jurisprudentie bevestigt deels de mening die door deze ene zaak is ontstaan. Tevens bleek op de Informatiebijeenkomst van de RvR op 13 mei 2009 dat er wel degelijk wat 'minpunten' aan de wet zitten en dat sommige zaken in de praktijk nog niet zo goed werken.

Naar mijn mening is het RiHG eigenlijk wat 'kort door de bocht'. De onderwerpen die in het RiHG moeten worden beoordeeld vind ik op zich wel juist, maar het zou een specifiekere invuloefening moeten zijn. Er zijn drie beoordelingsonderdelen en twee tussenbeoordelingsmomenten. Per beoordelingsonderdeel zijn tussenonderdelen, bijvoorbeeld bij onderdeel 1 'De mogelijke pleger van huiselijk geweld' is het eerste tussenonderdeel wat ingevuld dient te worden 'Antecedenten en incidenten (op basis van politieregistratie)'. In zo'n tussenonderdeel kun je verschillende soorten meldingen aankruisen en uiteindelijk moet er een beoordeling worden gegeven, namelijk sterk signaal, matig signaal of geen/zwak signaal. Er wordt echter niet aangegeven bij hoeveel kruisjes per tussenonderdeel er een sterk, matig of geen/zwak signaal is. Hierdoor ontstaat het risico dat het RiHG subjectief wordt ingevuld door een HOvJ. Na elk beoordelingsonderdeel moet worden gekeken hoeveel keer er een sterk of matig of geen/zwak signaal is gegeven om uiteindelijk voor dat onderdeel een hoog risico, normaal risico of geen/zwak risico moet worden gegeven. Bij de eindbeslissing moet worden gekeken wat er bij de tussenbeoordelingen is ingevuld. Indien bij één of meerdere momenten een 'hoog risico' is geconstateerd betekent dat een huisverbod, bij drie momenten met 'risico' wordt ook een huisverbod opgelegd. Een persoon kan al vrij snel aan een hoog risico zitten en dus een huisverbod opgelegd krijgen. In de zaak die tijdens mijn afstudeerperiode is behandeld door De Lange C.S. was het RiHG naar onze mening deels onjuist ingevuld. In een aantal andere zaken was het RiHG ook onjuist of onvolledig ingevuld en werd dit ook door de rechter bevestigd.

In het artikel 'Wie slaat, die gaat!' uit het Nederlands Juristenblad (Hierna: NJB) afl. 15 wordt ook beschreven dat het RiHG een 'kwetsbaar onderdeel van de uitvoeringspraktijk van de wet is, zeker in de handen van de drukbezette politie'. De vraag die hierbij wordt gesteld is of de politie wel voldoende met het instrument is geëquipeerd? 'Hoe stel je vast dat er sprake is van 'bedreigende en agressieve conflicten' als er geen (ernstige) strafbare feiten worden vastgesteld?' De politie moet zich normaliter afvragen of er sprake is van een (vermoedelijk) gepleegd strafbaar feit. Er wordt door de schrijvers van dit artikel dan ook aangekaart of het misschien noodzakelijk is voor het RiHG om ondersteuning van gedragsdeskundigen in te roepen. Naar mijn mening is dit een goed idee. Hierdoor wordt het RiHG (mede) ingevuld door personen die hier, naar mijn idee, meer geschikt voor zijn dan de politie.¹²¹

¹²⁰ De minor is een half jaar 'vrije keuze om te verdiepen/verbreden/'specialiseren'. Ik heb een compositieminor gedaan waarin ik 5 verschillende vakken heb gekozen.

¹²¹ Lünemann, Römkens & Roos 2009.

In een situatie van mogelijk huiselijk geweld, waar geen tot weinig bevestigend bewijs aanwezig is (geen eerdere aangiften, geen letsel, geen getuigen), zou ik er haast voor pleiten dat alleen de hulpverlening van het huisverbod moet worden gestart, maar (nog) geen huisverbod moet worden opgelegd. Indien tijdens de hulpverlening blijkt dat een huisverbod toch nodig/gewenst is, kan dit aan de burgemeester geadviseerd worden en kan het alsnog worden opgelegd. Het doel van de wet is dan wel het ingrijpen in situaties waar strafrechtelijk ingrijpen (nog) niet mogelijk is, maar het is naar mijn mening toch een behoorlijke inbreuk in de rechten van een persoon, als er weinig concreet bewijs aan ten grondslag ligt. Als ik als mens (en vrouw met name) nadenk over het tijdelijk huisverbod, denk ik 'ja een goede maatregel om personen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld, en die bang zijn voor de pleger en geen aangifte durven te doen bijvoorbeeld, een helpende hand toe te steken. Maar door de stage en de huisverbodzaak die ik bij De Lange C.S. heb meegemaakt, komt de advocaat al een klein beetje in me naar boven die zegt, 'maar wacht eens, er is bijna geen bewijs dat aan het huisverbod ten grondslag ligt'. Het is dan denk ik ook een maatregel waar menig (strafrecht)advocaat de 'kriebels' van krijgt. Ook aangezien het eigenlijk drie rechtsgebieden met elkaar verbindt; het bestuursrecht omdat het een bestuursrechtelijke maatregel is die in handen ligt van de burgemeester, het strafrecht omdat de feitelijke uitvoering bij de politie ligt en het familierecht omdat het beroep bij de familierechter wordt behandeld.

Over de vraag of de samenloop met het strafrecht zinvol is, twijfel ik. Gezien de grond waarop een huisverbod kan worden opgelegd, het 'gevaarscriterium' zou je zeggen dat dat vervalt als de persoon wordt aangehouden en in verzekering wordt gesteld. Van de andere kant is er natuurlijk ook iets voor te zeggen, dat als de persoon na drie dagen in verzekeringstelling vrijkomt omdat er onvoldoende bewijs is om de persoon nog langer vast te houden, en de persoon na vrijlating direct weer huiselijk geweld pleegt, het dan eigenlijk al te laat is als dan nog een huisverbod moet worden opgelegd. Het geweld kan dan alweer gepleegd zijn. In dat geval is het wel goed dat als de persoon na drie dagen vrijkomt, hij toch nog niet naar huis mag vanwege het huisverbod. Over de uitvoering van de Wth samen met het strafrecht blijken ook nog wat verschillen te bestaan. In Rotterdam wordt het huisverbod voornamelijk in samenloop met het strafrecht opgelegd, terwijl dat in Venlo nou juist omgekeerd is. Door de schrijvers van het artikel '*Wie slaat, die gaat!*' in NJB afl. 15 wordt hierbij de vraag gesteld of dit niet tot rechtsongelijkheid leidt. Een terechte vraag lijkt me.

Al met al wordt het doel van de wet redelijk bereikt en de achterliggende gedachte van de wet, namelijk ingrijpen in situaties van (mogelijk) huiselijk geweld waar het strafrecht geen mogelijkheden biedt, komt ook tot zijn recht. Toch kan ik niet met volle overtuiging zeggen dat het een goede maatregel is. Tevens zitten er naar mijn mening nog wat haken en ogen aan de wet waardoor de wet in de praktijk niet altijd 'naar behoren' werkt.

9.2 Evaluatie

Het onderzoek is eigenlijk heel goed verlopen. In het begin was ik aan het worstelen met het onderzoeksplan. Hier heb ik zeker hulp van mijn docente bij nodig gehad. Zodra de doelstelling en de vraagstelling juist waren geformuleerd kon ik ook echt goed het onderzoeksplan verbeteren en aan het onderzoek beginnen. Hierdoor heb ik wederom geleerd hoe belangrijk een goede doel- en vraagstelling is in een onderzoek. Uiteindelijk heb ik ook hele duidelijke deelvragen en onderzoeksvragen daarbij opgesteld waardoor het erg makkelijk werd om de informatie te zoeken die ik nodig had en het te beschrijven in de hoofdstukken.

De hoofdstukken 2-6 waren vooral deskresearch en hoofdstuk 7 was jurisprudentieonderzoek. Voor die eerste inhoudelijke hoofdstukken heb ik erg goede informatiebronnen tot mijn beschikking gehad. Ik heb contact gehad met het Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant en daarvan heb ik goede en enthousiaste medewerking

van gehad. Verder heb ik goede medewerking van de RvR en de helpdesk van www.huisverbod.nl gehad. Dit was zeer belangrijk voor het onderzoek. Er waren veel documenten over het huisverbod, maar hierbij kun je je afvragen of het dan inmiddels ook daadwerkelijk in de praktijk zo werkt. Het is natuurlijk nog allemaal nieuw en het werd ook wel duidelijk dat bepaalde zaken per gemeente verschillend geregeld kunnen worden. Door het spreken van de juiste personen en het krijgen van recente informatie heb ik echt de informatie gekregen die ik nodig had bij het onderzoek. Hierdoor is het onderzoek betrouwbaar, recent en ook zeker toegespitst op de regio waarin De Lange C.S. werkt.

Het laatste inhoudelijke hoofdstuk, het jurisprudentieonderzoek, was erg interessant. Het was de laatste deelvraag en naar mate de tijd dat ik er mee bezig was kwamen er enkele uitspraken bij, wat natuurlijk erg gunstig was (en tevens wat minder gunstig omdat ik hierdoor het aantal pagina's van 40 heb overschreden). Door dit hoofdstuk ging het onderzoek meer leven en werd het interessanter. Het werd helemaal interessant toen zich de eerste zaak betreffende een huisverbod bij De Lange C.S. voordeed. Deze zaak kwam op een perfect tijdstip. Bij deze zaak heb ik het onderzoek goed kunnen gebruiken en vooral het jurisprudentieonderzoek wat eigenlijk net was afgrond kwam er goed van pas. Ik heb deze zaak dan ook samen met de advocaat 'behandeld', wat erg leuk was en waardoor mijn scriptie helemaal begon te 'leven'. Door deze zaak kan ik ook beter een mening geven over de Wth. Dit vind ik als onderzoeker ook erg belangrijk. De informatiebijeenkomst van de RvR bracht mij tevens tot nieuwe inzichten en een sterkere mening over de wet. Hierdoor kon ik aanbevelingen geven en mijn visie aansterken. Deze bijeenkomst kwam weliswaar wat laat in de afstudeerperiode, maar ik had gelukkig nog genoeg tijd om de informatie in mijn scriptie te verwerken.

Ik ben van mening dat het doel van dit onderzoek bereikt is en ben ook zeer tevreden over het onderzoek. Uiteraard denk ik wel dat naar mate er meer jurisprudentie komt, bepaalde resultaten wellicht kunnen veranderen, maar dat is het risico met een nieuw onderwerp.

Bronnenlijst:

Literatuur

- **Beke & Dijkman 2009**
B. Beke & G. Dijkman, *Handboek Huisverbod. Achtergrond, methodiek & procedure*, Amsterdam: B.V. Uitgeverij SWP 2009.
- **Baarda, De Goede & Teunissen 2005**
D.B. Baarda, M.P.M. de Goede & J. Teunissen, *Basisboek Kwalitatief Onderzoek*, Groningen: Wolters-Noordhoff 2005.
- **Kluwer 2004**
Kluwer, *Leidraad voor juridische auteurs*, Deventer: Kluwer 2004.
- **Konijnenbelt & Van Male 2005**
W. Konijnenbelt & R. van Male, *Hoofdstukken van Bestuursrecht*, Den Haag: Elsevier Juridisch 2005.

Artikelen uit tijdschriften

- **Janse & Borman 2009**
J.L.M. Janse & T.C. Borman, 'De Wet tijdelijk huisverbod', *Ars Aequi* januari 2009 p. 60-67.
- **Lünnemann, Römkens & Roos 2009.**
K. Lünnemann, R. Römkens, T. De Roos, 'Wie slaat, die gaat!', *NJB* afl. 15 p. 940-946.

Rapporten, handboeken, brochures & niet gepubliceerde werken

- **Beke & Rullens 2008**
B. Deke & J. Rullens, *Wet tijdelijk huisverbod. Een handreiking voor de burgemeester*, 2008
- **De Rechtspraak (Brochure Griffierecht)**
De Rechtspraak, *Griffierecht*, 2009.
- **Handleiding West-Brabant 2008**
Steunpunt Huiselijk Geweld West-Brabant, *Handleiding uitvoering Wet tijdelijk huisverbod Regio West-Brabant*, Breda: 2008.
- **Nota Ministerie van Justitie 2002**
Ministerie van Justitie, *Privé geweld – Publieke zaak. Een nota over de gezamenlijke aanpak van huiselijk geweld*, Den Haag: 2002.
- **Rozema & Maas 2009**
G. Rozema & D. Maas, Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, *Pilot vernieuwde aanpak huiselijk geweld Midden-Brabant*, Tilburg: 2009.
- **Rapport Verwey-Jonker Instituut 2003**
K. Lünneman & A. Overgaag van het Verwey-Jonker Instituut, *De pleger het huis uit*, Utrecht: 2003.
- **Raad voor Rechtsbijstand Handboek tijdelijk huisverbod 2009**
Raad voor Rechtsbijstand, *Handboek Tijdelijk Huisverbod*, 2009.
- **Raad voor Rechtsbijstand – Handboek toevoegen**
Raad voor Rechtsbijstand – *Handboek toevoegen, uitgave april 2007*, 2007
- **Raad voor Rechtsbijstand – Toelichting op het verzoek om peiljaarverlegging in 2009**
Raad voor Rechtsbijstand – *Toelichting op het verzoek om peiljaarverlegging in 2009* 2009.
- Colette Beverwijk, Thea van Lent van de Juridische Hogeschool, *Reader rapporteren P3 2007-2008*, januari 2008.
- **Startnota Midden-Brabant 2009**
T.W.A. van den Boom & G. Rozema, Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, *Startnota Wet Tijdelijk Huisverbod*, Tilburg: 2009.
- **Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod Ministerie van Justitie 2008**
Ministerie van Justitie *Uitvoeringsadvies Wet Tijdelijk Huisverbod. Lessen uit de pilots & handvatten voor implementatie*, Den Haag: 2008.

Elektronische bronnen

- De Bocht, 'Home', <<http://www.debocht.nl>>, geraadpleegd op 19 maart 2009.
- De Rechtspraak, 'Gerechten – Kaart gerechtelijke indeling', <<http://www.rechtspraak.nl/Gerechten/default.htm>>, geraadpleegd 15 april 2009.
- De Rechtspraak, 'Griffierechten', <<http://www.rechtspraak.nl/Naar+de+rechter/Kosten+van+een+procedure/Griffierechten/>>, geraadpleegd op 25 maart 2009.
- GGZ Breburg Groep, 'Home', <<http://www.ggzbreburg.nl>>, geraadpleegd op 19 maart 2009.
- IMW Breda, 'Home', <<http://www.imwbreda.nl/main.php>>, geraadpleegd op 19 maart 2009.
- Juvans, 'Home', <<http://www.juvans.nl>>, geraadpleegd op 19 maart 2009.
- Ministerie van Justitie, Persbericht: 'Onderzoeksrapport: uithuisplaatsing plegers huiselijk geweld', Den Haag: 7 oktober 2002 <<http://www.justitie.nl/actueel/persberichten/archief2002/onderzoeksrapport-uithuisplaatsing-plegers-huiselijk-geweld.aspx>> , geraadpleegd op 30 maart 2009.
- Mondriaanzorggroep, 'Meer over ons', <http://www.mondriaanzorggroep.nl/pagina/?identifier=splash_overons>, geraadpleegd op 21 april 2009.
- Novadic Kentron, 'Home', <<http://www.novadic-kentron.nl/hoofdsite/index.htm>>, geraadpleegd op 19 maart 2009.
- Raad voor Rechtsbijstand, 'Inkomensgrenzen 2009', <http://www.rvr.org/nl/subhome_rz/rechtsbijstandverlener,Inkomensgrenzen.html>, geraadpleegd op 25 maart 2009.
- Raad voor Rechtsbijstand, 'Veelgestelde vragen – Vergoedingen', <http://www.rvr.org/nl/subhome_rbv/veelgestelde_vragen,FAQ-RBV-bedragen.html>, geraadpleegd op 26 maart 2009
- Steunpunt Huiselijk geweld, 'Ben je slachtoffer?' <<http://www.shginfo.nl/slachtoffer>>, geraadpleegd op 5 maart 2009.

Parlementaire stukken

- *Kamerstukken II* 2005-2006, 30 657, nr. 3.

Wetten & besluiten

- Algemene wet bestuursrecht
- Besluit tijdelijk huisverbod
- Besluit vergoedingen rechtsbijstand 2000
- Wetboek van Strafrecht
- Wetboek van Strafvordering
- Wet op de rechtsbijstand
- Wet tijdelijk huisverbod

Jurisprudentie

- Vزر. Rb. Almelo 11 maart 2009, *LJN* BH6166
- Vزر. Rb. Almelo 12 maart 2009, *LJN* BH6210
- Vزر. Rb. Almelo 13 maart 2009, *LJN* BH5951
- Vزر. Rb. Almelo 23 maart 2009, *LJN* BI0925
- Vزر. Rb. Breda 13 maart 2009, *LJN* BH6368
- Vزر. Rb. Haarlem, 28 januari 2009, *LJN* BH1552
- Vزر. Rb. Maastricht 24 februari 2009, *LJN* BH4500
- Vزر. Rb. Roermond 19 maart 2009, *LJN* BH9055
- Vزر. Rb. Rotterdam, 5 februari 2009, *LJN* BH2366
- Vزر. Rb. 's-Gravenhage 18 februari 2009, *LJN* BH5448
- Vزر. Rb. 's-Hertogenbosch 22 januari 2009, *LJN* BH0655
- Vزر. Rb. Utrecht 27 maart 2009, *LJN* BH9818

Overig

- Contact met de helpdesk van 'Huisverbod.nl', <www.huisverbod.nl/stel_een_vraag>, geraadpleegd op 30 maart & 1 april 2009 & 13 mei 2009.
- M.A.H. Leers Raad voor Rechtsbijstand, brief 21 november 2008 gericht aan De Lange C.S. ter informatie over de piketdienst tijdelijk huisverbod + uitnodiging voor deelname piket.
- Informatiebijeenkomst Raad voor Rechtsbijstand voor advocaten die deelnemen aan de piketregeling huisverbod, 13 mei 2009 te Eindhoven.
- Mailcontact met mw. D. Maas, Staffunctionaris Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant, op 17 maart, 26 maart & 2 april 2009 & telefonisch contact met SHG Midden-Brabant op 28 april 2009.
- Mailcontact met Raad voor Rechtsbijstand regiokantoor 's-Hertogenbosch, op 15 mei & 18 mei 2009.

WET TIJDELIJK HUISVERBOD
Een rapport voor de advocatuur

*..Oost, West
Thuis niet zo best...*

BIJLAGEN BEHORENDE BIJ SCRIPTIE

Gemaakt door: Daisy Althuisen
Studentnummer: Avans: 9960621 / Fontys: 2090954
Afstudeerkantoor: Advocatenkantoor De Lange C.S.
Verschijsning: 2 juni 2009 te Tilburg

Bijlage I: Onderzoeksplan d.d. 20 maart 2009

1. De Lange C.S. advocaten & procureurs

De Lange C.S. is gevestigd in Tilburg en is in 1996 door Mr. C. de Lange opgestart als eenmanszaak. Tegenwoordig werken er nog twee advocaten meer, namelijk Mr. J.J. van 't Hoff en Mr. J. Zijlmans. De advocaten worden ondersteund door een secretaresse/administratief medewerkster R. Bartels en door nog twee andere secretaresses. Zij werken alle drie parttime. Het kantoorpand is een klein pand wat eerst als woonhuis diende. Hierdoor hangt er een erg informele en huiselijke sfeer.

De Lange C.S. Advocaten is werkzaam in de volgende rechtsgebieden:

- Strafzaken;
- schadegevallen;
- verzekeringszaken;
- arbeidsgeschillen;
- bestuursrecht;
- incasso's.

De Lange C.S. werkt met toevoegingen, ongeveer 60 % van het zakenbestand zijn toegevoegde zaken. Ook is er elke week een gratis spreekuur waarin de advocaten advies geven en eventueel iemand doorverwijzen naar een andere advocaat of instantie. Indien in het gesprek wordt besloten om de kwestie als zaak aan te nemen, zal er meteen worden besproken welke kosten daaraan verbonden zijn. Een zaak kan verder aangemeld worden door het aanmeldformulier wat op de website te vinden is of persoonlijk op kantoor. Als een kwestie is aangemeld, zal deze door één van de advocaten beoordeeld worden. Vervolgens wordt er contact opgenomen met de persoon die de zaak heeft aangemeld en worden besproken wat de advocaat voor hem/haar kan doen en welke kosten daaraan verbonden zijn. Het kantoor is erg laagdrempelig dus het contact met de cliënt is vaak persoonlijk en informeel, evenals het contact tussen de medewerkers onderling. Cliënten kunnen met vragen telefonisch contact opnemen of persoonlijk op kantoor langskomen. De voortgang van de zaak wordt telefonisch of schriftelijk aan de cliënt bericht.¹

2. Aanleiding afstudeeropdracht

Op 1 januari 2009 is de Wet Tijdelijk Huisverbod ingevoerd met als doel het terugdringen van huiselijk geweld. Deze wet biedt de mogelijkheid om een (preventief) huisverbod op te leggen, aan diegene waarvan een (dreiging) van huiselijk geweld uitgaat. Het verbod houdt in dat de pleger van huiselijk geweld gedurende een periode van 10 dagen niet in zijn of haar woning mag en ook geen contact mag opnemen met de andere personen uit het huishouden. De periode van 10 dagen is bedoeld als 'afkoelingsperiode', om escalatie te voorkomen en om de nodige hulpverlening op te starten. De periode van 10 dagen kan eventueel verlengd worden tot maximaal 4 weken. Het huisverbod kan worden opgelegd aan meerderjarige personen, die zich schuldig maken aan huiselijk geweld of waarbij een vermoeden hiervan bestaat. De burgemeester, of indien gemandateerd de hulpofficier van Justitie, legt het verbod op in de vorm van een beschikking. De pleger/uit huisgeplaatste kan tegen het huisverbod in beroep bij de bestuursrechter. Op negeren of doorbreken van het verbod door de uit huisgeplaatste staat maximaal 2 jaar gevangenisstraf of een taakstraf.² De Lange C.S. is werkzaam in het strafrecht en in het bestuursrecht, dus zal zeker met zaken omtrent het tijdelijk huisverbod te maken krijgen. Tevens kreeg De Lange C.S. in november 2008 een brief van de Raad voor Rechtsbijstand, met daarin een uitnodiging om deel te nemen aan het piket bij een tijdelijk huisverbod. De brief van de Raad voor Rechtsbijstand over het piket bij een tijdelijk huisverbod, bevatte een bijlage met daarin een korte uiteenzetting van de inhoud van het wetsvoorstel, over de rechtsmiddelen die er mogelijk zijn en over het verlenen van rechtsbijstand en de organisatie van het piket.³

3. Probleembeschrijving

Wat is het probleem?

Het probleem voor De Lange C.S. is dat er veel onduidelijkheid bestaat over hoe de Wet Tijdelijk Huisverbod in de praktijk werkt. Met name de procedure en de rechtsmiddelen die er mogelijk zijn

¹ 'Organisatie' / 'Medewerkers' / 'Gratis Spreekuur' / 'Zaak Aanmelden', <www.delangeecs.nl>, d.d. 9 februari 2009

² 'Huisverbod', <www.huisverbod.nl>, d.d. 9 februari 2009

³ Brief Mr. M.A.H. Leers, Raad voor Rechtsbijstand 's-Hertogenbosch, 'Uitnodiging deelname piket tijdelijk huisverbod', 21 november 2008.

zorgen voor veel vragen. Er kan een voorlopige voorziening in worden gediend en de uithuisgeplaatste kan in beroep gaan tegen het huisverbod. Deze twee middelen kunnen wederom worden aangewend tegen een verlenging van het huisverbod.

Verschillende vragen die De Lange C.S. heeft over deze wet zijn:

- Wat het nut van het beroep naast de voorlopige voorziening is?
- En moeten deze naast elkaar worden gebruikt of kan het ook apart?
- Bestaat er de mogelijkheid om een toevoeging te krijgen bij beide mogelijkheden?
- Zijn er dan twee aparte toevoegingen nodig?
- Zijn er al sjablonen voor de procedures?
- Hoe is de piketdienst geregeld?

De Lange C.S. wil ook graag te weten komen of er na verloop van tijd een 'lijn' te ontdekken valt in de jurisprudentie die er over huisverbod-zaken is. De wet is sinds januari 2009 in werking, dus zijn er nog maar weinig uitspraken, maar wellicht zijn er binnen een maand of twee maanden een tiental uitspraken waarnaar gekeken kan worden. De Lange C.S. wil graag weten wat voor afweging de rechter maakt, welke omstandigheden een rol spelen en wanneer is een beroep succesvol of niet? Alle informatie is uit de rechtspraak te halen valt, is gewenst.

Wie vindt het een probleem?

De advocaten van De Lange C.S. zien het niet zozeer als een probleem, maar willen erg graag meer over weten, zodat ze goed voorbereid zijn wanneer de eerste zaak zich voordoet. Goede voorbereiding is belangrijk omdat juist in deze zaken snel gehandeld moet worden.

Wie zijn er betrokken bij het probleem?

De betrokkenen zijn vooral de advocaten bij De Lange C.S. Voor de andere medewerkers is het wat minder van belang, maar is het zeker ook handig om te weten hoe alles in elkaar steekt, omdat zij de ondersteunende taken uitvoeren, zoals de toevoegingen aanvragen.

Waarom is het probleem ontstaan?

Het is ontstaan door de invoering van de nieuwe Wet Tijdelijk Huisverbod, op 1 januari 2009 en de uitnodiging om aan het piket hierin deel te nemen. Er zijn ook nog geen eerdere 'oplossingen' toegepast omdat de wet erg recent is.

Waarom wordt er nu iets aan het probleem gedaan?

Er wordt nu actie ondernomen, omdat De Lange C.S. is uitgenodigd om deel te nemen aan de piketdienst van het tijdelijk huisverbod en omdat het duidelijk wordt dat er toch redelijk veel huisverboden worden opgelegd. De kans is dus zeer aanwezig dat De Lange C.S. te maken krijgt met procedures omtrent het tijdelijk huisverbod. Om deze reden is het voor De Lange C.S. van belang dat ze weten hoe de Wet Tijdelijk Huisverbod werkt en willen ze goed voorbereid zijn voor de eerste zaak.

4. Doelstelling & vraagstelling

Doelstelling

Op 2 juni 2009 zijn de Juridische Hogeschool Avans-Fontys en De Lange C.S. in het bezit van een rapport, waarin wordt beschreven welke aspecten omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod belangrijk zijn voor de advocatuur om optimale rechtshulp aan cliënten te kunnen bieden.

De doelstelling is SMART, omdat:

- **Specifiek:** Het onderzoek is specifiek doordat er een concrete, duidelijke vraagstelling met deelvragen wordt geformuleerd. Het onderzoek wordt stap voor stap aan de hand van deze deelvragen uitgevoerd. Zo kan er uiteindelijk ook een duidelijke conclusie en eventueel een aanbeveling worden gedaan.
- **Meetbaar:** Het onderzoek is meetbaar, omdat De Lange C.S. kan controleren of erin staat wat ze wilden weten en bij de eerste zaak omtrent het tijdelijk huisverbod kunnen ze kijken in hoeverre ze het daadwerkelijk kunnen gebruiken en in hoeverre het klopt. Na verloop van tijd en als ze al wat meer zaken hebben gedaan over het huisverbod, kunnen ze concluderen in hoeverre het rapport bruikbaar is in een procedure en of ze er succes mee hebben in zaken.
- **Acceptabel/ambitieuw:** Ik vind het een uitdagend onderzoek en ik sta er volledig achter. Het onderwerp spreekt me erg aan en daarbij kan ik iets doen waar De Lange C.S. echt baat bij heeft.

- **Realistisch:** Het onderzoek is realistisch omdat het 'probleem' daadwerkelijk bij het kantoor speelt. Tevens is het een actueel (maatschappelijk) onderwerp omdat de wet sinds 1 januari 2009 pas in werking is getreden.
- **Tijdsgebonden:** Het onderzoek is tijdsgebonden. Het wordt uitgevoerd in een tijdsbestek van 14 weken op het kantoor en daarna nog 2 weken thuis waarin de scriptie helemaal afgrond kan worden. Er is een tijdsplanning gemaakt omtrent de indeling van deze 16 weken.

Centrale vraagstelling

Welke procedurele aspecten (1) omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod zijn belangrijk voor de advocatuur om optimale rechtshulp (2) aan cliënten te kunnen bieden en welke inzichten (3) zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?

Definities termen centrale vraagstelling:

1. *'procedurele aspecten'* = wettelijke voorschriften met betrekking de procedure van het tijdelijk huisverbod, procedurele regels van de Raad voor de Rechtsbijstand met betrekking tot de piketdienst en de vergoeding die een advocaat krijgt, organisatie/uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod in de regio Midden-Brabant (en eventueel de regio West-Brabant) voor de Gemeente Tilburg.
2. *'optimale rechtshulp'* = rechtshulp waarmee een zo gunstig mogelijk resultaat wordt behaald voor de cliënt.
3. *'inzichten'* = de definitie volgens Van Dale van 'inzicht' is 'een kijk op de zaak'. In dit verband wordt gekeken of er uit de jurisprudentie extra informatie ('een nieuwe/andere kijk' op de wettelijke voorschriften en andere regels met betrekking tot de uitvoering van de Wet Tijdelijk Huisverbod) kan worden gehaald, dan dat uit de wetsbronnen naar voren komt.

Deelvragen:

1. Wat houdt het tijdelijk huisverbod in?
2. Hoe ziet de procedure omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod eruit?
3. Hoe is de piketdienst in het kader van het tijdelijk huisverbod georganiseerd?
4. Hoe verhouden de twee rechtsmiddelen voorlopige voorziening en beroep zich tegenover elkaar?
5. Welke inzichten zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?

5. Onderwerp

Het onderwerp van het onderzoek is de inhoud en procedure omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod. Tevens zal er naar de jurisprudentie met betrekking tot het huisverbod worden gekeken.

6. Plaats

Het onderzoek zal plaatsvinden bij De Lange C.S. aan de Bredaseweg 304 te Tilburg.

7. Tijd

In *bijlage 1* is een tijdsplanning opgenomen. Deze planning is gemaakt aan de hand van de planning over de afstudeerperiode van de Juridische Hogeschool Avans-Fontys en uitgebreid naar eigen inzicht. Deze planning is in fases opgedeeld, zoals deze tevens door de Juridische Hogeschool zijn aangegeven in het aftrapcollege op 6 februari jl. (**NB: Deze planning is niet opgenomen, daar dit niet meer echt van belang is en om het aantal pagina's beperkt te houden**)

8. Eenheden

Onderzoekseenheden zijn situaties/locaties, individuen of groepen personen waarover uitspraken worden gedaan worden in het onderzoek. Hieronder worden deze eenheden beschreven voor dit onderzoek.

Situaties

Er zullen uitspraken worden gedaan over de procedure van het tijdelijk huisverbod en de organisatie van de piketdienst en de rechtsmiddelen. Tevens worden er uitspraken gedaan over situaties met betrekking tot het tijdelijk huisverbod, namelijk het opleggen, intrekken of het verlengen van het huisverbod. Ook zullen er uitspraken worden gedaan over situaties waarover jurisprudentie is, namelijk als er een voorlopige voorziening is afgegeven of wanneer het beroep is behandeld.

Individue

Er worden uitspraken gedaan over personen die betrokken zijn bij het huisverbod, zoals de uithuisgeplaatste, achterblijver(s), burgemeester, hulpofficier van justitie en de rechter.

Groepen

De groepen waarover uitspraken gedaan worden zijn de politie, gemeente en hulpverlening.

9. Onderzoekstypen ⁴

Ten eerste is het onderzoek beschrijvend. De eerste 4 deelvragen in dit onderzoek zijn alle beschrijvend. Allereerst zullen de inhoud en de procedure van het tijdelijk huisverbod worden beschreven. Vervolgens wordt er gekeken naar de piketdienst en de rechtsmiddelen. Ten tweede is het onderzoek ook voor een klein deel explorerend. De 5e deelvraag is explorerend, omdat daarin naar jurisprudentie over het tijdelijk huisverbod wordt gezocht en wordt gekeken of er een terugkomende 'lijn' in is te vinden.

10. Onderzoeksmethode ⁵

Het grootste deel, namelijk het beschrijvende deel van het onderzoek zal bestaan uit deskresearch. Deelvraag 1 t/m 4 (betreft: inhoud tijdelijk huisverbod, procedure, piketdienst, rechtsmiddelen) zijn beschrijvend. Hierbij wordt er vooral onderzoek gedaan aan de hand van de wet, memorie van toelichting, besluit behorende bij de wet, rapporten, publicaties, rapporten en literatuur over het huisverbod en over bestuursrecht. (Bij nr. 11 'Middelen' staat waar deze informatie van afkomstig zal zijn.) Voordat deelvraag 1 aan bod komt, zal er eerst kort beschreven worden in een 'Introductie' wat de kenmerken van huiselijk geweld zijn en wat de achtergrond is van de Wet Tijdelijk Huisverbod. Deelvraag 5 betreft jurisprudentieonderzoek. Dit zal gedaan worden door allereerst alle uitspraken die gedaan zijn in huisverbodzaken vanaf de invoering van de wet (1 januari 2009) tot en met de maand april 2009 (dit is het moment dat de deelvraag aan bod komt in het onderzoek) te bestuderen. Hierbij worden per uitspraak een aantal vragen gesteld, namelijk wat voor soort procedure is het, waar gaat de zaak over, wie zijn de partijen, wat voeren partijen aan en wat beslist de rechter. Als laatst wordt er gekeken of er overeenkomsten in deze antwoorden zijn en of er een patroon aanwezig is. Per deelvraag worden vooraf onderzoeksvragen gesteld om zo de deelvraag concreet in te vullen. Aan de hand van deze onderzoeksvragen wordt de informatie verzameld en gefilterd. Deze deelvragen komen terug in de paragraafkopjes in de hoofdstukken. Een voorbeeld hiervan is het volgende: In deelvraag 1 'Wat houdt het huisverbod in' worden de volgende onderzoeksvragen gesteld:

- Wat is het huisverbod?
- Wie is bevoegd tot het opleggen van het huisverbod?
- Wat zijn de criteria voor het opleggen van het huisverbod?
- Kan het ook bij kindermishandeling worden opgelegd?
- Etc.

Voor deze onderzoeksvragen per deelvraag ofwel voor de concrete uitwerking van wat er per deelvraag concreet onderzocht gaat worden, verwijs ik naar *bijlage 2*. Tevens is hierin terug te vinden welke informatie per hoofdstuk gebruikt zal worden. **(NB: deze bijlage is wel opgenomen, daar dit een goed beeld van de onderzoeksmethode geeft.)**

11. Middelen

De middelen die gebruikt zullen worden bij dit onderzoek zullen vooral documenten zijn van het Ministerie van Justitie, van de Raad voor Rechtsbijstand, Rechtspraak, rapporten van Justitie en het Verwey-Jonker Instituut en publicaties/artikelen over het tijdelijk huisverbod. Ook zal er literatuur gebruikt worden over de bestuursrechtelijke procedure en over de rechtsmiddelen. Ten eerste is er natuurlijk de Wet tijdelijk huisverbod en het daarbij behorende besluit en de memorie van toelichting. Sinds kort is er een boek over het tijdelijk huisverbod uit ('Handboek Huisverbod'). Ook zijn er rapporten van Justitie over het tijdelijk huisverbod. Daarnaast is er nog een site (van Justitie, Ministerie Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten) over het tijdelijk huisverbod, namelijk www.huisverbod.nl. Hierop staan o.a. nieuwsberichten en uitvoeringsplannen. Voor het onderzoek zal per week worden bijgehouden wat het nieuws is rond het tijdelijk huisverbod en of er uitspraken zijn

⁴ D.B. Baarda, M.P.M de Goede, J. Teunissen, *Kwalitatief onderzoek*, Groningen: Stenfert Kroese 2005, p. 93-107

⁵ D.B. Baarda, M.P.M de Goede, J. Teunissen, *Kwalitatief onderzoek*, Groningen: Stenfert Kroese 2005, p. 112-135

gedaan in die week. Voor de organisatie in de gemeente Tilburg (onderdeel van Regio Midden-Brabant) zal de startnota van het Steunpunt Huiselijk Geweld Midden-Brabant geraadpleegd worden. Gemeente Tilburg speelt hierin ook een grote rol. Het plan van regio West-Brabant, waaronder de Gemeente Breda valt, zal wellicht ook geraadpleegd worden. Omdat de politie tussen deze twee regio's samenwerkt (Politie Midden-West Brabant) en omdat Tilburg onder het Arrondissement Breda behoort is dit wellicht ook van toepassing.

12. Verwerking van resultaten

De resultaten zullen verwerkt worden in een rapport, opgesteld volgens de eisen van schriftelijk rapporteren. Elke deelvraag wordt in een apart hoofdstuk behandeld en beantwoord aan de hand van de onderzoeksvragen. Daarna zal er in de conclusies antwoord gegeven worden op de centrale vraagstelling, aan de hand van de antwoorden op de deelvragen en als laatst zullen er eventueel aanbevelingen worden gedaan.

Dit rapport is bestemd voor De Lange C.S. en voor de Juridische Hogeschool Avans-Fontys. Het rapport heeft voor De Lange C.S. de functie van een handleiding, wat ze kunnen gebruiken bij procedures omtrent het tijdelijk huisverbod.

13. Kwaliteitsbewaking

De betrouwbaarheid van dit onderzoek zal gewaarborgd worden door het gebruik van betrouwbare bronnen. Zoals bij nr. 11 'Middelen' staat beschreven zal de informatie afkomstig zijn van het Ministerie van Justitie, Raad voor Rechtsbijstand, Rechtspraak etc. Deze bronnen zijn als betrouwbaar aan te merken. Dit zal ook door de Juridische Hogeschool Avans-Fontys bevestigd worden.

Het onderzoek zal valide zijn doordat het plan is opgesteld volgens de eisen van 'Kwalitatief onderzoek'. Er is een duidelijke doelstelling en vraagstelling opgesteld, deze zijn tevens goed op elkaar afgestemd. In de conclusies zal concreet antwoord worden gegeven op de vraagstelling. Er is relatief weinig praktijk omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod, daarom is de validiteit deels beperkt. Indien over een jaar hetzelfde onderzoek uitgevoerd zal worden, is de kans aanwezig dat er andere resultaten uitkomen, omdat er dan meer praktijk over is.

Gedurende de stageperiode zal de kwaliteit mede bewaakt worden doordat mr. J. Zijlmans van De Lange C.S, met een kritisch oog de vorderingen zal lezen.

Bijlage 2: Opbouw scriptie

(Hoofdstukindeling met inhoud per deelvraag aan de hand van onderzoeksvragen)

Voorwoord

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Inleiding

- Onderwerp scriptie, korte beschrijving De Lange C.S., aanleiding, probleembeschrijving, doelstelling, centrale vraagstelling, methode van onderzoek kort beschrijven (eventueel onderzoeksplan in de bijlage opnemen), opbouw scriptie/leeswijzer

2. Introductie

Onderzoeksvragen:

- Wat is huiselijk geweld en wat zijn de kenmerken van huiselijk geweld?
- Wat is de achtergrond/wetshistorie van de Wet tijdelijk huisverbod?

Bruikbare bronnen: *memorie van toelichting, 'Handboek huisverbod' van Deke & Dijkman, uitvoeringsadvies Justitie, Rapport 'De pleger het huis uit' van het Verwey-Jonker Instituut, artikel Ars Aequi.*

Deelvragen:

3. Deelvraag 1: Wat houdt het huisverbod in?

Onderzoeksvragen:

- Wat is het huisverbod?
- Wie is bevoegd tot het opleggen van het huisverbod?
- Wat zijn de criteria voor het opleggen?
- Kan het ook bij kindermishandeling worden opgelegd?
- Wat is de duur van het huisverbod?
- Wat is het verschil met het straat- en contactverbod?

Bruikbare bronnen: *wet, besluit, memorie van toelichting, artikel Ars Aequi, 'Handboek Huisverbod'*

4. Deelvraag 2: Hoe ziet de procedure omtrent de Wet Tijdelijk Huisverbod eruit?

Onderzoeksvragen:

- Hoe ziet de (bestuursrechtelijke) procedure eruit vanaf het moment van opleggen tot aan het einde van het huisverbod? Dit zal stapsgewijs beschreven worden. De rechtsmiddelen zullen in dit hoofdstuk niet uitgebreid aan bod komen, deze zullen in deelvraag 4 worden beschreven.
- Kan het huisverbod ook vanuit het strafrecht worden opgelegd? Kan er samenloop zijn tussen het bestuursrechtelijk en het strafrechtelijk traject?

Bruikbare bronnen: *wet, besluit, memorie van toelichting, Awb, WvSV, 'Handboek Huisverbod', uitvoeringsadvies Justitie, Rapport 'De pleger het huis uit' van het Verwey-Jonker Instituut, Startnota Midden-Brabant en West-brabant van Steunpunt Huiselijk geweld.*

5. Deelvraag 3: Hoe is de piketdienst in het kader van het tijdelijk huisverbod georganiseerd?

Onderzoeksvragen:

- Hoe is de piketdienst in het kader van de Wet Tijdelijk Huisverbod georganiseerd en hoe wordt de vergoeding hiervoor geregeld?
- Krijgt de advocaat voor de voorlopige voorziening en het beroep een aparte vergoeding?

Bruikbare bronnen: *brief uitnodiging piketdienst Raad voor Rechtsbijstand en 'handboek' en formulier toevoeging van de Raad voor Rechtsbijstand.*

6. Deelvraag 4: Hoe verhouden de twee rechtsmiddelen voorlopige voorziening en beroep zich tegenover elkaar?

Onderzoeksvragen:

- Hoe ziet de procedure van beide rechtsmiddelen eruit?
- Waarom zijn deze twee rechtsmiddelen van toepassing op het tijdelijk huisverbod en wat is het nut van beide?
- Wat gebeurt er als de uithuisgeplaatste een rechtsmiddel aanwendt, maar ook een belanghebbende, slachtoffer of achterblijver? Worden deze procedures gevoegd?
- Wat gebeurt er als de rechtsmiddelen slagen? Kan er een schadevergoeding gevorderd worden? Zo ja, hoe wordt deze schade dan begroot?
- Eventueel sjablonen opnemen in bijlage, zie sjabloon van De Rechtspraak

Bruikbare bronnen: *wet, memorie van toelichting, literatuur over rechtsmiddelen, nieuwsartikelen huisverbod.*

7. Deelvraag 5: Welke inzichten zijn af te leiden uit de jurisprudentie van januari tot en met april 2009?

- Volgens de planning komt deelvraag 5 eind april aan bod. Dit is onder voorbehoud, het kan natuurlijk ook eerder zijn. Zodra aan deze deelvraag wordt begonnen, worden alle uitspraken die er tot aan dat moment zijn, bestudeerd.

Onderzoeksvragen:

- Welke uitspraken zijn er vanaf 1 januari tot en met april:
 - o LJN BH0655

- o LJN BH1552
- De vragen die per uitspraak gesteld zullen worden, zijn:
 - o Wat voor procedure is het: kort geding, voorlopige voorziening, beroep?
 - o Waar gaat de zaak over: rechtsmiddel tegen opleggen huisverbod, intrekken huisverbod, verlengen huisverbod, iets anders?
 - o Wie heeft het rechtsmiddel aangewend: uithuisgeplaatste, belanghebbende, slachtoffer, achterblijver?
 - o Worden er instanties bij de zaak betrokken, zoals reclassering, hulpverlening?
 - o Lopen er eventueel nog meerdere zaken/procedures?
 - o Wat voeren partijen aan in de procedure? Waarop baseren ze hun standpunten?
 - o Wat beslist de rechter?
 - o Uiteindelijke vraag: zijn er overeenkomsten in de antwoorden per uitspraak en is er een patroon in terug te vinden?

Bruikbare bronnen: www.huisverbod.nl, om per week bij te houden wat het nieuws is rond de Wet Tijdelijk Huisverbod en of er uitspraken zijn geweest, www.rechtspraak.nl, Kluwer Databank voor de daadwerkelijke uitspraken.

8. Conclusies

- Antwoord op de centrale vraagstelling geven, aan de hand van de uitgewerkte en beantwoorde deelvragen.

9. Aanbevelingen

- Met betrekking tot de procedure, de piketdienst en de rechtsmiddelen kunnen er wellicht aanbevelingen worden gedaan. Ook gekeken naar de resultaten van deelvraag 5 (jurisprudentieonderzoek) kunnen wellicht aanbevelingen worden gedaan over al ze zelf iemand moeten bijstaan in een voorlopige voorziening of beroepszaak.

10. Evaluatie

- Terugblik onderzoek, hoe is het verlopen etc.
- Eigen mening eventueel opnemen.

Noten/jurisprudentie/citaten/figuren/tabellen

Bronnenlijst

Bijlagen

Bijlage II: Modelbeschikking tijdelijk huisverbod

Beschikking van de burgemeester houdende het **OPLEGGEN** van een huisverbod (artikel 2 van de Wet tijdelijk huisverbod)

Gemeente:	Datum:	Nummer:
-----------	--------	---------

De burgemeester van bovengenoemde gemeente gelast.....(naam), geboren (dd-mnd-jr) te (plaats) de woning gelegen aan de straat met huisnummer te (woonplaats) onmiddellijk te verlaten en deze woning vanaf heden..... (datum),..... uur (tijd), tot..... (datum) ,..... uur (tijd), (een periode van tien dagen) niet te betreden, noch daarin aanwezig te zijn of zich daarbij op te houden. Gedurende deze periode mag voornoemde persoon geen contact opnemen met de hierna genoemde personen die met deze persoon in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven.

Gegevens uithuisgeplaatste:

Achternaam (geboortenaam) : Voornamen:

Geslacht : ☐ man ☐ vrouw Geboortedatum :

Woonadres : Postcode-woonplaats.....

Tijdelijke verblijfplaats⁶ :

Telefonisch te bereiken op :

Namen van degene(n) waarop het contactverbod van toepassing is:

Volwassenen:

Kinderen :

Bereikbaar op adres / tel.nr :

.....

Huissleutel(s) ingeleverd : ja / nee

De beschikking is gebaseerd op een ter plaatse gehanteerd risicotaxatie-instrument huiselijk geweld

Feiten en omstandigheden die aanleiding geven tot het opleggen van het huisverbod en motivering van het besluit:

A. De Pleger van huiselijk geweld:

.....

B. Verloop van het geweldsincident:

.....

C. De gezinsachtergronden :

.....

Belangenafweging

.....

.....

.....

De burgemeester voornoemd, dan wel, namens deze, de hulpofficier van justitie:

Naam en handtekening

.....

Plaats en datum:

.....

⁶ Indien het ter plaatse niet mogelijk is een tijdelijke verblijfplaats of telefoonnummer door te geven, moet de uithuisgeplaatste dit binnen 24 uur nadat het huisverbod is opgelegd aan de burgemeester doorgeven.

Beschikking van de burgemeester houdende het **OPLEGGEN** van een huisverbod (artikel 2 van de Wet tijdelijk huisverbod)

Belanghebbenden kunnen tegen deze beschikking beroep instellen bij de rechtbank (zie toelichting achterzijde).

Toelichting huisverbod

Huisverbod: beschikking houdende een last tot het onmiddellijk verlaten van een bepaalde woning, een verbod tot het betreden van, zich ophouden bij of aanwezig zijn in die woning en een verbod om contact op te nemen met degenen die met de persoon tot wie de beschikking is gericht in dezelfde woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven en vermeld staan in deze beschikking (artikel 1, onder b, Wet tijdelijk huisverbod). Het huisverbod wordt opgelegd wanneer uit feiten en omstandigheden blijkt dat de aanwezigheid van betrokkene ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meerdere personen die met hem in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven of indien op grond van feiten of omstandigheden een ernstig vermoeden van dit gevaar bestaat (artikel 2, eerste lid, Wet tijdelijk huisverbod). Deze personen staan tevens in de beschikking vermeld.

Verlenging huisverbod: De burgemeester kan besluiten het huisverbod te verlengen tot maximaal vier weken vanaf het tijdstip

waarop het huisverbod ingaat, indien de dreiging van gevaar of het ernstige vermoeden daarvan voortduurt (artikel 9 Wet tijdelijk huisverbod).

Overtreding huisverbod: Overtreding van het huisverbod wordt bestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, een taakstraf of een geldboete van de vierde categorie (artikel 11 Wet tijdelijk huisverbod).

Intrekking huisverbod: De burgemeester kan besluiten het huisverbod in te trekken als er niet langer sprake is van een ernstig en onmiddellijk gevaar, of een ernstig vermoeden van dit gevaar voor de veiligheid van de huisgenoten (art.2.)

Uithuisgeplaatste: degene aan wie een huisverbod is opgelegd (artikel 1, onder c, Wet tijdelijk huisverbod).

Nadat het huisverbod is opgelegd, dient de uithuisgeplaatste onmiddellijk de woning te verlaten. Hij of zij mag de woning gedurende de periode dat het huisverbod van kracht is niet betreden, noch zich bij de woning ophouden (tenzij een bepaalde ruimte in de beschikking is uitgezonderd, bijvoorbeeld de werkruimte van de uithuisgeplaatste), noch contact opnemen met huisgenoten (artikel 1, onder b, Wet tijdelijk huisverbod) die in de beschikking vermeld staan.

Beroep instellen: Binnen zes weken na bekendmaking van deze beschikking kan door belanghebbenden beroep worden ingesteld bij de rechtbank (artikel 8:1 Algemene wet bestuursrecht). Het beroepschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste zijn naam en adres, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het beroep is ingesteld en de gronden waarop het beroep berust (artikel 6:5 Algemene wet bestuursrecht). Als beroep is ingesteld kan om een voorlopige voorziening worden verzocht. In dat geval wordt de uithuisgeplaatste (de persoon tot wie deze beschikking zich richt) op korte termijn (uiterlijk binnen drie werkdagen nadat het verzoek om een voorlopige voorziening is ingediend) door de voorzieningenrechter gehoord (artikel 6, tweede lid, Wet tijdelijk huisverbod. Zo mogelijk moet een kopie van de beschikking worden overgelegd.

Rechtsbijstand: De uithuisgeplaatste kan zich laten bijstaan door een raadsman of zich door een gemachtigde laten vertegenwoordigen bij de bestuursrechter (artikel 8:24, eerste lid, Algemene wet bestuursrecht). Voor de duur van de behandeling van het verzoek om een voorlopige voorziening heeft de uithuisgeplaatste recht op gratis bijstand van een raadsman. Hij/zij dient zich daartoe tot de burgemeester te wenden, die ervoor zorg draagt dat de uithuisgeplaatste binnen 24 uur nadat hij daartoe de wens te kennen heeft gegeven, wordt bijgestaan door een raadsman (artikel 5 Wet tijdelijk huisverbod).

Hulpverlening en begeleiding: Gekoppeld aan het opleggen van het huisverbod wordt hulpverlening en/of begeleiding aangeboden aan de uithuisgeplaatste en diens huisgenoten. De hulpverlening en/of begeleiding wordt op de kortst mogelijke termijn, liefst binnen 24 uur na opleggen van het huisverbod, opgestart.

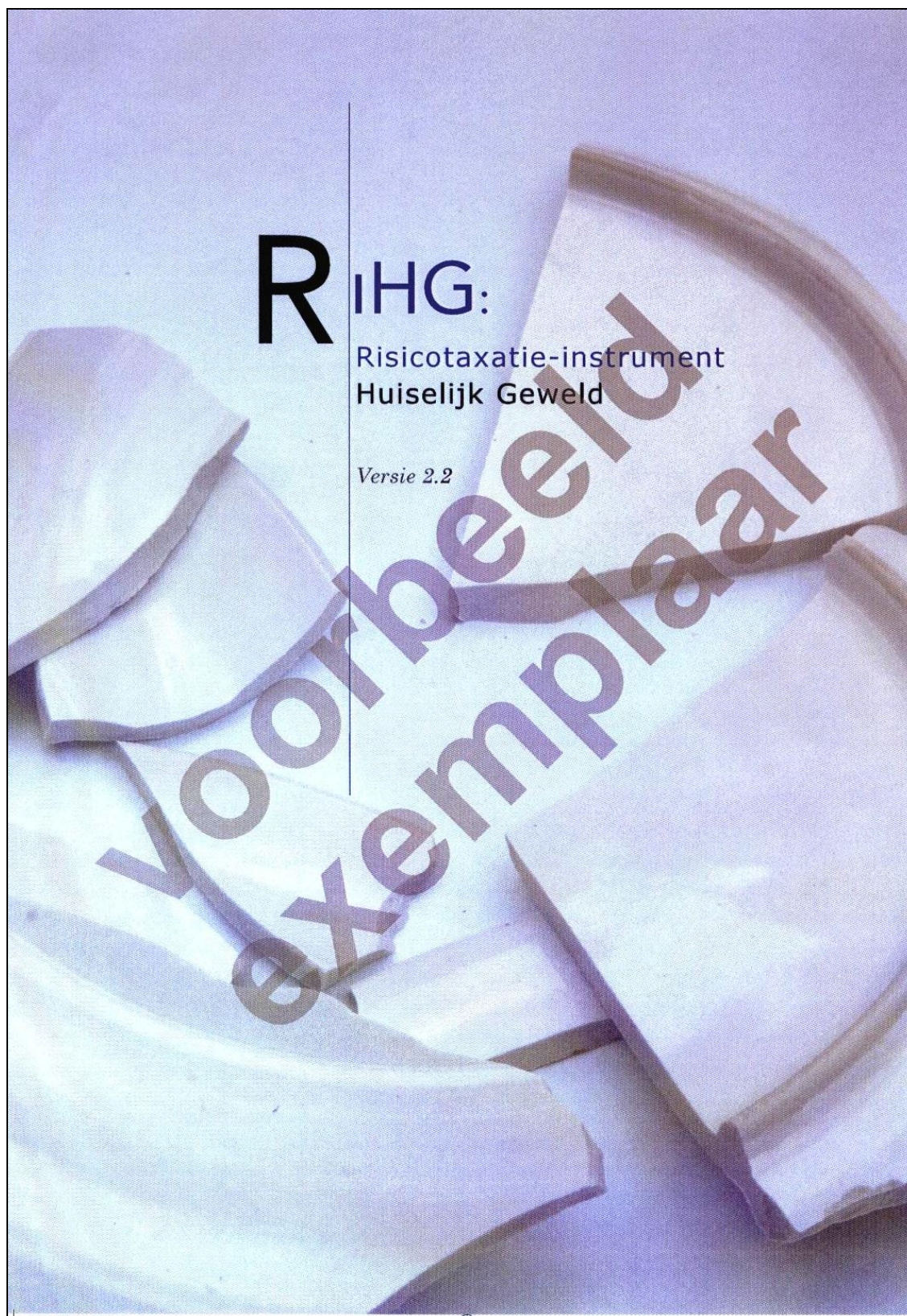
Uitwisseling van informatie: De burgemeester (of daartoe gemachtigd, de hulpofficier van justitie) informeert huisgenoten en de door de burgemeester aangewezen instantie voor advies of hulpverlening over de inhoud van de beschikking. Indien het huisverbod is opgelegd wegens kindermishandeling of een ernstig vermoeden daarvan informeert de burgemeester de stichting, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet op de jeugdzorg (artikel 2, achtste lid, Wet tijdelijk huisverbod).

Bevestiging van ontvangst sleutel: Op de beschikking die wordt uitgereikt bij het opleggen van een huisverbod wordt aangegeven of de sleutel door de politie in ontvangst is genomen. De uithuisgeplaatste ontvangt informatie over de bewaarplaats en de datum van terugontvangst.

Bewaartermijn: Deze beschikking wordt gedurende vijf jaren ter gemeentesecretarie bewaard (artikel 10, eerste lid, Wet tijdelijk huisverbod).

Mandaat: de burgemeester kan zijn bevoegdheid tot het opleggen van een huisverbod mandateren aan de hulpofficier van justitie (artikel 3, eerste lid, Wet tijdelijk huisverbod).

Bijlage III: RiHG

Inleiding

Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld

Waar kijkt u naar?

Met het Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld (RiHG) beoordeelt u als Hulpofficier van Justitie (HovJ) of er bij deze situatie van (mogelijk) huiselijk geweld een huisverbod wordt opgelegd.

Met behulp van het RiHG verzamelt u informatie over drie zaken: (1) de mogelijke pleger van huiselijk geweld, (2) het verloop van het geweldsincident en (3) de gezinsachtergronden.

In het totaal beoordeelt u 20 signalen.

Hoe werkt het instrument?

Bij ieder signaal wordt een aantal punten (feiten en omstandigheden) genoemd die allemaal moeten worden nagelopen. De punten die van toepassing zijn, moet u aankruisen.

Er gelden twee vuistregels

- Bij sommige signalen zijn de daaronder genoemde punten ongeveer van gelijke orde.
Hoe meer punten u in het incident terugziet, hoe duidelijker het signaal (= sterker).
- Bij sommige signalen nemen de daaronder genoemde punten in ernst toe.
(Dit is aangeduid met het volgende symbool: **!**) Hoe meer van de laatste punten u in het incident terugziet, hoe duidelijker het signaal (= sterker).

Geef voor ieder signaal op grond van het beeld dat u zich heeft gevormd een oordeel. U doet dit door één van de symbolen (**Δ** = 'sterk signaal', **◻** = 'matig signaal' of **○** = 'zwak of geen signaal') te omcirkelen.

Drie beoordelingsmomenten

Er zijn drie momenten waarop u de tussenstand opmaakt. Dat wordt precies aangegeven in het RiHG.

U moet dan de symbolen met dezelfde kleur optellen. Op basis hiervan volgt een (tussen)oordeel.

Aan het eind van het RiHG volgt het beslismoment over het eventueel opleggen van een huisverbod.

LET OP: voor een juiste risicotaxatie dienen alle pagina's ingevuld te worden!

Het RiHG vormt de formele basis op grond waarvan een huisverbod al dan niet wordt opgelegd.

Het is daarom absoluut noodzakelijk dat u het RiHG volledig invult.

Degene die het huisverbod krijgt opgelegd, dient meerderjarig te zijn en op het adres waar het incident zich voordoet te wonen, dan wel meer dan incidenteel daar te verblijven.

Gegevens

Naam HovJ:

Politieregio, bureau / afdeling / team:

Datum incident:

Adres waar incident geconstateerd:

Naam en geboortedatum slachtoffer:

Naam en geboortedatum (mogelijke) pleger:

Eerste screening:

De (mogelijke) pleger van huiselijk geweld

- ▲ = sterk signaal
 ■ = matig signaal
 ○ = geen/zwak signaal

1. Antecedenten & incidenten (op basis van politieregistratie)

- Registraties (HKS) en mutaties geweld ☐
- Registraties (HKS) en mutaties zeden ☐
- Registraties (HKS) en mutaties wapengerelateerd ☐
- Registraties (HKS) en mutaties overig ☐

Beoordeling:

▲ ■ ○

LET OPI: Registratie (HKS) / mutaties geweld én zeden = 2x rood

▲ ▲

2. Mate van aanspreekbaarheid

- Volledig in de war ☐
- Apatisch, zich extreem afsluiten ☐
- Gewelddadig, onhandelbaar, niet te corrigeren (tegen slachtoffer of derden zoals de politie) ☐
- Extreem jaloers tegenover slachtoffer ☐
- Dreigementen om zichzelf wat aan te doen of zichzelf daadwerkelijk verwonden ☐

Beoordeling:

▲ ■ ○

3. Riskante gewoonten: alcohol en/of drugs

- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik alcohol ☐
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik soft drugs ☐
- Signalen wijzend op verslaving of excessief gebruik hard drugs ☐
- Onder behandeling (geweest) voor verslaving ☐
- Op het moment fors gedronken (of sterk vermoeden) ☐
- Op het moment drugs gebruikt (of sterk vermoeden) ☐

Beoordeling:

▲ ■ ○

Totaal aantal

☐ ☐ ☐

Eerste beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

twee of meer ▲ signalen

= hoog risico

☐

Eén ▲ signaal en twee ■ signalen

= risico

☐

Overwegend ○ signalen

= geen/laag risico

☐

► Beoordeling overnemen bij eindbeslissing

Tweede screening:

Het verloop van een (gewelds)incident

4. Bedreiging (Let op: neemt in ernst toe)

- Verbaal (schelden, schreeuwen)
- Dreigen met fysiek geweld
- Dreigen met wapen
- Dreigen met doden

Beoordeling:

5. Psychisch geweld

Slachtoffer onder druk zetten door/bedreigen met:

- Geweld tegen kinderen en/of huisgenoten
- Geweld tegen huisdieren
- Vernielen (dierbare) eigendommen van het slachtoffer
- Vernederen of dwingen iets tegen de wil te doen

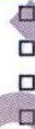

Beoordeling:

6. Lichamelijk geweld

- Duwen, schoppen, stompen, haren trekken
- Zware kneuzingen, brandwonden, gebroken ledematen
- Verwonden met wapen
- Verwuring

Beoordeling:

7. Seksueel geweld

- Verkrachting of aanranding
- Gedwongen sex of prostitutie
- (Vermoeden van) kindermisbruik

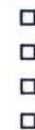

Beoordeling:

8. Zwaarte van de intimidatie

- Geweld is willekeurig en volstrekt zonder aanleiding
- Dreiging van) plotselinge, extreme uitbarsting van geweld
- Zwaar fysiek geweld (al dan niet met ernstig letsel)
- Slachtoffer is totaal niet weerbaar

Beoordeling:

9. Geweldsontwikkeling

- De zwaarte van het geweld is de laatste jaren toegenomen
- De frequentie van geweld is de laatste jaren toegenomen

Beoordeling:

10. Wapens

- In bezit van vuurwapen ☐
- In bezit van wapenvergunning ☐
- Gebruik van slagwapen, steekwapen of (nep-)vuurwapen ☐
- Gebruik van 'toevallige' wapens (servies, asbak, keukenmes) ☐

Beoordeling:

△ □ ○

11. Gevaarsniveau wapengebruik (Let op: neemt in ernst toe)

- Ermee dreigen ☐
- Ermee gooien van een afstand ☐
- Slachtoffer er direct mee verwonden (direct fysiek contact) ☐
- Bewuste (bedoelde) verwonding slachtoffer (min of meer met voorbedachte rade) ☐

Beoordeling:

△ □ ○

12. Aanwezigheid van kinderen

- Kinderen getuige van geweld ☐
- Kinderen apathisch, huilerig of schrikachtig ☐
- Geweld gepleegd tegen kinderen (alle vormen) ☐
- Kinderen gewond ☐
- Ondertoezichtstelling en/of andere kindbeschermingsmaatregel ☐

Beoordeling:

△ □ ○

13. Geweldsverwachting

- Slachtoffer vreest toekomstig geweld ☐

Beoordeling:

△ □ ○

14. Rechtvaardiging achteraf (Let op: neemt in ernst toe)

- Berouw tonen, maar verschuilen achter externe oorzaken ☐
- Ontkennen/minimaliseren van het geweld ☐
- Rechtvaardigen (normaal vinden) van geweld ☐

Beoordeling:

△ □ ○

Totaal aantal

☐ ☐ ☐

Tweede beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

Twee of meer △ signalen = hoog risico ☐

Eén △ signaal en zes of meer □ signalen = risico ☐

Overwegend ○ signalen = geen/laag risico ☐

▶ Beoordeling overnemen bij eindbeslissing

Derde screening:

De (gezins)achtergronden

15. Spanning door werkgerelateerde problemen

- (Langdurige) werkloosheid ☐
- Recent ontslag/dreiging ontslag ☐
- Problemen rondom WAO of WW uitkering ☐
- Spanningen op het werk ☐

Beoordeling:

△ □ ○

16. Spanning door financiële problemen

- Veel schulden ☐
- Financieel niet kunnen rondkomen ☐
- Vermoeden van een gokprobleem ☐

Beoordeling:

△ □ ○

17. Spanning door familie- en relatieproblemen

- Problemen met kinderen uit een eerdere relatie ☐
- Niet accepteren van een zwangerschap ☐
- Onenigheid over opvoeding kinderen ☐
- Gedragsproblemen bij kinderen (bijvoorbeeld huilbaby's) ☐
- Lopende echtscheidingsprocedure ☐
- Overige relatieproblemen ☐
- Problemen rondom verblijfsvergunning ☐

Beoordeling:

△ □ ○

18. Sociaal isolement door beperkte vriendenkring / kennissenkring

- Contacten strikt beperken (binnen eigen cultuur of geloof) ☐
- Contacten met buitenwereld alleen via pleger huiselijk geweld ☐
- Verbieden van contact met vrienden of bekenden ☐

Beoordeling:

△ □ ○

19. Sociaal isolement door rollenpatroon

- Pleger controleert financiën (of bijvoorbeeld paspoort) ☐
- Slachtoffer heeft geen zeggenschap binnenshuis ☐
- Slachtoffer mag niet/ampar buitenshuis komen ☐

Beoordeling:

△ □ ○

20. Sociaal isolement door onaangepast gezin:

- Er is geen contact te maken met het gezin ☐
- Geschillen met anderen worden door ruzie/geweld opgelost ☐
- Binnen het gezin is er veel ruzie ☐
- Antecedenten slachtoffer ☐
- Antecedenten andere gezinsleden ☐
- Sociaal isolement door excessief middelengebruik/verslaving ☐

Beoordeling:

▲ ■ ●

Totaal aantal

☐ ☐ ☐

Derde beoordelingsmoment *Kruis het vakje achter uw beoordeling aan*

Twee of meer ▲ signalen

= hoog risico

☐

Eén ▲ signaal en drie of meer ■ signalen

= risico

☐

► Beoordeling overnemen
bij eindbeslissing

Overwegend ● signalen

= geen/laag risico

☐

Eindbeslissing *Neem hier het resultaat over van de drie beoordelingsmomenten*

Eerste beoordelingsmoment:

hoog risico

☐

risico

☐

laag/geen risico

☐

Tweede beoordelingsmoment:

hoog risico

☐

risico

☐

laag/geen risico

☐

Derde beoordelingsmoment:

hoog risico

☐

risico

☐

laag/geen risico

☐

- Een of meerdere beoordelingsmomenten met **hoog risico** is huisverbod
- Alle drie de beoordelingsmomenten met **risico** is huisverbod

Uiteindelijk oordeel huisverbod: ja ☐ nee ☐

Zie de volgende pagina voor toelichting en ondertekening >

Toelichting

Belangrijkste signalen (feiten en omstandigheden) die hebben geleid tot een huisverbod:
(ook vermelden in het proces verbaal)

Reactie van de uithuisgeplaatste en slachtoffer op het voornemen tot het opleggen van een huisverbod (ook vermelden in het proces verbaal):

Overige punten van belang:

Ondergetekende heeft alle signalen nagelopen en de feiten en omstandigheden die van toepassing waren aangekruist. Aldus naar waarheid ingevuld.

Naam en dienstnummer:

Datum:

Handtekening:

In opdracht van

Landelijk Programma Huiselijk Geweld en de Politietaak

RiHG

Risicotaxatie-instrument Huiselijk Geweld

Versie 2.2

Ontwikkeling

Advies- en Onderzoeksgroep Beke

Bestellen RiHG

Politiefunctionarissen kunnen het RiHG bestellen bij:

VTS Politie Nederland

Postbus 608

7300 AP Apeldoorn

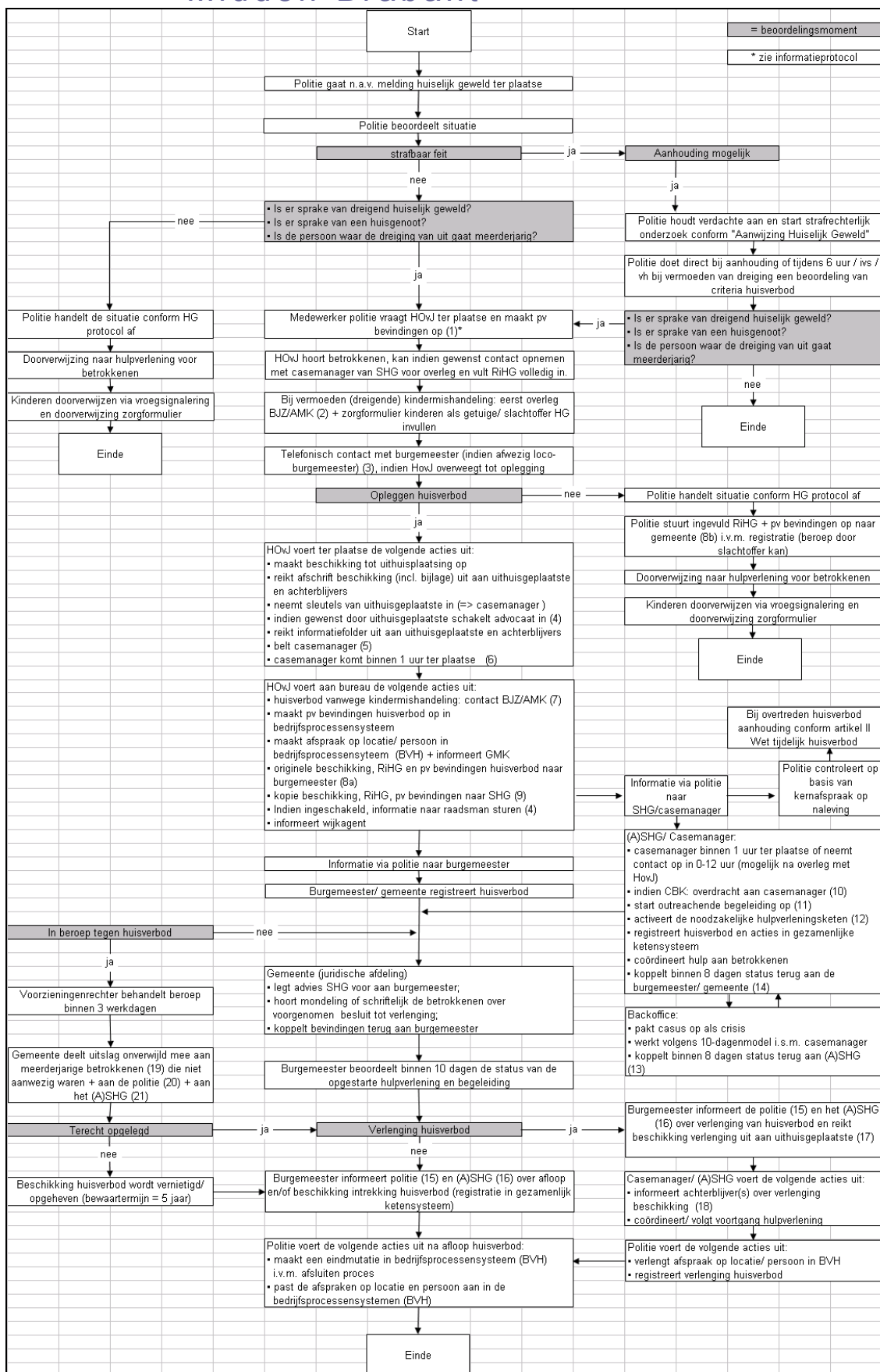
Bestelfax: 055 527 61 21

Artikelnummer: 5200280000

Verzend- en behandelkosten per set van 50 stuks: € 9,75

© 2008 Ministerie van Justitie, Den Haag, Alle auteursrechten voorbehouden.

Bijlage IV: Stroomschema uitvoering Wth Midden-Brabant

Bijlage V: Declaratieformulier piketvergoeding

Verklaring optreden piket huiselijk geweld Raad voor Rechtsbijstand

Ondergetekende heeft in het kader van de Wet tijdelijk huisverbod vroeghulp verleend aan een wegens huiselijk geweld uit huis geplaatste rechtzoekende

Deze verklaring bevat de gegevens die noodzakelijk zijn voor de vaststelling en uitbetaling van de piketvergoeding

N.B. Bij deze declaratie moet een kopie van de beschikking tot het opleggen van het huisverbod worden gevoegd.

Gegevens advocaat

Naam en voorletters :

Kantoor :

Adres :

Postcode en plaats :

BAR-nummer. :

Gegevens cliënt

Naam en voorletters :

Geboortedatum :

Contactgegevens

Locatie gesprek:

Ondergetekende heeft aan rechtzoekende vroeghulp verleend te:

Datum gesprek:

Ondergetekende heeft aan rechtzoekende vroeghulp verleend op: - -2009

Reiskosten

Aantal ten behoeve van het verlenen van vroeghulp daadwerkelijk gereisde kilometers tussen plaats kantoorvestiging en locatie gesprek:

Kosten tolk

Betaald aan kosten voor inschakelen van een tolk :

Originele declaratie tolk bijvoegen

Aldus naar waarheid ingevuld,

Plaatsnaam:

Datum: - - 2009

Handtekening advocaat:

De declaraties voorzien van **originele** handtekeningen gaarne toezenden aan uw regiokantoor van de Raad voor rechtsbijstand:

Amsterdam, postbus 58132, 1040 HC Amsterdam

Arnhem, postbus 900, 6800 AX Arnhem

Den Haag, postbus 450, 2501 CL Den Haag

Leeuwarden, postbus 211, 8901 BA Leeuwarden

's-Hertogenbosch, postbus 70503, 5201 CD 's-Hertogenbosch

Bijlage VI: Aanvraagformulier toevoeging tijdelijk huisverbod

Aanvraag Toevoeging	Tijdelijk huisverbod Raad voor Rechtsbijstand
1. Gegevens advocaat	
Naam	
Registratienr.	Telefoonnr.
Kantoor naam	
Straat	Huisnr.
Postcode/Woonplaats	
2a. Persoonsgegevens aanvrager/ aanvragester (officiële schrijfwijze van de achternaam; indien (getrouwde) vrouw, eigen achternaam vermelden)	
a. Sofi-nummer / BSN b. Achternaam c. Geboortedatum (dag / maand / jaar) d. Voorletters e. Voorvoegsel f. ☐ man ☐ vrouw g. Vreemdelingsnummer* * indien aanvrager / aanvragester / partner een sofi-nummer heeft, altijd het sofinummer vermelden. In alle andere gevallen dient het vreemdelingsnummer vermeld te worden.	
2b. Persoonsgegevens partner	
a. Sofi-nummer / BSN b. Achternaam c. Geboortedatum (dag / maand / jaar) d. Voorletters e. Voorvoegsel f. ☐ man ☐ vrouw g. Vreemdelingsnummer*	
3. Adresgegevens	
Het is niet toegestaan hier het adres van de advocaat te vermelden. a. Straat Huisnr. b. Postcode / Woonplaats c. Is de aanvrager / aanvragester ook bij de gemeente/GBA (Gemeentelijke Basisadministratie) ingeschreven op dit adres? ☐ Ja ☐ Neen d. Zo neen, wat is het GBA-adres en gemeente van inschrijving? Straat Huisnr. Postcode / Gemeente e. Wat is de reden dat het feitelijke adres afwijkt van het GBA-adres waaronder aanvrager / aanvragester staat ingeschreven? f. Telefoonnummer Mobiele telefoon 06-	
4. Leefsituatie	
Wordt voor de draagkrachtbepaling een beroep gedaan op onderling tegenstrijdige belangen / individualisering van de draagkracht? ☐ Ja ☐ Neen	
5. Zaakgegevens	
a. Naam tegenpartij/gemeente b. Omschrijving rechtsprobleem (feiten en omstandigheden) (artikel 24 Wet op de rechtsbijstand)	
Er mag worden volstaan met meezenden van de beschikking tot het opleggen respectievelijk het verlengen van het huisverbod.	
c. ☐ Eisend Vovo ☐ Eisend Beroep d. Gronden verweer c.q. vordering	
Nota bene: voor het verzoek om een voorlopige voorziening en voor het instellen van beroep moeten twee afzonderlijke aanvraagformulieren worden ingediend	
e. Soort rechtsbijstand ☐ Procedure Rechtbank ☐ Procedure Voorzieningenrechter	

7. Verklaring aanvrager / aanvragester

De aanvrager / aanvragester, tevens ondergetekende, verklaart ermee bekend te zijn:

- dat de belastingdienst (op verzoek van de Raad voor Rechtsbijstand) met behulp van het sof-nummer de gegevens omtrent het inkomen en vermogen verstrekt (indien van toepassing ook van de partner via sof-nummer partner);
- dat de Raad voor Rechtsbijstand bij de gemeente van inschrijving (bij de Gemeentelijke Basis Administratie) de persoonsgegevens en het sofnummer controleert (indien van toepassing ook van de partner);
- dat, indien sprake is van een vreemdelingsnummer, de Raad voor Rechtsbijstand bij de Basisvoorziening Vreemdelingen de persoonsgegevens en het vreemdelingsnummer controleert;
- dat de (verstekte) gegevens worden opgenomen in de cliëntenadministratie van de Raad voor Rechtsbijstand;
- dat het verstrekken van onjuiste gegevens of het verzwijgen van gegevens kan leiden tot weigering of intrekking van de toevoeging en tot strafvervolgning;
- dat de verstekte toevoeging met terugwerkende kracht kan worden ingetrokken als door de rechtsbijstand een bepaald financieel resultaat is behaald (50% van het van toepassing zijnde heffingvrij vermogen). De resultaatsbeoordeling geldt niet voor vreemdelingszaken en strafzaken.

De aanvrager / aanvragester, tevens ondergetekende, verklaart dat alle gegevens volledig en naar waarheid zijn verstrekt.

Datum verklaring

Naam

Handtekening* aanvrager / aanvragester

** Als de handtekening van aanvrager / aanvragester ontbreekt en de advocaat als gemachtigde de toevoegingsaanvraag ondertekent, verklaart hij / zij daarmee dat aanvrager / aanvragester op de hoogte is van bovengenoemde verklaring.*

8. Postadres

Op een daartoe gemotiveerd verzoek van de aanvrager / aanvragester kan ingeval van echtscheiding of een andere klemmende reden de beslissing op de aanvraag (cliëntexemplaar) naar een afwijkend postadres worden verstuurd.

Motivering

Straat

Huisnr.

Postcode / Gemeente

9. Ondertekening advocaat

Datum aanvraag

Handtekening advocaat

Bijlage(n)

Bijlage VII: Afschrift uitspraak huisverbodzaak

(uiteraard zijn de namen van cliënt en belanghebbende onleesbaar gemaakt in verband met de privacy van deze personen en de geheimhoudingsplicht van het kantoor)

K O P I E 1

proces-verbaal

RECHTBANK BREDA

Sector civiel recht

Team familierecht

Zaaknummer: 202836 FA RK 09-1695
202835 KG ZA 09-216

Proces-verbaal van mondelinge uitspraak

in de zaak van

[REDACTED]
wonende te Tilburg, verzoeker,
gemachtigde mr. J.J. van 't Hoff,

en

de burgemeester van de gemeente Tilburg,
zetelende te Tilburg, verweerder,
gemachtigde mr. O.P. de Gier,

in welke zaak belanghebbende is:
[REDACTED], wonende te Tilburg.

Verzoeker heeft op 22 april 2009 beroep ingesteld tegen het besluit van verweerder van 21 april 2009 (bestreden besluit), inzake het aan hem opleggen van een huisverbod met betrekking tot de woning [REDACTED] te Tilburg voor de duur van tien dagen, ingaande 21 april 2009.

Tevens heeft hij op 22 april 2009 verzocht een voorlopige voorziening te treffen.

Het verzoek is behandeld ter zitting van 27 april 2009, waarbij aanwezig waren verzoeker en diens gemachtigde en namens verweerder mr. O.P. de Gier, P.W.M. Geurts en P. Smits. Voorts was aanwezig mevrouw Rozema namens het Steunpunt huiselijk geweld. Belanghebbende [REDACTED] was niet aanwezig.

Na de sluiting van het onderzoek ter zitting heeft de voorzieningenrechter onmiddellijk mondeling uitspraak gedaan. De beslissing en de gronden van de beslissing luiden als volgt.

Op grond van artikel 8:81, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) kan de voorzieningenrechter van de rechtbank die bevoegd is in de hoofdzak, op verzoek een voorlopige voorziening treffen indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen, dat vereist.

Indien nader onderzoek redelijkerwijs niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak, kan op grond van artikel 8:86 van de Awb tevens onmiddellijk uitspraak worden gedaan in de hoofdzak. De voorzieningenrechter ziet redenen om in dit geval van die bevoegdheid gebruik

te maken.

Op grond van artikel 2, eerste lid, van de Wet tijdelijk huisverbod (Wth) kan de burgemeester een huisverbod opleggen aan een persoon indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat diens aanwezigheid in de woning ernstig en onmiddellijk gevaar oplevert voor de veiligheid van één of meer personen die met hem in de woning wonen of daarin anders dan incidenteel verblijven of indien op grond van feiten of omstandigheden een ernstig vermoeden van dit gevaar bestaat.

Op grond van artikel 3, eerste lid van de Wth kan de burgemeester van deze bevoegdheid mandaat verlenen aan de hulpofficier van justitie. Verweerder heeft een afdoeningsmandaat verleend aan de hulpofficier van justitie bij besluit van 13 januari 2009, zodat deze laatste bevoegd was om namens de burgemeester het bestreden besluit te nemen. Uit het proces-verbaal van 21 april 2009 blijkt voorts dat de hulpofficier van justitie, alvorens over te gaan tot het opleggen van het huisverbod, nog overleg heeft gehad met de burgemeester die bij deze gelegenheid met het voornemen instemde.

De voorzieningenrechter volgt niet de stelling in het beroepschrift, zoals nader toegelicht ter zitting, dat de motivering van het bestreden besluit en van het daaraan ten grondslag gelegde risicotaxatie-instrument huiselijk geweld niet wordt gedragen door de feiten.

Gelet op de stukken van het geding en het verhandelde ter zitting kan worden vastgesteld dat in de thuissituatie van verzoeker en diens echtgenote belanghebbende [REDACTED] reeds gedurende langere tijd sprake is van conflicten en geweld. Hiertoe verwijst de voorzieningenrechter met name naar de inhoud van het proces-verbaal van 21 april 2009 en naar een viertal meldingen van belanghebbende [REDACTED] bij de politie, in de loop van 2008, van geweld en bedreigingen door verzoeker. De vele conflicten worden bevestigd door de verklaringen van verzoeker ter zitting, al geeft verzoeker aan dat hij nimmer geweld heeft gepleegd jegens zijn echtgenote. Namens het Steunpunt huiselijk geweld is ter zitting nog toegelicht dat de situatie van verzoeker en belanghebbende reeds meerdere malen onderwerp van overleg is geweest bij het Steunpunt.

Op basis van deze informatie staat tevens voldoende vast dat de conflicten in frequentie en hevigheid zijn toegenomen in de afgelopen periode.

De voorzieningenrechter acht de totale ontkenning van verzoeker van enige betrokkenheid bij het gemelde geweld en de bedreigingen niet aannemelijk. Belanghebbende [REDACTED] heeft zich in het afgelopen jaar ten minste vijf maal tot de politie gewend ook met gedetailleerde beschrijvingen van het door verzoeker jegens haar gepleegde geweld. Hierbij is ook grof geweld beschreven en een en ander heeft ertoe geleid dat belanghebbende enkele malen het huis is ontvlucht en thans erg bang is voor een herhaling van het geweld. Gelet op de omstandigheden is deze vrees voor herhaling gewettigd.

De voorzieningenrechter neemt aldus aan dat sprake was van een ernstig en onmiddellijk gevaar voor belanghebbende [REDACTED] in verband met de aanwezigheid van verzoeker in de echtelijke woning. Verweerder was derhalve in beginsel bevoegd om te besluiten tot het opleggen van een huisverbod. Verzoeker heeft in dit kader nog gesteld dat sprake moet zijn van uitzonderlijke omstandigheden voordat tot het opleggen van een huisverbod kan worden overgegaan. Wat daar ook van zij, indien moet worden aangenomen dat sprake is van ernstig en onmiddellijk gevaar voor de veiligheid als bedoeld in artikel 2 van de Wth, of een vermoeden daarvan, is daarmee tevens gegeven dat van een uitzonderlijke omstandigheid sprake is.

De grief van verzoeker dat verweerder na afweging van de belangen niet in redelijkheid tot

het opleggen van een huisverbod heeft kunnen komen, zal de voorzieningenrechter evenmin volgen. Verzoeker stelt daartoe dat - om een veilige situatie in de woning te bereiken - niet hij maar zijn echtgenote een huisverbod had moeten worden opgelegd, omdat zij familie in de omgeving heeft waar zij terecht kon, terwijl verzoeker niemand had om hem tijdelijk onderdak te verschaffen.

Uit de bewoordingen van artikel 2, eerste lid, van de Wth kan worden afgeleid dat het huisverbod moet worden opgelegd aan degene wiens aanwezigheid in de woning een gevaar vormt voor de veiligheid van de andere bewoners van de woning. Nu de voorzieningenrechter aanneemt dat verzoeker in dit geval verantwoordelijk is voor dit gevaar, heeft verweerder terecht aan hem een huisverbod opgelegd. De veiligheid van de andere bewoner van de woning, in dit geval belanghebbende [REDACTED] staat daarbij voorop, en het gegeven dat deze bewoner wellicht makkelijker elders onderdak kan vinden dan verzoeker leidt niet tot het oordeel dat sprake is van een onevenredige uitkomst van de belangenafweging. Overigens staat vast dat verzoeker, door tussenkomst van het Steunpunt huiselijk geweld, elders onderdak heeft gevonden voor de duur van het huisverbod. Verweerder heeft aldus in redelijkheid kunnen besluiten tot het opleggen van een huisverbod aan verzoeker.

Het beroep van verzoeker zal ongegrond worden verklaard en het verzoek om voorlopige voorziening zal worden afgewezen. De vraag of verweerder gehouden is tot vergoeding van schade aan verzoeker behoeft daarom geen beantwoording meer.

Beslissing

De voorzieningenrechter

- verklaart het beroep ongegrond;
- wijst het verzoek om voorlopige voorziening af.

Partijen is ter zitting meegedeeld dat zij tegen de uitspraak in de hoofdzaak (nummer 202836 FA RK 09-1695) binnen zes weken na de datum van verzending van dit proces verbaal hoger beroep kunnen instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag.

Deze uitspraak is gedaan door mr. Pulskens, rechter, en in aanwezigheid van Van der Zee, griffier, in het openbaar uitgesproken op 27 maart 2009, zijnde de griffier buiten staat om dit proces-verbaal mede te ondertekenen.

Voor gosse/kopie conform
de griffier van de rechtbank

Afschrift verzonden op: 27 APR 2009

¹ In verband met deze procedure/ten behoeve van een juiste procesvoering worden uw persoonsgegevens, voor zover nodig, verwerkt in een systeem van de rechtbank Breda.